

Elämisen elementit.

TALOUSARVIO 2026

TALOUSSUUNNITELMA 2026–2028

SISÄLLYSLUETTELO

1. Kunnanjohtajan katsaus	1
10.Strategia	4
11.Talousarvion valmistelun taustatietoja	5
11.1. Talousarvio ja -suunnitelma	5
11.2. Talousarvion rakenne ja sitovuus	8
11.3. Talousarvion 2026 yleiset tavoitteet	9
11.4. Talousarviomuutokset	9
11.5. Yleinen taloustilanne	10
11.6. Kuntatalous	12
11.7. Toivakan talouden kehitys.....	14
11.8. Verotulot ja valtionosuudet	18
11.8.1. Kunnallisveroennuste	18
11.8.2. Yhteisö- ja kiinteistöveroennuste	19
11.8.3. Valtionosuudet	19
13.Kuntakonserni.....	24
13.1. Kiinteistö Oy Toivakanhaka	26
13.2. Toivakan Lämpö Oy	27
14.Käyttötalousosa	29
14.1. Tarkastuslautakunta	29
14.2. Keskusvaalilautakunta	30
14.3. Kunnanvaltuusto.....	31
14.4. Hallintopalvelut.....	32
14.4.1. Kunnanhallitus	33
14.4.2. Hallinto- ja talouspalvelut	37
14.4.3. Henkilöstöpalvelut	40
14.4.4. Elinvoimapalvelut.....	44
14.5. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	48
14.5.1. Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden hallinto	48
14.5.2. Perusopetus	51
14.5.3. Esiopetus	60
14.5.4. Vapaa sivistystyö.....	62
14.5.5. Kulttuuri- ja kirjastopalvelut.....	64
14.5.6. Vapaa-ajan palvelut	69
14.5.7. Varhaiskasvatus	73
14.5.8. Nuorisopalvelut.....	77
14.5.9. Hyvinvointipalvelut	80
14.6. Kuntaympäristölautakunta	83
14.6.1. Lupa- ja ympäristöjaosto	88
14.6.2. Kuntaympäristöpalvelujen hallinto	93
14.6.3. Yhdyskuntasuunnittelu	95
14.6.4. Jätehuolto.....	97
14.6.5. Yhdyskuntatekniset palvelut (liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet)	100
14.6.6. Liikuntapaikat	102
14.6.7. Toimitilapalvelut (kiinteistöt, siivous-, kiinteistön- ja ruokahuoltopalvelut)	103
14.6.8. Maa- ja metsätilat	107
14.6.9. Vesi- ja viemärihuoltolaitos	109
15.Investointisuunnitelma 2026 – 2028.....	112

16. Tuloslaskelmaosa	114
17. Käyttösuunnitelmat.....	116
18. Rahoitusosa	118
19. Henkilöstösuunnitelma.....	119
20. Vuosikello	120

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2026 käynnistyy kansainvälisesti monimutkaisessa ja epävarmassa tilanteessa. Geopoliittiset jännitteet pysyvät korkeina, kun Ukrainan sodassa ei ole saavutettu läpimurtoa, ja rintamalinjat ovat syksyn 2025 aikana liikkuneet vain vähän. Aseapu, pakotteet ja diplomaattiset ponnistelut jatkuvat, mutta sodan vaikutukset heijastuvat edelleen laajasti Euroopan turvallisuuteen ja talouteen. Tätä katsausta kirjoittaessa Ukrainan sodasta neuvotellaan rauhanesitystä, mutta epäselvää on vielä kenen toimesta ja millä ehdoin sopimusta pyritään saamaan aikaan, ja kuinka kestäväälle pohjalle rauhansopimus on mahdollista laatia. Euroopan unionin ja Ukrainan näkemykset rauhansopimuksen ehdoista poikkeavat jyrkästi Venäjän vaatimuksista ja Yhdysvaltojen rooli on ratkaiseva.

Lähi-idässä tilanne on edelleen kireä, vaikka Israelin ja Hamasin välisen konfliktin suuri sotavaihe on jäädytetty. Humanitaarinen kriisi jatkuu, ja alueen epävakaus vaikuttaa energia- ja turvallisuusmarkkinoihin. Kiinan kasvava globaali vaikutusvalta ja sen keskeinen rooli teknologia-, raaka-aine- ja logistiikkaketjuissa muokkaavat kansainvälistä valtatasapainoa. Kiina on viime vuosina vahvistanut strategista asemaansa erityisesti kriittisissä tuotantoketjuissa ja pyrkinyt laajentamaan poliittista vaikutustaan eri alueilla. Samalla Kiina on lisännyt poliittista, taloudellista ja sotilaallista painetta Taiwanin suuntaan, mikä näkyy muun muassa sotaharjoitusten, taloudellisen painostuksen ja diplomatian kautta. Yhdysvaltojen ja Kiinan väliset kahdenväliset keskustelut ovat tiivistyneet, ja Kiina pyrkii näissä neuvotteluissa vaikuttamaan Taiwania koskeviin kysymyksiin. Vaikka Kiina korostaa toimivansa kansainvälisen oikeuden puitteissa, se käyttää aktiivisesti kahdenvälisiä kanavia muovatakseen pelisääntöjä ja edistääkseen omia strategisia tavoitteitaan, mikä haastaa monenvälisten instituutioiden perinteistä roolia.

Yhdysvallat keskittyy entistä vahvemmin sisäpolitiikkaan ja talouden vakauttamiseen, mikä lisää epävarmuutta globaaleissa yhteistyörakenteissa. Kokonaisuutena kansainvälisen yhteistyön puitteet ovat murroksessa, ja monet valtiot pyrkivät vahvistamaan omaa huoltovarmuuttaan, strategisia varantojaan ja kriittisiä tuotantoketjujaan.

2. Euroopan unioni vuonna 2026

Euroopan unioni etsii edelleen uutta strategista identiteettiä. Yhteisen puolustuksen ja turvallisuuden vahvistaminen on noussut vuoden 2025 loppupuolella aiempaakin keskeisemmäksi tavoitteeksi, kun jäsenmaat ovat lisänneet puolustusmenojaan ja syventäneet teollista yhteistyötä.

Keskeisiä painopisteitä ovat:

- kriittisen teollisen ja puolustustuotannon turvaaminen
- energia- ja tietoliikenneinfrastruktuurin vahvistaminen
- talouden resilienssin parantaminen
- riippuvuuksien vähentäminen ulkopuolisista toimijoista (erityisesti energia, metallit, teknologia).

Valtiontalouksien tasapaino on yhä haasteellista, sillä useissa EU-maissa velka ja alijäämät ovat nousseet turvallisuus- ja energiainvestointien vuoksi.

3. Maailmantalouden näkymät

Kansainvälinen talouskasvu jatkuu maltillisena. IMF ja Maailmanpankki ennakoivat kasvun olevan noin 2,8–3,0 %, ja euroalueella kasvu jää 1 prosentin tuntumaan. Euroopan keskuspankin mukaan inflaatio on hidastunut lähelle 2 prosentin tavoitetta, ja EKP on pitänyt ohjauskorot vakaampina vuoden 2025 aikana. Tämä on tukenut kulutusta ja investointeja, mutta riskit energian hintakehityksestä, Lähi-idän tilanteesta ja raaka-ainemarkkinoista pysyvät merkittävinä.

Kauppapolitiikassa protektionismi, ystävablokkien vahvistuminen ja tuotannon alueellinen siirtyminen ovat jatkuneet. Tämä voi pitkällä aikavälillä tukea omavaraisuutta, mutta lyhyellä aikavälillä se lisää kustannuksia ja epävarmuutta kansainvälisessä kaupankäynnissä.

4. Suomen talous 2026

Kotimaassa pankit, tutkimuslaitokset sekä valtiovarainministeriö ennustavat Suomeen vuodelle 2026 maltillista 1,0–1,5 % talouskasvua, VM:n arvion ollessa 1,2 %. Kasvun taustalla ovat:

- yksityisen kulutuksen vahvistuminen inflaation hidastuessa
- korkotason vakautuminen aiempaa matalammalle
- rakentamisen asteittainen elpyminen
- energiasiirtymän investoinnit.

Työllisyyden odotetaan kohenevan hitaasti: työllisyysaste (15–64 v.) voi nousta 73,5 prosenttiin, ja työttömyysaste laskea noin 7,3 prosenttiin.

5. Kuntatalous ja Keski-Suomen erityistilanne

Kuntien toimintaympäristö pysyy haastavana myös vuonna 2026. Vaikka monien kuntien tilinpäätökset ovat vahvistuneet, investointitarpeet, väestörakenne ja palvelukysynnän kasvu pitävät talouden alijäämäisenä. Työllisyysalueuudistus lisää kuntien vastuuta ja kustannusriskiä, koska TE-palvelut ovat kuntien vastuulla ja pitkäaikaistyöttömyyden rahoitusvastuu aikaistuu. Pitkään odotettu valtionosuusjärjestelmän uudistus ei toteudu kuluvan vaalikauden aikana, hankintalain uudistamista sen sijaan jatketaan. Kuntien valtionosuudet eivät perustu kuntien lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen, ja hankintalain muutokset tarkoittavat kunnille sekä isoja siirtymäkustannuksia että ostopalveluiden kustannusten merkittävää nousua.

Keski-Suomeen kasautuu ns. kolmoishaaste:

1. pitkittyvä työttömyys ja korkea pitkäaikaistyöttömyys nostavat kuntien menoja
2. hyvinvointialueen suuri alijäämä ja palveluverkon sopeutukset heijastuvat kuntiin
3. sote-kiinteistöihin ja palveluverkkoon liittyvät kiinteistöriskit kasvavat.

Monissa kunnissa vuoden 2024 ja 2025 tulokset toivat hetkellistä helpotusta, mutta liikkumavara on edelleen valtakunnallista keskiarvoa kapeampi.

6. Toivakka vuonna 2026

Toivakka on menestynyt edellä kuvatussa tilanteessa hyvin. Olemme kyenneet vakiinnuttamaan talouden ja toiminnan tasolle, joka mahdollistaa maltilliset kasvu- ja kehittämistoimet. Käynnissä ei ole talouden sopeuttamisohjelmaa, eikä YT-menettely ole näköpiirissä. Vuosien 2023–2024 sopeutus- ja uudistustoimet ovat luoneet perustan vakaammalle kaudelle.

- Kunta ei ole tarvinnut uutta pitkäaikaista lainaa investointien kattamiseen.
- Käyttötalouden tulot ovat kattaneet menot.
- Kiinteistö- ja tuloveroja ei koroteta.
- Tilikauden 2026 tulos arvioidaan olevan noin 50 000 euroa positiivinen.

7. Painopiste 2026: lapsiperheet, hyvinvointi ja näkyvyys

Vuoden 2026 keskeinen painopiste on lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi. Raksa- ja Muksuraha ovat käytössä myös vuonna 2026, ja tavoitteena on vakiinnuttaa ne pysyviksi toimenpiteiksi.

Kunta panostaa viestintään ja markkinointiin, erityisesti tapahtumien kautta. Onnistuneet tapahtumat ovat parasta kuntaviestintää: ne luovat yhteisöllisyyttä, houkuttelevat uusia asukkaita ja vahvistavat kunnan identiteettiä. Lisäksi pyrimme lisäämään sidosryhmien kautta tapahtuvaa näkyvyyttä tarjoamalla yhteistyötä ja kutsumalla eri organisaatioita Toivakkaan.

8. Investoinnit ja infrastruktuuri

Toivakan kunta investoi vuoden 2026 aikana erityisesti vesihuoltoon. Käynnistämme vesihuoltoverkostoston saneeraustoimet Kakaravaaran alueelta ja vahvistamme Toivakan vesihuoltolaitoksen toimintaa. Jatkamme taajama-alueen tieinfran korjauksia, jonka lisäksi toteutetaan Palosentien liikenneturvallisuushanke. Palosentien ohella toteutamme yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa Toivakantien turvallisuuden parantamisen ja maisematyön suunnitteluosuuden.

Koulukeskuksen B-rakennuksen osalta on toteutettava hankesuunnittelu, jossa arvioidaan koulukeskuksen tarpeet käsityöaineiden tiloille ja ratkaistaan, mitä vanhalle rakennukselle tehdään. Päiväkotitouhuvakkaan tehdään perusparannuksia ja Vakkari-kiinteistö muutetaan kokonaan päiväkodin käyttöön ja nuorisotilat siirretään kirjaston päätyhuoneistoon.

Talousarviossa esitetään nykyisen kuntosalin laajentamista koulukeskuksen tiloihin sekä Uimalan piharakennusten uusimista. Lisäksi tarkoituksena on suunnitella ja toteuttaa valtuustoaloitteena tehty esitys Pumptrack-radasta.

9. Henkilöstö 2026

Toivakan kunta haluaa huomioida myös henkilöstön. Vuoden 2026 aikana otetaan käyttöön työterveyshuollon työkyky- ja esihenkilökompassi -työvälineet, joiden tarkoituksena on seurata ja tukea henkilöstön hyvinvointia entistäkin paremmin, sekä luoda työvälineet myös esihenkilöiden johtamistyön tueksi. Otamme huomioon henkilöstöltä tulevia toiveita ja kehittämisideoita, ja pyrimme lisäämään palvelualueiden välistä yhteistyötä ja kanssakäymistä.

Touko Aalto

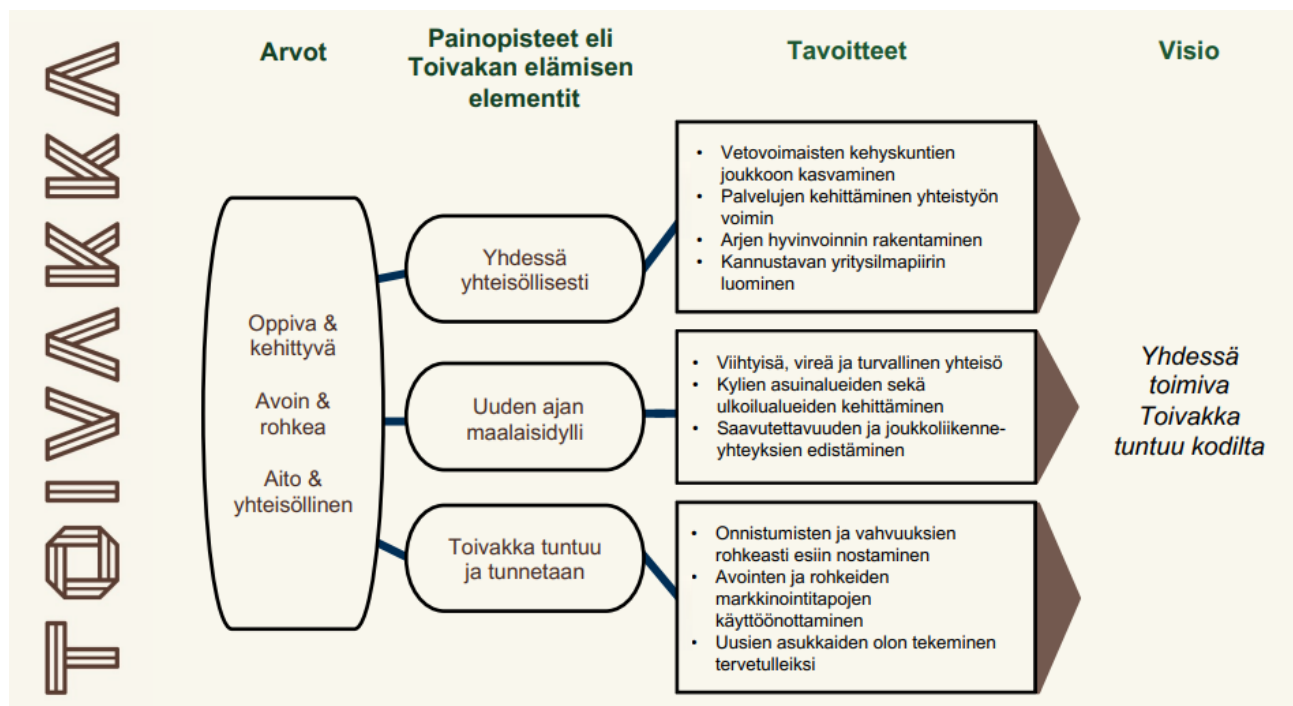
Kunnanjohtaja

10. STRATEGIA

Kuntastrategia on kunnanvaltuuston hyväksymä strategia, josta kunnan kaikki keskeisin päätöksenteko, suunnittelu ja kehittäminen johdetaan. Kuntalain 37§ mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategia tulee tarkistaa vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Toivakan kuntastrategia on päivitetty valtuustokauden 2021-2025 alussa ja kunnanvaltuusto on sen hyväksynyt 14.2.2022, §:ssä 5. Kuntastrategia on laadittu vuosille 2022-2030.

Kuntastrategian laadinnassa osallistettiin luottamushenkilöiden lisäksi myös kuntalaisia ja henkilöstöä monin eri osallistamisen menetelmin. Kuntastrategiasta pohjautuvat strategiset tavoitteet on huomioitu tässä talousarviossa jokaisen palvelualueen osalta. Kuntastrategiaa on tarkoituksena päivittää vuoden 2026 aikana.

11. TALOUSARVION VALMISTELUN TAUSTATIEDOT

Kuntalain taloutta koskevat uudet säädökset ovat tulleet voimaan 1.5.2015. Lain 110 §:ssä on säädökset talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelusta.

11.1. Talousarvio ja -suunnitelma

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi).

Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Kunnan talousarvion liitteenä voi olla keskeisimpien tytäryhteisöjen talousarviot (JHS 199 Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja -suunnitelma).

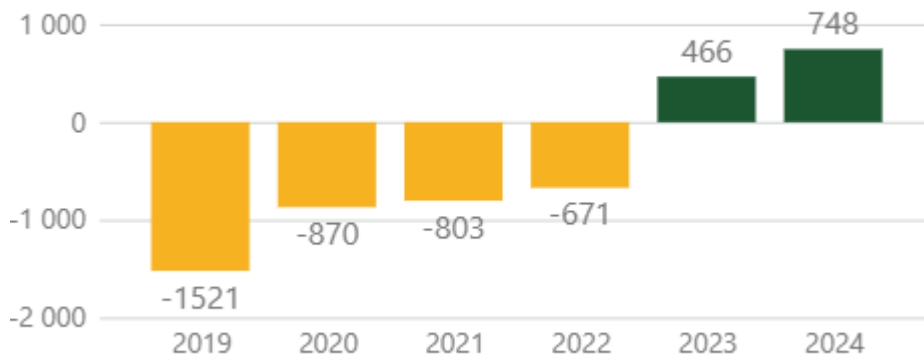
Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään kuntalain 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa (Kuntal 37 §). Toivakan kuntastrategian päivitys on hyväksytty kunnanvaltuustossa 14.12.2022 ja se huomioidaan tämän talousarvion tavoiteasetannassa.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää säädettyssä määräajassa ja jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa voidaan käynnistää arviointimenettely.

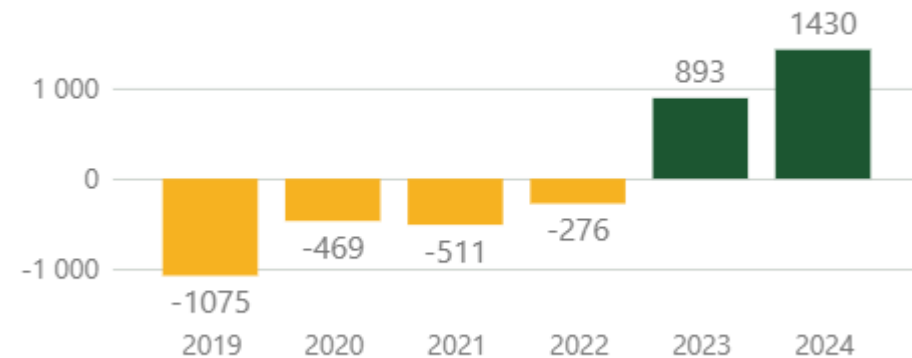
Lisäksi arviointimenettely voidaan käynnistää, jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:
1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia.

2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Kunnan kertynyt yli-/alijäämä asukasta kohden

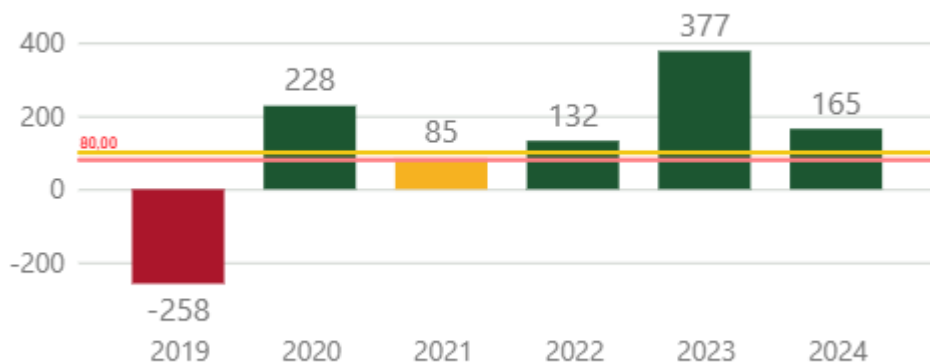

Konsernin kertynyt yli-/alijäämä asukasta kohden

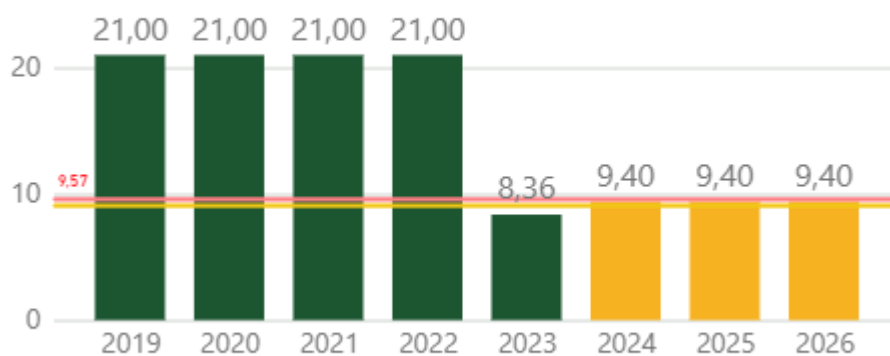

Arviointikriteerit, joiden kaikkien neljän tulee täyttyä

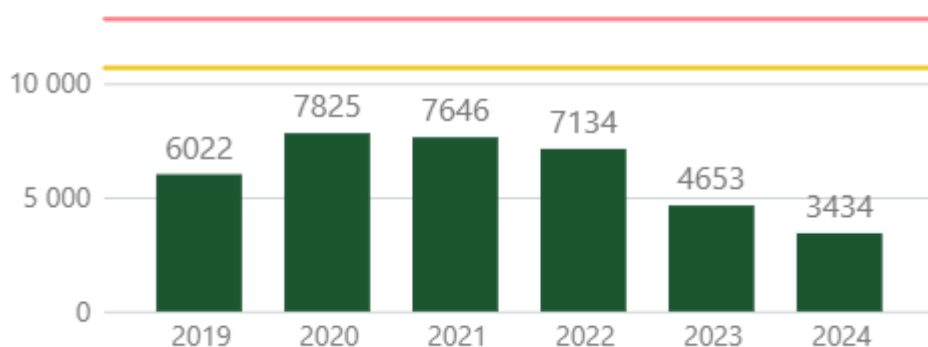
Konsernin vuosikatteen suhde poistoihin, %

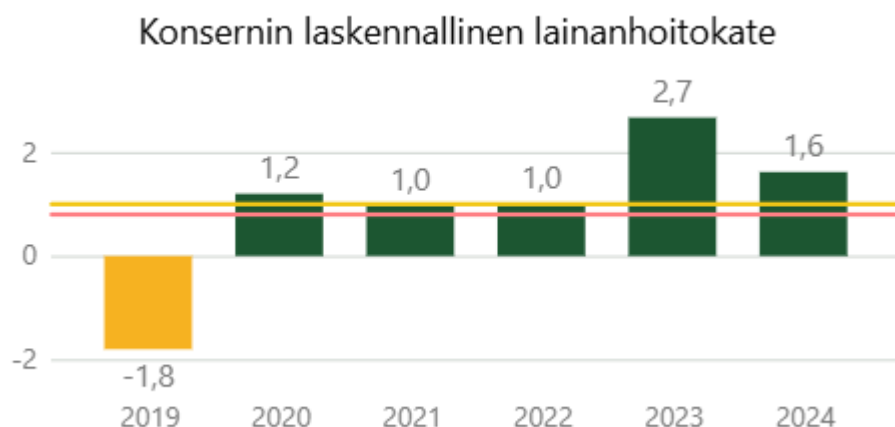

Tuloveroprosentti

Konsernin lainat ja vuokravastuut asukasta kohden

Kuntalaissa määritellään edelleen tunnuslukujen raja-arvot, jotka kuvaavat kunnan erityisen vaikeaa taloudellista asemaa. Kuntien olisi tarpeen tunnistaa myös tilanteet, joissa kunta on lähellä raja-arvon täyttymistä. Hallituksen esityksessä on esitetty myös väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin. Talouden tasapainossa pitäminen edellyttää huolellista taloudenhoitoa, kun kunnan oman toiminnan tuotot ovat supistuneet.

11.2. Talousarvion rakenne ja sitovuus

Toivakan kunnan taloussuunnitelma on laadittu vuosille 2026–2028. Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarvio jakautuu käyttötalouteen, tuloslaskelmaosaan, investointeihin ja rahoitusosaan. Talousarvion tuloslaskelma- ja rahoitusosa kuvaavat kunnan kokonaistaloutta, käyttötalous- ja investointiosalla taas ohjataan toimintaa.

Kunnanvaltuusto päättää käyttötalousosan tehtävät, joille se asettaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tuloslaskelman toimintakate, verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut ovat sitovia. Lyhytaikaisia rahoitusinstrumentteja, kuten esim. kuntatodistuksia ei lasketa mukaan ottolainojen nettomuutokseen.

Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita. Toimintaa ja taloutta tulee sopeuttaa siten, että asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Mikäli on ilmeistä, ettei asetettuihin tavoitteisiin päästä, tulee asia välittömästi saattaa toimitelinkäsittelyyn siten, että valtuusto voi päättää talousarvioon sisältyvien määrärahojen ja tavoitteiden muutokset kyseisen talousarviovuoden aikana.

Toivakan kunnan tilivelvollisia viranhaltijoita ovat

kunnanjohtaja

rehtori-sivistysjohtaja

kuntaympäristöjohtaja

päiväkodin johtaja

Vuoden 2026 talousarvio on nettositova lautakuntatasolla eli lautakuntien toimintakate on valtuuston nähden sitova. Talousarvion sitovuus valtuustoon nähden vuonna 2026 koskee vain ulkoisia menoja ja tuloja edellä kuvatun mukaisesti.

11.3. Talousarvion 2026 yleiset tavoitteet

Talousarviossa asetettavien tavoitteiden tulee olla selkeitä, jotta niitä voidaan mitata mahdollisimman yksiselitteisillä ja konkreettisilla mittareilla ja menetelmillä. Mittarit voivat olla määrällisiä tai laadullisia.

Kunnan yleiset tavoitteet ohjaavat koko kunnan toimintaa ja palvelualueiden tavoitteiden asettamista. Tavoitteiden ja määrärahaesitysten tulee olla linjassa siten, että tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista.

Palvelualuekohtaiset tavoitteet esitetään käyttötalousosan yhteydessä. Tavoiterunko pohjautuu kuntastrategiaan.

Kuntalain 110 §:n mukaan tavoitteet tulee sitoa niihin osoitettuihin voimavaroihin. Tämä tarkoittaa, että talousarviossa osoitetaan toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tulotarvot. Toisaalta tavoitteiden tehtävänä on osoittaa, mitä vaikutuksia varojen käytöllä on tarkoitus saada aikaan.

Talousarvion 2026 pääpainopistealueet toiminnassa ja taloudessa

- kunnan talouden vahvistaminen ja talouden kestävydestä huolehtiminen
- vesihuollon infrastruktuurin saneeraus- sekä kuntokartoitustyön aloittaminen
- ennaltaehkäisevä toiminta ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen
- osallistuminen aktiivisesti kunta- ja seutuyhteistyöhön, kunnan edunvalvonta sekä yhteistyön rakentaminen hyvinvointialueen kanssa
- digitalisaation hyödyntäminen työmenetelmien kehittämiseksi
- yritys- ja omakotitonttimyynnin ja markkinoinnin tehostaminen
- yritystoiminnan ja elinvoiman kehittäminen
- harrastusmahdollisuuksien ja kulttuuritarjonnan ylläpitäminen ja lisääminen
- osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen

11.4. Talousarviomuutokset

Toimielimet voivat tehdä määrärahasiirtoja sitovuustason sisällä. Perusteluista poikkeava toiminta, hanke tai hankinta vaatii kunnanvaltuuston myöntämän määrärahan. Poikkeuksena lisämäärärahan hakemiselle ovat sellaiset kesken talousarviovuotta aloitettavat projektiluontoiset toiminnot, joille on talousarviossa varattu määrärahaa ja siten hyväksytty jo valtuustossa. Mikäli kyseessä oleville toiminnoille saadaan menojen katteeksi kokonaisuudessaan ulkopuolinen rahoitus tai mikäli toiminnon omavastuuosuudelle on talousarviossa varattu määrärahaa, voidaan tällaiset projektiluontoiset toiminnot hyväksyä ko. toimielimessä.

Talousarviovuoden aikana voi olla perusteltua tehdä toiminnallisia muutoksia, jolloin tulee tarve siirtää määrärahoja sitovuustasolta toiselle. Silloin, kun ei synny lisämäärärahatarvetta, voidaan määräraha siirtää sitovuustasolta toiselle ilman kunnanvaltuuston päätöstä. Päätöksen tekee se toimielin, jolle kulloinkin kysymyksessä olevan asian päätösvalta kuuluu. Talousarviossa hyväksytyt toiminnalliset tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia ja ne kuuluvat talousarvion perusteluosaan. Tuloslaskelmaosaan sisältyy valtuustoon nähden sitovia määrärahoja kuten verotulot, valtionosuudet sekä korkotulot ja -kulut. Muilta osin tuloslaskelmaosa on luonteeltaan perusteluosaan kuuluva.

Investointiosassa valtuuston sitovat määrarahat ovat investoinnit brutto/investointi. Investointiosassa esitetään investointien kokonaiskustannusarvio ja ehdotettu talousarvio- ja suunnitelmavuosien määrarahat. Investointihankkeelta toiselle tehtävistä määrarahasiirroista päättää kunnanvaltuusto. Tilikauden käyttämätön määräraha ei siirry seuraavalle vuodelle muutoin kuin investointikohteen jäädessä keskeneräiseksi.

11.5. Yleinen taloustilanne

Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen talous

Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta, mutta merkkejä nopeammastakin kasvusta on. Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa sekä Suomessa että vientimarkkinoilla. Talouden epävarmuus on kuitenkin kotimaassa ohjannut toistaiseksi tuloja enemmän säästämiseen kuin kulutukseen.

Investoinneissa on odotettavissa nopeampaa kasvua, sillä energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja merkittävästi ennustejaksolla. Suurelta osin investointeihin liittyi myös viime vuoden talouskasvun tarkentuminen tilastoissa. Odotusten ja ennakkotietojen vastaisesti Suomen talous ei enää supistunutkaan viime vuonna, vaan kasvoi 0,4 prosenttia.

Talouskasvua hidastavat Yhdysvaltojen asettamat tullit. Talouskasvun kannalta on suotuisaa, että EU:n asettamat vastatoimet ovat jäämässä vähäisiksi ja tehdyt tullisopimukset joka tapauksessa vähentävät epävarmuutta. Kysyntää vientimarkkinoilla tukevat Euroopan kasvavat panostukset puolustukseen ja infrastruktuuriin. Vuonna 2025 bruttokansantuote (BKT) kasvaa 1,0 prosenttia, vuonna 2026 1,4 prosenttia ja vuonna 2027 1,7 prosenttia. Keskipitkällä aikavälillä Suomen talouden odotetaan kasvavan kohtalaisesti. Vuosina 2028 ja 2029 bruttokansantuotteen ennakoitaan kasvavan 1,6 prosenttia vuodessa.

Kasvua tukevat muun muassa yksityisten investointien vahva kehitys, jota vauhdittavat vihreän siirtymän edellyttämät panostukset. Myös erityisesti vuodelle 2029 kohdistetut puolustusmenojen lisäykset tukevat bruttokansantuotteen kasvua. Yhdysvaltojen tekemät alustavat tullisopimukset vähentävät epävarmuutta kauppapolitiikasta, mutta eivät poista sitä. Lopullisia sopimuksia ei ole solmittu ja sopimusten pitäminen ei ole varmaa.

Ylipäättään geopolitiittinen epävarmuus on edelleen suurta. Toisaalta EU-maiden investointipaketit voivat johtaa ennustettua nopeampaan kasvuun. Julkisen talouden alijäämä syveni 4,5 prosenttiin ja julkinen velkasuhde kasvoi 82 prosenttiin viime vuonna. Kuluvana vuonna julkisen talouden tilanne alkaa parantua, kun sopeutustoimien vaikutukset tulevat pääosin voimaan.

Heikossa suhdanteessa verotulojen kasvu on kuitenkin vaisua kuluvaan vuoteen vaikuttavista veronkorotuksista huolimatta.

Vuoteen 2026 kohdistuu aiemmin päätettyjä sopeutustoimia sekä syksyllä päätettyjä uusia toimia, jotka hidastavat menojen kasvua. Vuoden 2026 alijäämää parantaa myös työttömyysvaikutusmaksun korotus. Julkisen talouden alijäämä kohenee 3,6 prosenttiin ja velkaantuminen hidastuu. Vuoteen 2028 mennessä julkisen talouden alijäämä paranee 3,1 prosenttiin.

Hallituksen huhtikuussa 2025 linjaama puolustusmenojen nosto 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2029 mennessä nostaa voimakkaasti menoja vuonna 2028 ja erityisesti vuonna 2029. Tämä heikentää myös julkisen talouden alijäämää ja nopeuttaa velkaantumista. Valtionhallinto on julkisen talouden alasektoreista alijäämäisin. Sektorin alijäämä heikkenee tänä vuonna 4,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja paranee, kunnes puolustusmenojen kasvu heikentää rahoitusasemaa. Valtionhallinnon alijäämää parantaa hallituksen tekemät sopeutustoimet, mutta puolustus- ja korkomenojen kasvu taas vaikuttaa sitä heikentävästi. Julkinen velka kasvoi vauhdikkaasti viime vuonna ja velkasuhde nousi 82,1 prosenttiin. Kasvu jatkuu edelleen nopeana vielä tänä vuonna. Velkasuhde kasvaa lähes 87 prosenttiin. Tänä vuonna velanottoa kasvattavat syvän alijäämän lisäksi valtion velanottoon liittyvät emissiotappiot sekä muut alijäämästä riippumattomat syyt. Sopeutustoimien ja talouden virkoamisen ansiosta velkaa kerryttävien sektoreiden, eli valtion ja paikallishallinnon, alijäämä alkaa kohentua, mikä vähentää velanottotarvetta vuonna 2026. Lisäksi talouskasvun nopeutuminen hidastaa velan BKT-suhteen kasvua ja sen kasvu hiipuu hitaammaksi. Vuonna 2027 velkasuhde vakiintuu. Vuodesta 2028 alkaen velkasuhde alkaa taas kasvaa. Velkasuhde on noussut viime vuosina korkealle tasolle, ja velan kasvun hidastumisesta huolimatta velkasuhde nousee yli 90 prosenttiin vuonna 2029.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2026: syksy 2025

11.6. Kuntatalous

Kuntatalouden tilanne

Vuonna 2024 kuntatalouden tila heikkeni edellisvuoteen verrattuna, mikä näkyi sekä vuosikatteen, tilikauden tuloksen, että toiminnan ja investointien rahavirran heikentymisenä. Investointitaso pysyi korkeana, eivätkä kuntatalouden käyttötulot riittäneet nettoinvestointien kattamiseen. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi 365 miljoonaa euroa negatiiviseksi ja lainakanta kasvoi noin 600 miljoonalla eurolla 20,5 mrd. euroon.

Taulukko 8. Kuntatalouden kehitysarvio vuoteen 2029

Tuloksen muodostuminen	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1. Toimintakate	-14,3	-15,4	-16,2	-16,6	-17,1	-17,5
2. Verotulot	14,1	14,1	14,8	15,4	16,0	16,6
3. Valtionosuudet, käyttötalous	3,4	4,1	4,2	4,2	4,5	4,7
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
5. Vuosikate	3,6	3,0	3,2	3,1	3,7	4,1
6. Poistot	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3	-3,4
7. Satunnaiset erät, netto	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Tilikauden tulos	1,1	0,4	0,1	0,0	0,4	0,7
Rahoitus						
9. Vuosikate	3,6	3,0	3,2	3,1	3,7	4,1
10. Satunnaiset erät	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
12. Tulorahoitus, netto	3,5	3,0	2,7	2,7	3,3	3,7
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-4,8	-4,9	-5,1	-5,2	-5,4	-5,6
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
15. Investoinnit, netto	-3,9	-4,0	-4,2	-4,2	-4,5	-4,7
16. Toiminnan ja investointien rahavirta	-0,4	-1,1	-1,4	-1,5	-1,2	-1,0
17. Lainakanta	20,5	21,5	22,9	24,4	25,6	26,5
18. Kassavarat	6,5	6,3	6,1	5,9	5,6	5,4
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	14,0	15,2	16,9	18,6	19,9	21,1

Kuntatalouden tilanne heikkenee edelleen vuonna 2025. Toimintakuluja kasvattavat mm. kuntalalle sovitut palkankorotukset, jotka nostavat työvoimakustannuksia yhteensä 2,8 prosentilla vuonna 2025, ja vuoden alusta voimaan tullut TE-palvelu-uudistus. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyi vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat suoraan työllisyyskehitykseen. Pitkään jatkuvat työttömyysjaksot nostavat kuntien osuutta työttömyysetuuksien rahoituksesta. Avustusmenoja onkin nostettu ennusteessa vuoden alkupuoliskon työttömyysmenojen kertymien perusteella. Lisäksi uudistus voi kasvattaa kuntien välisiä eroja entisestään, sillä työllisyyden vaihtelu poikkeaa kuntien välillä. Työttömyysetuuksien kasvusta huolimatta arviota kuntien ja kuntayhtymien omista sopeutustoimista kuluvana vuonna on kasvatettu ennusteessa 150 miljoonaa euroon, sillä kertymätietojen ja

tilinpäätösennusteiden perusteella kuntatalouden menot eivät ole kehittyneet yhtä voimakkaasti kuin mitä aiemmin arvioitiin.

TE-palvelu-uudistuksesta huolimatta kuntien peruspalvelutuotannon painopiste säilyy koulutus- ja sivistyssektorilla, jonka kokonaispalvelutarve on laskeva syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samassa tahdissa, varsinkin kun erityisen tuen tarve on kasvanut. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste on kasvanut viime vuosina. Palvelutarpeen laskua on siksi totuttuun tapaan hieman loivennettu painelaskelmassa. Kuntien valtionosuudet kasvavat kuluvana vuonna TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien tehtävien ja rahoitusvastuun laajentuessa. Kuntien saamien valtionosuuksien kasvua kuitenkin hidastavat muun muassa sote-siirtoon liittyvät tarkistukset, hallitusohjelman mukainen valtionosuuksiin tehtävä indeksisäästö sekä asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset, erityisesti lapsi-ikäluokkien pieneneminen. Lisäksi verotulomenetysten korvausten vähennys pienentää valtionosuuksia vuonna 2025 tuntuvasti, tosin verotulot kasvavat vastaavasti.

Kuntien verotulojen kehitys on ollut kuluvana vuonna vaimeaa ja ennusteita on jouduttu madaltamaan alkuvuoden kertymätietojen vuoksi. Verotulot jäävät lähes edellisen vuoden tasolle. Vuonna 2025 vuosikate supistuu edellisvuodesta, mutta riittänee kattamaan poistot. Tilikauden tulos on niukasti positiivinen. Tulosta kuitenkin vahvistaa osin kertaluontoinen satunnainen tuotto, jonka vaikutus ei ulotu tuleviin vuosiin. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee -1,1 miljardiin euroon. Kuntatalous vuonna 2026 Vuonna 2026 kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan heikkenevän -1,4 mrd. euroon. Toimintakate heikkenee 4,7 prosenttia toimintakulujen kasvaessa ja toimintatuottojen vähentyessä. Toimintakulujen kasvun taustalla on etenkin henkilöstökustannusten kasvu. Keväällä 2025 sovittu palkkaratkaisu kasvattaa työvoimakustannuksia 3,2 % vuonna 2026 ja 3,9 % vuonna 2027. Kunta-alan ansiokehityksen ennakoitaan ylittävän yleisen ansiokehityksen erityisesti vuosina 2027–2028 sopimuskorotusten ajoitusten ja kunta-alalle sovittun palkkojen ja palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi.

Vuonna 2026 kuntien valtionosuuksien kasvua hidastavat hallituksen pysyvät valtionosuusleikkaukset sekä hallituskauden aikainen yhden prosenttiyksikön indeksijarru. Lisäksi valtionosuuksien kehitystä hidastaa vuoteen 2027 saakka sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vähennys. Verotulot muodostavat suurimman osan kuntien tuloista. Suhdannetilanteen kohentuessa verotulojen kehitys vahvistuu vuonna 2026 5,2 prosentin kasvuun ja taasaantuu vuosina 2027–2029 keskimäärin hieman alle 4 prosenttiin vuodessa. Painelaskelman perusteella kuntatalouden tulot eivät kuitenkaan riitä kattamaan kasvavia menoja, eikä vuosikate riitä tulevana vuosina nettoinvestointeihin. Kuntatalouden investoinnit pysyvät korkealla tasolla, vaikka kuntakohtaiset erot ovat huomattavia.

Osassa kunnista investointinäköymät ovat laskevia, mutta etenkin kasvukeskuksissa muuttoliike ylläpitää kuntien investointipaineita. Valtaosa investoinneista kohdistuu välttämättömään perusinfrastruktuuriin kuten rakennuksiin, mutta myös vihreän siirtymän investoinnit pitävät osaltaan investointitasoa korkealla. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa syvetä -1,4 miljardiin euroon vuonna 2026 ja -1,5 mrd. euroon vuonna 2027. Tulojen ja menojen

epätasapaino helpottuu hieman painelaskelman lopulla vuonna 2028, kun hallitusohjelman mukainen indeksijarru peruspalvelujen valtionosuuteen ja sote-uudistuksen määräaikaiset vähenykset koskien vuoden 2023 valtionosuuksia poistuvat. Toiminnan ja investointien rahavirta jää kuitenkin vuonna 2028 noin 1,2 miljardia ja vuonna 2029 noin 1,0 miljardia negatiiviseksi. Negatiiviset toiminnan ja investointien rahavirrat näkyvät kuntatalouden lainakannan kehityksessä, joka uhkaa kasvaa 26,5 mrd.

Myös korkomenot lisääntyvät lähivuosina, vaikka lyhyet markkinakorot ovat jo kääntyneet laskuun. Merkittävä osa kuntien lainakannasta on kuitenkin kiinteäkorkoisia tai suojattuja, minkä vuoksi markkinakorkojen muutokset heijastuvat korkokustannuksiin viiveellä. Kuntatalouden kestävyysvaikutukset jatkossa yhä enemmän kuntien kyky hallita työvoimakustannuksia, sopeuttaa investointeja sekä hyödyntää digitalisaatiota ja uusia teknologioita palvelutuotannossa. Väestörakenteen muutos, kaupungistuminen ja vihreä siirtymä lisäävät investointitarpeita, mutta vaativat samanaikaisesti rakenteellisia uudistuksia.

Tulojen ja menojen epätasapaino edellyttää kuntien omia sopeutustoimia ja tiukkaa menokuria. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava kuntien tulorahoitukseen. Samalla tulopohjan vahvistaminen voi johtaa veronkorotuspaineisiin erityisesti kunnallisverotuksessa. Kuntatalouden kehitysarvion pohjalla olevaan kokonaistaloudelliseen ennusteeseen liittyy paljon riskejä. Suhdanteiden vaikutus välittyy verotulojen ja työttömyyskehityksen kautta kuntatalouteen. Kuntatalouden menot voivat jäädä arvioitua pienemmiksi, jos kunnat ja kuntayhtymät onnistuvat sopeuttamaan sekä palveluverkkoaan että toimintaansa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta ja rahoitusta. Sopeutustoimien epäonnistuminen tai muut menolisäykset, esimerkiksi arvioitua suuremmat sote-kiinteistöjen vuokramenetykset, voivat vastaavasti heikentää tilannetta.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2026: syksy 2025

11.7. Toivakan talouden kehitys

Kunnan toimintaympäristö

Väestö

Kunnan väkimäärä on pysynyt 2400 kuntalaisen molemmin puolin viime vuosina.

	2020	2021	2022	2023	2024
Toivakka					
Väkiluku	2 401	2 387	2 407	2 368	2 349
Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %	0,5	-0,6	0,8	-1,6	-0,8
Alle 15-vuotiaita, %	18,7	18,2	17,6	17,5	16,7
15-64-vuotiaita, %	53,1	53,1	53,2	52,6	53,2
Yli 64-vuotiaita, %	28,2	28,7	29,2	29,9	30,1
Kuntien välistä muuttovoittoa/-tappiota, henkilöä	13	-4	14	-22	-14
Perheitä	665	659	666	643	645
Asuntokuntia	1 088	1 089	1 104	1 096	1 077

Väestöennuste kunnittain ja
maakunnittain vuoteen 2040 -
Muuttoliikkeen sisältävä laskelma

	Vuosi					
	2003	2005	2010	2020	2030	2040
Toivakka	2 390	2 395	2 408	2 471	2 519	2 498

Väestöennuste 2024: Väestöllinen huoltosuhde muuttujina Alue, Tiedot ja Vuosi

	Väestöllinen huoltosuhde (ennuste 2024)			
	2030	2035	2040	2045
Toivakka	84,7	85,4	85,6	85,0

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden osuutta suhteessa 15–64 vuotiaaseen väestöön. Se kertoo, montako lasta tai vanhuuseläkeläistä on sataa työikäistä kohti. Mitä alaisempi luku on, sitä parempi huoltosuhde alueella on.

Lähde: Tilastokeskus

Elinkeinot ja työllisyys

Toivakan kunnan työpaikkaomavaraisuus (60,4 %) oli kolmanneksi pienin Keski-Suomessa vuonna 2023. Alueen työpaikkoja oli 548 kpl. Palvelujen työpaikkojen osuus oli 57,30 %, alkutuotannon työpaikkoja 5,3 % ja jalostuksen työpaikkojen osuus oli 35,80 %. Työllisyysaste oli 76,0 % vuonna 2023.

Työpaikkaomavaraisuus ja työllisyys

	2019	2020	2021	2022	2023
Toivakka					
Työpaikkaomavaraisuus	60,8	60	31	61,6	60,4
Alueella asuva työllinen työvoima	901	880	901	930	908
Asuinkunnassaan työssäkäyviä, osuus työllisistä, %	36,4	36,1	35,8	35,8	35,5
Työttömien osuus työvoimasta	9,6	12,4	9,9	9,4	8,8
Alueella olevia työpaikkoja	548	528	550	573	548
Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	5,8	6,3	6	5,9	5,3
Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	33,4	32	33,8	35,3	35,8
Palvelujen työpaikkojen osuus, %	58,4	59,1	57,6	56,4	57,3

Työttömyysaste Toivakan kunnassa oli 7,8 % lokakuussa 2025. Koko Keski-Suomen alueella työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 13,6 %. Työttömien työnhakijoiden määrä laski edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta kolmessa kunnassa. Suhteellisesti eniten laskua tapahtui Joutsassa (-15,5 %). Suhteellisesti eniten työttömiä työnhakijoita oli Kannonkoskella (14,8 %) ja vähiten Toivakassa (7,8 %). Neljä Keski-Suomen kuntaa saavutti alle 10 prosentin työttömyysasteen, Konnevedellä luku oli 10 %.

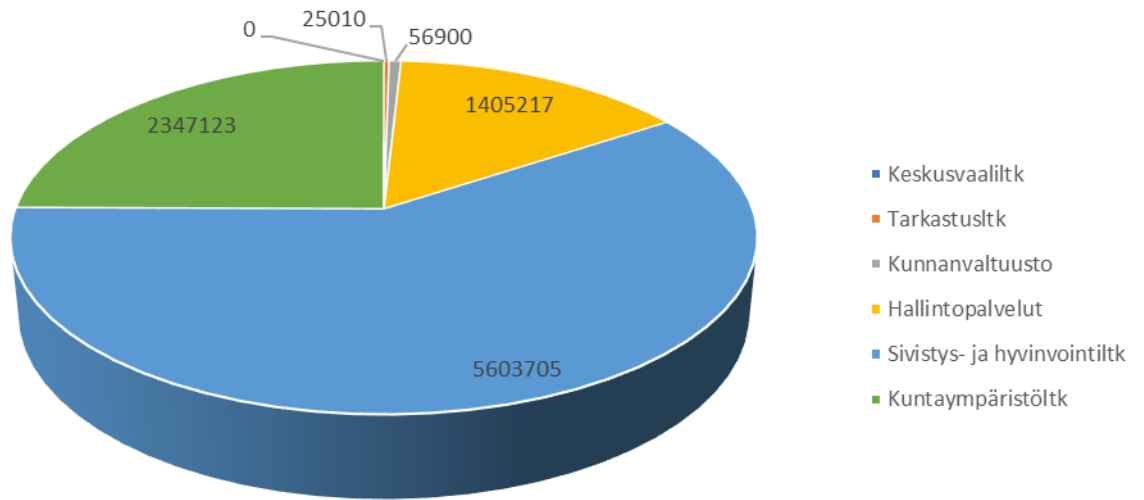
Toivakan kunnan talouden kokonaisuus pääpiirteissään

Vuonna 2026 Toivakan kunnan

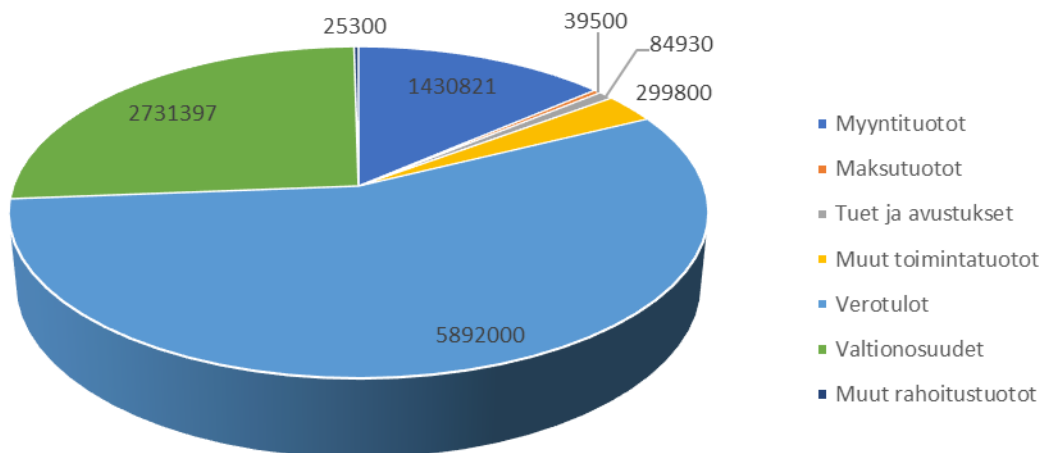
- vuosikate on 841 992 euroa
- tilikausi on ylijäämäinen 45 604 euroa
- investointien määrä on arviolta 1,4 miljoonaa euroa
- pitkäaikaista lainaa 6,7 miljoonaa euroa

Vuoden 2026 talousarviossa toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli toimintakate on – 7,6 miljoonaa euroa. Se on noin 200 000 euroa enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa. Toimintakulut kasvavat noin 120 000 euroa vuoteen 2025 verrattuna.

Toimintakulujen jakautuminen 2026

Tuottojen jakauma 2026

Investoinnit

Vuosien 2026–2028 investoinnit ovat yhteensä noin 3,2 miljoonaa euroa. Investointien määrää pyritään pitämään maltillisena, jotta suunnitelman mukaiset poistot eivät kasvaisi kohuttoman paljon.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottojen ja -kulujen netto arvioidaan olevan -171 500 €. Lainojen korkokulujen arvioidaan olevan 190 000 €.

Vuoden 2026 investointien kattamiseksi kunnanvaltuusto valtuuttaa ottamaan maksimissaan 800 000 €:n pitkäaikaisen talousarviolainan.

11.8. Verotulot ja valtionosuudet

VEROTULOS JA VALTIONOSUUDET

11.8.1. Kunnallisveroennuste

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2026 noin 10,7 mrd. euroa, mikä on noin 0,6 mrd. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella veropohjan kehitys sekä hallitusohjelmaan sisältyvät ja vuosien 2024 ja 2025 kehysriihissä tehdyt päätökset. Palkkatulojen osuus kunnallisveron veropohjasta on keskimäärin noin 68 prosenttia, eläkkeiden noin 24 prosenttia ja muiden tulojen, kuten esimerkiksi päivärahatalojen ja yritystulojen, osuus on noin 8 prosenttia. Tulorakenteessa on kuitenkin suuret erot kuntien välillä. Väestörakenteen ja työllisyyden kehitys vaikuttavat yksittäisten kuntien veropohjaan ja verotuottoon.

Pieni- ja keskituloisten työn verotusta kevennetään 520 miljoonalla eurolla vuonna 2026 ja lisäksi 125 milj. eurolla vuonna 2027. Lisäksi työtulovähennyksen lapsikohtaista korotusta kasvatetaan. Ylin marginaaliveroaste alennetaan noin 52 prosenttiin, ja tästä aiheutuvan verotuotto-menetyksen pienentämiseksi ansiotuloverotuksen indeksitarkistus jätetään tekemättä niillä tulotasolla, joille ylimpien marginaaliverojen alentaminen kohdistuu. Avainhenkilöiden lähdevero alennetaan, ja Suomeen palaaville kansalaisille otetaan käyttöön veronhuojennus. Lisäksi työn verotusta kevennetään hallitusohjelman mukaisesti vuosina 2026 ja 2027 pieni- ja keskituloisia painottaen. Kehyskaudella jatketaan hallitusohjelman mukaisten indeksitarkistusten tekemistä ansiotuloveroperusteisiin kaikilla tulotasolla. Ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus sisältyy teknisenä oletuksena myös vuosien 2028 ja 2029 ennusteisiin. Nollapäästöisten työsuhteautojen verotuen voimassaoloa jatketaan vuodesta 2026 neljällä vuodella (muutos vaikuttaa myös yhteisöveron tuottoon). Verotuloja kasvattavat kehyskaudella työmarkkinajärjestöjen

jäsenmaksujen vähennyskelpoisuuden poistaminen, työhuonevähennyksen ja työsuhdepolkupyöräedun verovapauden poistaminen, keinotekoisien osakevaihtojärjestelyjen avulla tapahtuvan osinkoverotuksen minimoimisen estäminen ja vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poisto. Lisäksi eräiden tilapäisten verotukien poistuminen kehyskaudella lisää hieman kunnallisen veron tuottoa.

11.8.2. Yhteisö- ja kiinteistöveroennuste

Kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,74 mrd. euroa vuonna 2026. Yhteisöveron maksuunpanon mukaisen kokonaistuoton arvioidaan kasvavan vuosina 2026–2029 keskimäärin noin 1,5 prosenttia vuodessa. Yhteisöveron tuoton ennustamisen lähtökohtana on viimeisimmän valmistuneen verotuksen mukainen yhteisövero, jota muutetaan arvioidun tuloskehityksen mukaisesti. Tuloskehityksen muutosta arvioidaan lähinnä kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämän muutoksen avulla. Toimintaylijäämän arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 3,5 prosenttia vuosina 2026–2029. Kevään 2025 kehysriihessä tehtyjen päätösten mukaisesti yhteisöverotuloja kasvattaa vuonna 2026 työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennysoikeuden poistaminen. Yhteisöverotuloja pienentää metsävähennyksen korottaminen. Ilmastoneutraaliin talouteen tähtääviä investointeja tuetaan vuonna 2025 myönnettävällä verohyvityksellä ja uudella vuodesta 2026 alkaen myönnettävällä verohyvityksellä. Yhteisöverokantaa alennetaan kahdella prosenttiyksiköllä 18 prosenttiin vuonna 2027. Lisäksi vertailutietotarkistusten sääntelyn kehittäminen ja työsuhdepolkupyöräedun poistaminen kasvattavat yhteisöveron tuottoa vuosina 2027 ja 2028. Yhteisöveron veroperusteisiin tehtävät muutokset kompensoidaan kunnille yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla, joten niiden vaikutus on kuntien rahoitusaseman näkökulmasta neutraali.

Kiinteistöveron tuotto on noin 2,38 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on noin 27 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Kehyskaudella veron tuoton arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 2,3 prosentin vuosivauhtia.

11.8.3. Valtionosuudet

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen. Valtionosuudet ovat merkittävin osa kuntiin kohdistuvaa valtionapujärjestelmää. Valtionosuudet määräytyvät laskennallisista perusteista ja maksetaan kunnalle automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Lisäksi kunnille voidaan myöntää hakemuksesta valtionavustuksia.

Kuntien palvelutuotannon kustannukset ja verotulot poikkeavat paljon toisistaan muun muassa väestön ikärakenteen ja olosuhteiden takia. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella.

Järjestelmää täydentää tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville kunnille myönnettävä harkinnanvarainen valtionosuuden korotus.

Valtionosuus on kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen. Kunta päättää itse valtionosuuksiensa kuten verotulojensakin käytöstä ja hyötyy taloudellisesti, jos järjestää palvelunsa kustannustehokkaasti.

12. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (laki [618/2021linkki toiseen palveluun](#)), jota hallinnoi valtiovarainministeriö, ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta (laki [1705/2009linkki toiseen palveluun](#)), jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtiovarainministeriön hallinnoima peruspalvelujen valtionosuus on näistä taloudellisesti merkittävämpi.

Vaikka hallinnollisen jaon perusteella voisi päätellä toisinkin, niin valtaosa kuntien varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksesta määräytyy valtiovarainministeriön hallinnoiman peruspalvelujen valtionosuuden laskentatekijöiden kautta.

Peruspalvelujen valtionosuus koostuu kuntien kustannuserojen sekä tulopohjan tasauksesta. Kustannuserojen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Tulopohjaa tasataan kunnan verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen kautta.

Varsinaisesta peruspalvelujen valtionosuudesta eriyttynä osana kunnille maksetaan myös veromenetysten korvausta.

Valtiovarainministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoitus maksetaan kunnille ja muille rahoituksen saajille yhtenä eränä jokaisen kuukauden 11. päivään mennessä.

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta tuli voimaan vuonna 2010. Edellisen kerran peruspalvelujen valtionosuuslainsäädäntöä muutettiin valtionosuuden määräytymisperusteiden osalta vuonna 2015. Vuoden 2023 alussa laki peruspalveluiden valtionosuuksista päivitettiin, kun hyvinvointialueet aloittivat ja sen myötä kuntien järjestämis- ja rahoitusvastuu sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen palveluista päättyi. Tämä vaikutti kuntien valtionosuuksien määrään ja laskentaperusteisiin.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät:

- varhaiskasvatus
- esi- ja perusopetus
- kirjastot
- yleinen kulttuuritoimi
- asukasperustaisesti rahoitettava taiteen perusopetus

Myös esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvausjärjestelmä ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus ovat osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Lisäksi kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät lisäosat ja valtionosuudessa huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset. Lisäyksissä ja vähennyksissä ovat mukana sote-erät eli muutosrajoitin ja järjestelmämuutoksen tasaus.

Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus ja verotulomenetysten korvaus

Kuntien tulopohjan tasaus toteutetaan verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella, joka sisältyy kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Nimensä mukaisesti tasaus perustuu kunnan laskennalliseen verotuloon, ja se joko lisää tai vähentää kunnalle myönnettyä valtionosuutta.

Tasauksen perusteena olevaan laskennalliseen verotuloon sisältyvät kunnan laskennallinen kunnallisvero, kunnan osuus yhteisöveron tuotosta sekä puolet kiinteistöveroista. Poikkeuksen tekevät voimalaitosten kiinteistöverot. Ydinvoimalaitosten kiinteistövero on mukana tasauksessa kokonaisuudessaan, mutta muiden voimalaitosten kiinteistöveroa ei tasauksessa huomioida.

Verotuloihin perustuvaa valtionosuuden tasausta laskettaessa käytetään koko maan keskimääräistä kunnallisveroprosenttia, eikä yksittäisen kunnan veroprosentin muutoksella ole vaikutusta kunnan saaman tasauslisän tai tasausvähennyksen määrään.

Mikäli laskennallinen verotulo on pienempi kuin tasausraja, kunta saa tasauslisää 90 prosentin tasoon kunnan laskennallisen verotulon ja tasausrajan erotuksesta. Kunnan valtionosuuksiin tehdään puolestaan tasausvähennys, mikäli sen laskennalliset verotulot ovat suuremmat kuin tasausraja.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen rahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan.

Perusopetuksen oppilaskohtaista lisärahoitusta myönnetään:

- lisäopetukseen
- maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavaan opetukseen
- muille kuin oppivelvollisille järjestettävään esi- ja perusopetukseen
- pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvista perusopetuksen oppilaista
- sisäoppilaitoslisänä ja koulukotikorotuksena
- joustavan perusopetuksen lisänä

Lisäksi myönnetään rahoitusta:

- yksityisen perusopetuksen järjestäjän toiminnan aloittamiseen
- ulkomailla järjestettävään perusopetuslain mukaiseen opetukseen
- aamu- ja iltapäivätoimintaan
- taiteen perusopetukseen
- liikuntatoimintaan ja nuorisotyöhön ja
- museoille, teattereille ja orkestereille

Kuntien saamasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta vähennetään asukaskohtainen omarahoitusosuus lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen. Ammatillinen koulutus on

pääosin koulutuskuntayhtymien hoitamaa ja kun tämä rahoitus kohdentuu suoraan koulutus-kuntayhtymille, useimpien kuntien kohdalla opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus näyttäytyy valtionosuuslaskelmissa negatiivisena.

Syksyn Kuntatalousohjelman mukaan kuntien talousnäkymät heikkenevät. Yleinen talouden heikko suhdannetilanne vaikuttaa kuntien verokertymään, ja toisaalta kuntien menot kasvavat henkilöstökustannusten nousun, työttömyyden kasvun ja investointitarpeiden vuoksi. Kuntien väliset erot tulo- ja menokehityksessä ovat kuitenkin merkittäviä.

Valtion vuoden 2026 talousarvioesityksen erilaiset valtiontalouden sopeutustoimet heijastuvat myös kuntatalouteen. Kun tarkastellaan pääministeri Orpon hallituksen päätösperäisten toimien vaikutuksia koko vaalikauden ajalta, nettovaikutus on kuitenkin yhteensä noin 200 miljoonaa euroa kuntataloutta vahvistava vuonna 2026.

Valtio osoittaa kuntien valtionapuihin noin 5,9 miljardia euroa vuonna 2026, mikä on noin 3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2025. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,9 miljardia euroa, kuntien verotulomenetysten korvaukset noin 0,5 miljardia euroa ja muut valtionavut noin 0,5 miljardia euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2026 noin 3,55 miljardia euroa. Valtionosuus kasvaa vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 185,5 miljoonaa euroa. Valtionosuutta korottavat kustannustenjaon tarkistus, indeksikorotus ja tehtävämuutokset, ja sitä vähentävät 75 miljoonan euron pysyvä valtionosuuden vähennys sekä indeksikorotuksen leikkaaminen yhtä prosenttiyksikköä vastaavasti.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat vuonna 2026 noin 1,3 miljardia euroa kuten tänäkin vuonna. Esi- ja perusopetuksen tuen uudistus on tullut voimaan tänä syksynä, ja ensi vuonna uudistuksen kokonaisvaikutus nousee 91,7 miljoonaan euroon kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa.

Verotuloennuste ja valtionosuudet Toivakan kunnassa vuonna 2026

Toivakan kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 10.11.2025 kunnan tuloveroprosentiksi 9,40 %:iin vuodelle 2026.

Kiinteistöveroprosentit vuodelle 2026 ovat

- 1) yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30 % ja maapohjan veroprosentti 1,30
- 2) vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,50 %
- 3) muiden rakennusten kiinteistöveroprosentti 1,65 %
- 4) rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 4,0 %
- 5) yleishyödyllisten yhdistysten käytössä olevien rakennusten ja maapohjan kiinteistöveroprosentti on 0,00 %.

Kiinteistöverokertymän arvioidaan olevan noin 902 000 euroa vuonna 2025.

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2023	2024	2025**	2026**	2027**	2028**
Verolaji						
Kunnallisvero	3 903	4 049	4 249	4 436	4 581	4 720
Muutos %	-47,9	3,7	4,9	4,4	3,3	3,0
Yhteisövero	623	553	534	569	603	633
Muutos %	-41,0	-11,1	-3,4	6,5	5,9	5,0
Kiinteistövero	799	883	886	887	887	887
Muutos %	3,4	10,5	0,3	0,2	0,0	0,0
VEROTULOSSI KIRJATTAVA	5 325	5 485	5 669	5 892	6 071	6 240

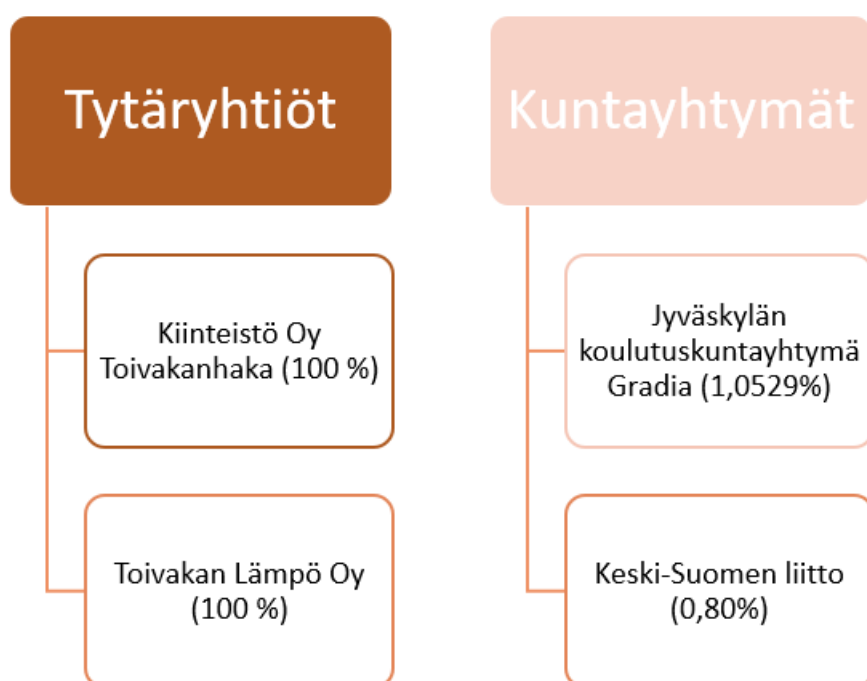
Valtionosuudet

Toivakan kunnan valtionosuudet vuodelle 2026 kasvavat 110 228 euroa vuodesta 2025.

	2026	2025
Valtionosuus ennen verotuloihin perustuvaa valtionosuuden tasausta	1 960 056	1 813 255
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	951 464	1 065 353
Veroperustemuutoksista johtuva veromenetyksen korvaus	231 209	246 761
OKM rahoitus	-411 332	-504 200
Yhteensä	2 731 397	2 621 169

13. KUNTAKONSERNI

Valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntalain 47 §:n mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Talousarviosta ja –suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 pykälässä, siten, että valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Toivakan kunnalla on kaksi sataprosenttista tytäryhtiötä. Lisäksi kunta on jäsenenä eri kuntayhtymissä.

Toivakan kuntakonsernin perustavoitteena on mahdollistaa kuntalaisille paremmat palvelut yhteistyössä emon ja tytäryhtiöiden kanssa. Yhtiöiden toiminnan on tuettava Toivakan kunnan kuntastrategiaa sekä omalta osaltaan edistää siinä määriteltyjen tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi yhtiöiden tulee raportoida kunnanvaltuuston niille asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta kesäkuussa ja joulukuussa 2026.

Tytäryhtiön tulee laatia vuosittain talousarvio omaa toimintaansa varten. Tytäryhtiön vuotuiset toiminta-, rahoitus- ja investointisuunnitelmat tulee toimittaa kunnan hallintopalveluihin seurantaan varten. Konserniin kuuluvien yhteisöjen on vuosittain raportoitava toiminnastaan kunnanhallitukselle. Raportointi tapahtuu toimintavuoden aikana valtuustolle tehtävän

raportoinnin yhteydessä sekä toimintavuoden päätyttyä yhteisöjen tilinpäätösten valmistumisen jälkeen. Lisäksi kunnan ja sen tytäryhteisöjen välillä pidetään vuodessa vähintään yksi suunnittelu- ja neuvottelutilaisuus yhteisten päämäärien ja strategioiden määrittelemiseksi. Tilaisuuksilla pyritään edistämään konsernin sisäistä yhteistyötä. Tätä pyritään kehittämään lisää vuonna 2026. Toivakan kunnan konserniohje on vuodelta 2018 ja edellyttää myös päivittämistä vuoden 2026 aikana.

13.1. Kiinteistö Oy Toivakanhaka

TOIMINTA-AJATUS

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön toimialana on rakennuttaa, omistaa ja hallita kiinteistöjä, ostaa ja vuokrata alueita ja rakennuksia sekä antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneistoja.

PALVELUSUUNNITELMA

Yhtiön on toimittava toiminta-ajatuksensa mukaisesti kuntastrategiaa ja omaa strategiaansa noudattaen.

Vuoden 2026 aikana jatketaan vuonna 2025 aloitettua toimenpidesuunnitelmaa, jossa toteutetaan välttämättömien korjaustoimenpiteiden toteuttamista. Samalla arvioidaan ne kiinteistöt, joihin on mahdollista saada uusia vuokralaisia, ja joiden korjaaminen maksaa itsensä takaisin vuokralaisten myötä. Lisäksi tarjotaan myytäväksi ne kiinteistöt, joiden peruskorjaukseen yhtiön taloudellinen ei riitä, ja joihin mahdollista saada markkinatoimija tai kiinteistökehittäjä. Yhtiön hallitus päätti myydä tammikuussa 2025 Poikkitie 2, Vanhansillantie 12 ja 14 (yhteensä 15 asuntoa). Haka 5 myytiin näin kokonaisuudessaan. Vuoden 2026 arvioidaan muita mahdollisia myytäviä kohteita, jonka kautta yhtiön taloudellinen tilanne suhteessa olemassa olevaan kiinteistömassaan paranee. Jos korkotaso pysyy matalana ja vuokrausaste korkeana, yhtiön on mahdollista edistää talouden tasapainotussuunnitelmaa jopa ennakoitua nopeammin. Vuoden 2026 talousarviossa on varauduttu 50.000,00 euron de minimis -avustukseen.

Yhtiö ottaa toiminnassaan huomioon laatimansa talouden tervehdyttämissuunnitelman sekä Toivakan kunnan omistajastrategian, jossa tavoitteeksi on asetettu turvata Toivakan kunnan alueen monipuolinen ja kohtuuhintainen vuokra-asuntotarjonta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Yhtiö asettaa tavoitteelliset tunnusluvut talousarviovuodelle 2026 ja raportoi niistä emolle.	Liikevaihto, tilikauden tulos, kunnan takaukset, omavaraisuusaste, maksuvalmius.	Yhtiön talouden tervehdyttäminen suunnitelman mukaisesti, talouden tasapainottaminen asteittain. Tavoitteena onnistua myös lainojen vähentämisessä ja taloudellisen puskurin kerryttämisessä, jos korkotaso pysyy alhaisena ja vuokrausaste korkeana.

Uuden ajan maalaisidylli

Monipuolisen asuntotarjonnan turvaaminen	Joustava asiointi vuokrataloyhtiössä ja sähköisen asioinnin kehittäminen.	Asiakaskyselyiden ja asiakaspalautteiden kerääminen, ja tuloksista raportointi emolle vähintään 1 kerta vuoden 2026 aikana.
Monipuolisen asuntotarjonnan turvaaminen	Välttämättömien korjaustoimenpiteiden toteuttamista jatketaan suunnitellusti ja ajoissa. Arvioidaan ne kiinteistöt, joihin on mahdollista saada uusia vuokralaisia, ja joiden korjaaminen maksaa itsensä takaisin vuokralaisten myötä. Tarjotaan myytäväksi ne kiinteistöt, joiden peruskorjaukseen yhtiön taloudellinen tilanne ei riitä, ja joihin mahdollista saada markkinatoimija tai kiinteistökehittäjä.	Ylläpidetään korkeaa vuokrausastetta ja toteutetaan tekniseltä kunoltaan hyvin kiinteistöjen peruskorjauksia. Myydään ne kiinteistöt, joihin mahdollista saada markkinatoimija tai kiinteistökehittäjä.
	Kiinteistö Oy Toivakanhakan laatima konkreettinen ja asteittainen suunnitelma Toivakanhakan tulevaisuudesta	Yhtiön laatiman talouden tervehtytämissuunnitelman toteuttaminen ja yhtiön koon sopeuttaminen sen taloudelliseen kantokykyyn.
<i>Toivakka tuntuu ja tunnetaan</i>		
Tehokas asuntotarjonnasta viestiminen yhtiön toimesta	Suunnitelmallinen viestintä ja sen toteutus sähköisiä välineitä hyödyntäen	Vuokrausaste korkealle tasolle (väh. 85 %).

13.2. Toivakan Lämpö Oy

TOIMINTA-AJATUS

Yhtiön toimialana on kaukolämmön tuotanto ja jakelu. Lisäksi yhtiö voi harjoittaa yhdyskuntateknisten rakenteiden ylläpitoa ja huoltoa sekä muuta liiketoimintaa. Yhtiö voi omistaa ja hallita osakkeita ja kiinteistöjä.

PALVELUSUUNNITELMA

Yhtiön on toimittava toiminta-ajatuksensa mukaisesti kuntastrategiaa ja omaa strategiaansa noudattaen. Toivakan Lämpö Oy:n tavoitteena on taata edelleen asiakkailleen edullinen kotimaisiin polttoaineisiin perustuva lämmitys kilpailukykyisellä hinnalla. Toivakan Lämpö Oy:n hallitus on tarkistanut hinnoitteluaan vuodelle 2025 vain hakkeen kustannustason nousun johdosta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Yhtiö asettaa tavoitteelliset tunnusluvut talousarviovuodelle 2026 ja raportoi niistä emolle.	Liikevaihto, tilikauden tulos, kunnan takaukset, omavaraisuusaste, maksuvalmius.	Kestävä taloudellinen pohja
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Läheltä kerätyn metsähakkeen hyödyntäminen polttoaineena kestävien arvojen mukaisesti	Varmistetaan, että MH-Betonille alle- taan toimittaa kaukolämpöä huhti- toukokuun aikana 2026	Paikallisesti tai lähellä tuotetun puuhakkeen hyödyntäminen polt- toaineena 100 %:sti tulevina vuo- sina
<i>Toivakka tuntuu ja tunnetaan</i>		
Yhtiön tunnettavuuden lisääminen ja brändin vahvistaminen	Yhtiö keskittyy vahvistamaan viestintäänsä ja sähköisten kanavien käyttöä.	Säilytetään valmius uusien asiakkaiden saamiseksi.

14. KÄYTTÖTALOUSOSA

14.1. Tarkastuslautakunta

TOIMINTA-AJATUS

Tarkastuslautakunta on lakisääteinen lautakunta, jonka valtuusto asettaa toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämiseksi. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuustolle hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tarkastuslautakunta vastaa kunnan ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastusyhteisön kanssa.

Tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunta valmistelee tilintarkastuspalvelujen hankinnan valtuustolle ja huolehtii kunnan ja tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuksien noudattamista ja antaa ilmoitukset tiedoksi valtuustolle kaksi kertaa vuodessa.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastus tekee tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä koskevan päätösehdotuksen valtuustolle. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

PALVELUSUUNNITELMA

Tarkastuslautakunta kokoontuu kesäkaudesta ja vuodenvaihdetta lukuun ottamatta pääsääntöisesti kuukauden viimeinen torstai. Arviointitoiminnassa tarkastuslautakunta hyödyntää ensisijaisesti julkisesti saatavilla olevaa materiaalia kuntakonsernista ja kunnasta sekä niiden hallintoelinten toiminnasta. Lautakunta haastattelee viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä sekä tekee tutustumiskäyntejä palvelukohteisiin. Tarvittaessa lautakunta pyytää nähtäväkseen myös sellaista ei-julkista materiaalia, jonka se katsoo arviointitoiminnan kannalta tarpeelliseksi. Arviointikertomus, tilinpäätöksen hyväksymisen esitys ja sidonnaisuuksien ilmoittaminen toteutetaan oikea-aikaisesti. Valtuustokauden vaihtuessa 2025 uuden lautakunnan koulutukseen on varattu rahaa lautakunnan budjettiin. Lautakunnan budjetti sisältää myös kunnan tilintarkastuksen kulut.

Tarkastuslautakunnan toimintakulut vuonna 2026 ja suunnitelmavuosina ovat 25 000 €/v.

TARKASTUSLAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot yht.	0	0	0
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-8 540	-9 000	-10 855
Palvelujen ostot	-12 006	-9 900	-13 955
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-88	-100	-200
Toimintakulut yht.	-20 634	-19 000	-25 010
Toimintakate	-20 634	-19 000	-25 010
Poistot ja arvonalentumiset	-814	-814	-814
Yhteensä	-21 447	-19 814	-25 824

14.2. Keskusvaalilautakunta

TOIMINTA-AJATUS

Valtuusto asettaa kuntaan toimikaudekseen keskusvaalilautakunnan, jonka tulee toteuttaa sille vaalilaissa määritellyt tehtävät. Keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien yleisjärjestelyistä ja kuntavaaleissa lisäksi ehdokasasettelusta ja tuloslaskennasta.

PALVELUSUUNNITELMA

Vuonna 2026 ei ole säännönmukaisia vaaleja.

Vuonna 2027 toimitetaan eduskuntavaalit.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	0	2 600	0
Tuet ja avustukset	13 238	2 600	0
Toimintatuotot yht.	13 238	5 200	0
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-14 523	-13 655	0
Palvelujen ostot	-2 505	-3 940	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-240	-400	0
Toimintakulut yht.	-17 268	-17 995	0
Toimintakate	-4 030	-12 795	0
Yhteensä	-4 030	-12 795	0

14.3. Kunnanvaltuusto

TOIMINTA-AJATUS

Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuustolla on yleinen toimivalta päättää kunnan asukkaiden yhteisistä asioista. Päätösvalta kuuluu valtuustolle, jollei erikseen ole toisin säädetty tai jollei valtuusto ole itse siirtänyt toimivaltaansa kunnan muille viranomaisille vahvistamallaan hallintosäännöllä. Kunnanvaltuusto vahvistaa sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista. Kunnanvaltuusto vahvistaa myös kuntakonsernin tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä konserniohjauksen periaatteet. Toivakan kunnanvaltuustossa on 21 valtuutettua.

PALVELUSUUNNITELMA

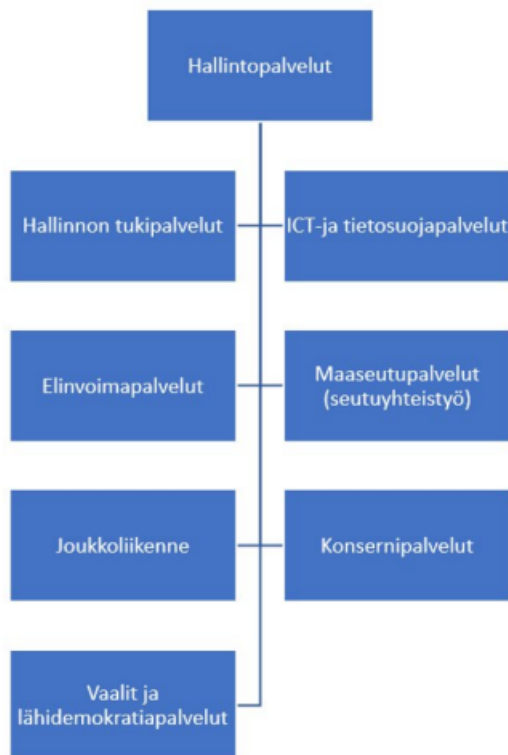
Kunnanvaltuusto kokoontuu keskimäärin 6–8 kertaa vuodessa. Iltakouluja järjestetään vuosittain eri aihepiirien ympärillä 3–4 kappaletta. Kunnanvaltuuston talousarviossa suurimman menoerän muodostavat henkilöstökulut, jotka koostuvat kokouspalkkioista. Vuoden 2026 aikana on tarkoitus päivittää kuntastrategia.

KUNNANVALTUUSTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot yht.	0	0	0
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-24 702	-26 200	-40 000
Palvelujen ostot	-6 209	-3 900	-16 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-142	0	-500
Muut toimintakulut	-153	0	0
Toimintakulut yht.	-31 206	-30 100	-56 900
Toimintakate	-31 206	-30 100	-56 900
Yhteensä	-31 206	-30 100	-56 900

14.4. Hallintopalvelut

Hallintopalveluiden palvelualue toimii kunnanhallituksen alaisuudessa, vastaten hallinnon tukipalveluista, ICT- ja tietosuojapalveluista, elinvoimapalveluista, maaseutupalveluista (seutuyhteistyön kautta), elinvoimapalveluista (sis. työllisyys, viestintä ja markkinointi), konsernipalveluista, joukkoliikenteestä sekä vaali- ja lähidemokratiapalveluista.

Hallintopalveluiden esihenkilönä toimii kunnanjohtaja. Hallintopalveluiden henkilöstöön kuuluvat lisäksi ICT-suunnittelija, työllisyys- ja elinkeinosuunnittelija, talous- ja hallintosuunnittelija, viestintä- ja markkinointisuunnittelija sekä henkilöstösihteeri (40 % osuudella).

14.4.1. Kunnanhallitus

TOIMINTA-AJATUS

Kunnanvaltuusto- ja hallitus johtavat kunnan toimintaa tavoitteena kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen ja kestävä kehitys. Kunnanhallitus vastaa kuntalain sille määräämistä tehtävistä, kuten kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytännönpäntä ja niiden laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus seuraa ja valvoo lautakuntia, palveluiden järjestämistä ja palvelutuotantoa sekä asetettujen tavoitteiden toteutumista.

PALVELUSUUNNITELMA

Kunnanhallitus kokoontuu keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa. Kunnanhallituksen talousarvio sisältää toimielimen toimintakuluja sekä koko kuntaan yhteisesti vaikuttavia kuluja. Lisäksi kunnanhallituksen talousarvioon kuuluvat kunnanjohtajaan liittyvät henkilöstökulut.

Kunnanhallituksen talousarviossa merkittävän osan kuluista muodostavat myös kunnan yhteistoimintaosuudet, joita ovat mm. Keski-Suomen liiton ja Kuntaliiton jäsenmaksut. Yhteistoimintaosuuksiin ja jäsenmaksuihin on varattu 40 000 euroa. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueeseen yhteistoimintaosuuksiin 190 000 euroa ja kunnan maksamaan työttömyysetuuskuluihin 200 000 euroa. **Peruspalvelujen valtionosuus sisältää TE2025 osuuden 185 000 euroa ja valtion kompensatio työttömyysetuuskuluihin 71 337 euroa.**

Toivakan kunta pilotoi vuonna 2023 yrityspalvelusetelin käyttöönottoa. Yrityspalvelusetelin avulla maksettiin **avustuksia neljälle yritykselle vuonna 2025**. Yrityspalveluseteli on käytössä myös vuonna 2026, kuten myös opiskelijastipendi. Talousarviossa 2026 on varauduttu Kiinteistö Oy Toivakanhakalle maksettavaan de minimis -avustukseen 50 000 eurolla.

Kunnanhallituksen määrärahoissa on varauduttu myös joukkoliikenteen kustannuksiin nykyisellä joukkoliikenteen järjestämisen mallilla. Jyväskylän seudullisen joukkoliikenteen toimivalta-alue laajeni 1.1.2024 alkaen Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen lisäksi neljään uuteen kuntaan. Toivakan lisäksi uusiksi sopimuskunniksi tulivat Hankasalmi, Petäjävesi ja Äänekoski. Joukkoliikenteeseen on budjetoitu 130 000 euroa vuodelle 2026

Vuoden 2025 asiointi- ja senioripäiväkydyt järjestettiin kunnan taseessa olevilla testamenttivaroilla. Varojen käyttötarkoitus on ikäihmisten elämänlaadun virkistäminen ja parantaminen. Asiointikyytien järjestämiseen varataan vuodelle 2026 30 000 euroa

Maaseutuhallinnon osalta Toivakan kunta kuuluu yhteistoiminta-alueeseen, jonka isäntäkuntana toimii Laukaa. Toivakan osuudeksi on varattu **20 000 euroa**.

Maaseutukehitys ry:n kuntaosuuteen on varattu **25 000 euroa**.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Kehitämme kunnanhallituksen ja vaikuttamistoimielinten yhteistyötä	Yhteiskokoukset ja tapaamiset Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje päivitetään	Toimiva tiedonvaihto ja osallistaminen Ohje päivitetty 2026
Arvioidaan toimintaympäristön muutosta	Vaikutusten ennakkoarviointi	Vähintään yksi vaikutusten ennakkoarviointi tehty
Huolehdimme edunvalvonnasta ja omistajaohjauksesta	Teemme aktiivista edunvalvonta- ja sidosryhmätyötä sekä raportoimme edunvalvonta- ja omistajaohjauksesta säännöllisesti kunnanhallitukselle	Edunvalvonta ja omistajaohjaus tulee kuntastrategian toteutumista
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Kehitämme saavutettavuutta ympäristötavoitteet huomioiden	Osallistutaan Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-valmistelu- ja ohjausryhmän toimintaan ja Jyväskylän seudulliseen joukkoliikennetyöryhmän toimintaan	Edistää etenkin seudullisen joukkoliikenteen saatavuutta ja saavutettavuutta

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Toivakka näyttäytyy haluttuna paikana asua, elää ja yrittää	Elinvoimapalvelut toteuttavat tavoitetta tukevaa neuvontaa, ohjausta, markkinointia ja viestintää ja koko kuntaorganisaatio tukee sitä osaltaan	Positiivinen nettomuutto Vähintään 2 kpl tontteja myyty Vähintään 5 toimijan kanssa vuoro vaikutteinen keskustelu Viisarimäen Yritysalueelle sijoittumisesta Toivakan kunta näkyy säännöllisesti ansaitun median julkaisuissa.
Asukasluvun vähentymisen taittaminen	Mainonta ja markkinointi, palvelutason ylläpitäminen ja kehittäminen sekä erityisesti uusien vuokra-asumisen mahdollisuuksien kartoittaminen ja niiden mahdollistaminen	Asukasluku ei vähene vuoden 2025 tasosta. Syntyneitä lapsia yli 10
Pyrimme lisäämään yritysten määrää ja toimimme aktiivisena kumppanina kaikille yrityksille ja yhteisöille	Yhteistyö ja vuoropuhelu yrittäjien kanssa ja tapahtumien sekä tilaisuuksien toteuttaminen yhteistyössä	Aloittaneiden yritysten määrä kasvaa Aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten suhde
Toivakassa on matala työttömyysaste	Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen toiminnan tukeminen (mm. tietojenvaihto) ja sen toimintaa osallistuminen sekä edunvalvontatyön koordinointi luottamushenkilöiden sekä virka- ja työsuhteisen työntekijöiden kesken.	Työttömyysaste alle 10 %, työttömien lukumäärä alle 90 henkilöä, pitkäaikaistyöttömien määrä alle 35 henkilöä ja alle 25-vuotiaiden työttömien määrä alle 15 henkilöä.
Vetovoimainen luonto ja liikuntamahdollisuudet	Toimitaan ympäristövastuullisesti ja ylläpidetään sekä kehitetään kunta-laisten monipuolisia liikuntamahdollisuuksia	Tyytyväiset käyttäjät ja korkea käytöaste

HALLINTOPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	228 880	249 676	242 250
Tuet ja avustukset	34 087	0	880
Muut toimintatuotot	151 100	0	0
Toimintatuotot yht.	414 067	249 676	243 130
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-391 161	-398 144	-404 567
Palvelujen ostot	-486 898	-636 490	-698 690
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 566	-18 900	-19 450
Avustukset	-192 805	-255 000	-271 000
Muut toimintakulut	-107 595	-103 302	-108 271
Toimintakulut yht.	-1 194 026	-1 411 836	-1 501 978
Toimintakate	-779 959	-1 162 160	-1 258 848
Rahoitustuotot ja -kulut	-115	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-26 522	-33 637	-53 336
Yhteensä	-806 596	-1 195 797	-1 312 184

14.4.2. Hallinto- ja talouspalvelut

TOIMINTA-AJATUS

Hallinnon tukipalvelut vastaavat kunnan taloushallinnosta, kirjaamo- ja neuvontapalveluista, hallinnollisten palveluiden toimivuudesta, luottamushenkilöpalveluista sekä henkilöstöhallinnosta. Hallinnon tukipalvelut myös omalta osaltaan huolehtivat arkistoinnin ja tiedonhallinnan kehittämisestä.

Hallinnon tukipalveluiden tavoitteena on luoda puitteet palvelualueiden toimivalle ja tehokkaalle työskentelylle, varmistaa yhteistyön toimivuus asioiden valmistelussa sekä huolehtia luottamushenkilöiden tuesta. Toiminnalla tuetaan kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen päätöksentekoa sekä päätösten toimeenpanoa.

PALVELUSUUNNITELMA

Digitalisaatiota ja sähköisten palveluiden kehittämistä on tehty viime vuosina hallinnon tukipalveluissa merkittävältä osin ja sitä tullaan tekemään myös jatkossa. Tavoitteena on, että hallintopalvelut vastaavat parhaalla mahdollisella tavalla uuteen organisaatorakenteeseen ja sen painopisteisiin.

Toivakan kunta pilotoi vuonna 2024 Kansallisarkiston sähköisen arkistoinnin laajentamista yhdeksän muun pilottihankkeeseen valitun tahon kanssa. Tavoitteena on, että kunnat, hyvinvointialueet ja korkeakoulut voivat siirtää arkistoitavat tietoaineistonsa Kansallisarkistoon. Palvelun on tarkoitus olla koko julkishallinnon käytössä vuonna 2025. Tavoitteena on siirtää kunnan pysyvästi säilytettävä aineisto digitoituna Kansallisarkistoon. Vuoden 2025 aikana vanhan kunnanviraston kaikki arkistotilat on saatu tyhjennettyä ja digitoitava aineisto siirrettyä yhteistyökumppanille. Digitoitavaa aineistoa on vielä jäljellä lähes 100 hm ja digitointi jatkuu alkuvuoden 2026.

Vuonna 2026 astuu voimaan viranomaispostin digitaalista ensisijaisuutta koskeva lainsäädäntö. Julkisen hallinnon organisaatioiden on otettava aikaisempaa kattavammin käyttöönsä suomi.fi-viestit ja lähetettävä päätökset ja muut tiedoksiannot sen kautta kansalaisille. Asianhallintajärjestelmään tullaan liittämään suomi.fi-viestit palvelu.

Toivakan kunta osallistuu Konneveden kunnan hallinnoimaan enemmän vähemmällä -hankkeeseen.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Panostetaan henkilöstön hyvinvointiin	Hyvinvointietu (Epassi) 100 €/v/ vakituinen työntekijä.	Lisätään henkilöstön hyvinvointia ja näyttäydymme houkuttelevana työnantajana. Luomme edellytyksiä arkiliikunnan lisäämiselle.

Henkilöstöinfot säännöllisiksi

Johtavien viranhaltijoiden henkilöstöinfot 2-4 kertaa vuodessa, talenne Intraan. Säännölliset esihenkilöpalaverit.

Henkilöstön tietoisuus kunnan ajan-kohtaisista asioista lisääntyy, ja viestintä parantuu. Lisäksi kunnan, hyvinvointialueen ja työllisyysalueen työntekijät vuorovaikutuksessa keskenään.

Lisätään henkilöstön tietoisuutta mielen hyvinvoinnista ja arjessa jaksamisesta

Otetaan käyttöön työterveyshuollon (Mehiläinen) tarjoama lisäpalvelu, sähköinen TyökykyKompassi sekä sähköinen EsihenkilöKompassi, jotka antavat esihenkilöille apua varhaisen tuen puuttumiseen sekä sairauspoissaolojen seurantaan.

Sairauspoissaolot vähentyvät, eläke-menoriskejä hallitaan, työkykyjohtaminen kehittyä ja varhaisen tuen toteutuminen parantuu.

Uuden ajan maalaisidylli

Ylläpidämme ja kehitämme sähköistä palveluvalikoimaa	Verkkosivujen vastaamaan paremmin kuntalaisten tarpeita	Kunnan palveluita saatavilla 24 /7 (esimerkiksi kuntosalikortit, uimakoulut, ym.)
Analogisen arkiston digitointi	Analogisen aineiston digitointi jatkuu	Vanhan viraston kolmen arkistotilan säilytettävät asiakirjat on kaikki digitoitu
Teknologian mahdollistama ohjelmistojen automatisointi	Hyödynnetään ohjelmistojen mahdollistamat uudet automatisoinnit	Toteutetaan ”järjestelmä palvelemaan ihmistä” -periaatetta. Pyritään vapauttamaan työaikaan rutiinitehtävistä.

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Kehitetään talousraportointia ja talousviestintää kuntaorganisaation palvelualueiden välillä, luottamus-henkilötasolla ja kuntalaisten suuntaan	Viestitään kuntaorganisaatiota, luottamushenkilöitä ja kuntalaisia kunnan verkkosivuilla olevasta taloustietosivusta	Ajantasainen taloustieto koko organisaatiossa Kuukausittain päivitettävä taloustieto-osio verkkosivuilla
Hyödynnetään digitaalisia ja automatisaation tuomia mahdollisuuksia olemalla mukana Vähemmällä Enemmän -hankkeessa, jossa kehitetään yhteisen toiminta-alustan kautta kuntien työprosesseja manuaalisesta työstä automatisoituun työhön, ja luodaan helppokäyttöisiä digitaalisia palveluita kuntalaisten käyttöön.	Osallistutaan Vähemmällä enemmän -kuntaverkoston toimintaan, nimetään hanketoimintaan kunta-koordinaattori ja selvitetään, mitä työprosesseja Toivakan kunta voisi automatisoida osaksi digitaalista palveluvalikoimaa	Manuaalinen työ vähentyy, digitalisaation ja automatisaation tuomat muutokset työntekemiseen tunnustetaan ja kunta pystyy lisäämään sekä kustannustehokkuutta palveluiden järjestämisessä että lisäämään huoltovarmuutta palveluiden jatkuvuuden osalta.

HALLINTO-JA TALOUSPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	199 955	199 037	190 872
Tuet ja avustukset	242	0	130
Toimintatuotot yht.	200 197	199 037	191 002
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-152 293	-138 638	-124 737
Palvelujen ostot	-112 117	-106 616	-110 946
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 070	-4 200	-5 850
Muut toimintakulut	-12 149	-34 752	-39 346
Toimintakulut yht.	-284 630	-284 206	-280 879
Toimintakate	-84 433	-85 169	-89 877
Rahoitustuotot ja -kulut	-80	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-17 883	-26 042	-47 097
Yhteensä	-102 397	-111 211	-136 974

14.4.3. Henkilöstöpalvelut

TOIMINTA-AJATUS

Toivakan kunnan ICT- ja tietosuojapalvelut vastaavat kunnan ICT-laitteistojen ja järjestelmien ylläpidosta sekä kunnan tietosuojasta. Myös jokaisella palvelualueella on vastuu huolehtia tietosuojan turvaamisesta omissa toiminnoissaan.

PALVELUSUUNNITELMA

ICT-palveluiden keskeinen tavoite vuonna 2026 on edelleen jatkaa vuosien aikana kertyneen korjausvelan kiinni ottamista. Vuoden 2026 keskeisimmät teemat ja hankkeet ovat:

1. Tietoliikenneverkon kytkimet

*”Tietoliikenneverkossa **kytkin** on laite, joka yhdistää useita laitteita samaan lähiverkkoon (LAN) ja ohjaa tietoliikennettä. Kytkin toimii keskuksena, johon tietokoneet, tulostimet ja muut verkko-laitteet liitetään.”*

Toivakan kunnan tietoliikenneverkon kytkimiä on uusittu muutamia vuoden 2025 aikana. Verkossa on edelleen kytkimiä, jotka on otettu käyttöön vuonna 2016 – eli näiden elinkaari on lopussa. Kytkimien uusiminen tulisi aloittaa mitä pikimmin toiminnaltaan kriittisistä kohteista ja nämä ovat koulukeskuksen A- ja B-rakennus. Elinkaaren päässä ovat myös Touhuvakan, kirjaston ja teknisen varikon kytkimet. Rikkoutumistilanteissa voidaan hyväksikäyttää tilapäisesti jo käytöstä poistettuja laitteita.

Kytkimen hinta vaihtelee niiden ominaisuuksien ja porttimäärien (montako laitetta kytkimeen voidaan liittää) mukaan. Koulukeskuksen A-rakennuksessa laitteiden määrä on suuri ja kohteessa tarvitaan 48-porttinen kytkin. Tällaisen kytkimen hinta on noin 3.500,00 €. B-rakennuksen laitemäärä on huomattavasti pienempi ja tähän kohteeseen kytkimen hinta on noin 1.000,00 €.

2. Windows 10 käyttöjärjestelmä:

Kunnalla on edelleen käytössä työasemia, joissa käyttöjärjestelmänä tällä hetkellä on Windows 10 käyttöjärjestelmä. Windows 10 tuki päättyi 14. lokakuuta 2025. Pääosa näistä koneista on koulukeskuksen ja varhaiskasvatuksen käytössä. Windows 10 käyttöjärjestelmällä olevat koneet ovat satunnaisessa käytössä ja nuo tulisi ja tullaan poistamaan käytöstä pikaisella aikataululla kevään 2026 aikana. Uusia työasemia tulisi hankkia pikaisella aikataululla 10–15 kappaletta. Yhden työasemin hinta on noin 700 €/kpl.

3. Windows Office/O365 lisenssit

Kunnan hallinnonalojen eri henkilöstön työnkuva on jokaisella erilainen. Osa tarvitsee tehtävissään useita Microsoftin sovelluksia (Word, Excel, Teams, PowerPoint, jne.) ja osalle riittää pelkkä sähköposti.

Työntekijöiden käyttämät Microsoft-sovellukset on sidottu käyttäjälle määritellyllä O365-lisensillä. Yleisin henkilöstön käyttämä lisenssi on **Exchange Online (Plan 1)**, jonka hinta 3,44 €/kk. Lisenssi sisältää vain selainpohjaisen sähköpostin käytön.

Muut käytössä olevat lisenssit maksavat seuraavasti:

- **Microsoft 365 Business Basic**, 5,78 €/kk, selainpohjaiset Word, Excel, PowerPoint, Outlook, Teams, OneDrive, SharePoint, Exchange sovellukset
- **Microsoft 365 Business Standard**, 10,06 €/kk, työpöytä ja selainpohjaiset Word, Excel, PowerPoint, Outlook, Teams, OneDrive, SharePoint, Exchange, Clipchamp ja Microsoft Loop sovellukset
- **Office 365 E1**, 8,08 €/kk, edellisten lisäksi VivaEngage, VivaInsight, MS Booking, Delve, MS Stream, Sway, MS Forms, PowerApps, PowerAutomate ja MSPlanner
- **Office 365 E3**, 25,91 €/kk, käytössä ICT-suunnittelijalla Windows- ja O365-ympäristön pääkäyttäjänä

Uusia lisenssejä tarvitaan käyttöön silloin, kun kunta rekrytoi esimerkiksi uusia henkilöitä. Lisenssi valitaan tehtäväkuvan mukaan.

Henkilöille, joilla tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelman käyttö on vähäisempää ja satunnaista, voidaan työasemalle myös asentaa maksuton OpenOffice-sovellus. OpenOffice-sovellus sisältää mm. tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentasovelluksen ja niillä voi käsitellä sekä Word että Excel-tiedostoja. Sovellus ei ole käyttäjätunnussidonnainen ja sovellusta voi käyttää kaikki työasemaa käyttävät.

4. Koulukeskus ja varhaiskasvatus muut laitteet

Muut mahdolliset hankinnat kohdistuvat koulukeskuksen luokissa oleviin videotykkeihin ja dokumenttikameroihin, joista suurin osa on hankittu vuosina 2015 ja 2016. Videotykkejä on rikottunut satunnaisesti ja ne on korvattu tällöin uusilla. Uuden videotykin hinta on noin 600 €. Uuden dokumenttikameran hinta on noin 500 €. Varastossa löytyy muutamia kappaleita korjattuja videotykkejä vikatilanteita varten.

5. Tekoäly (AI, Artificial Intelligence)

Tekoäly ja sen käyttö kasvaa tällä hetkellä suurta vauhtia. Markkinoilla on olemassa sekä ilmaisia että maksullisia versioita sovelluksista eri käyttötarkoituksiin liittyen. Ilmaisisissa versioissa käytetään yleensä vanhempia ja kevyempiä malleja (mallinnus, kaava, matemaattinen esitys, jne.) vastauksia/ratkaisuja haettaessa. Ilmaisisessa versiossa rajoitetaan myös kyselyiden/vastausten määrää vuorokaudessa.

Tekoälyn käyttö voi aiheuttaa useita riskejä ja siksi on tärkeää, että sen sekä käyttö että mahdollisuudet tiedetään. Myös kunnan eri palvelualat käyttävät tekoälyä eri tarkoituksiin. ICT-suunnittelija todennäköisimmin käyttää tekoälyä teknisiin ratkaisuihin, kun taas koulukeskuksen oppilaat aivan eri tarkoituksiin.

Kunnalla ei ole eri hallinnonaloilla tehtynä tekoälystrategioita ja näiden miettiminen ja kirjaaminen olisi hyvä aloittaa kevään 2026 aikana.

6. Henkilöstön koulutus

Kunnan henkilöstölle ostettiin vuosina 2024–2025 tietoturva ja -suoja koulutus ulkopuoliselta toimittajalta (CyberCoach). Koulutus päättyi huhtikuun lopussa 2025.

Henkilöstön koulutus tietoturvan ja -suojan osalta on edelleen tärkeää muuttuvan maailmantilanteen vuoksi. Tietoturva- ja kyberrikollisuus jatkavat valitettavasti kasvua yhä enenemässä määrin. Koulutuksen avulla henkilöstö on tietoisempi tietoturvan riskeistä ja opettaa heidät tunnistamaan ja raportoimaan uhkia. Koulutuksella pyritään samalla vähentämään riskejä ja luomaan turvallisuuskulttuuria kunnan organisaatiossa.

Tietoturva ja -suojakoulutus tullaan vuonna 2026 toteuttamaan kunnan omasta toimesta ilman ulkopuolista toimittajaa. Uusi koulutus tullaan toteuttamaan Moodle-alustalla kunnan omalla palvelimella.

*”Moodle on avoimen lähdekoodin **oppimisalusta** (Learning Management System, LMS), jota käytetään verkko-opetuksessa ja kurssien hallinnassa. Se on erityisen suosittu kouluissa, yliopistoissa ja yrityksissä.”*

Koulutuksessa käytettävä Moodlen palvelinympäristö on rakennettu syyskuussa 2025 ja vuoden 2026 alussa alustalle lähdetään suunnittelemaan kysymyspattereita eri aihealueista. Henkilökunnalle koulutus otetaan käyttöön vuoden 2026 aikana. Koulutusportaalia suunnitellaan yhdessä Petäjäveden kanssa ja koulutus toteutetaan verkkoselaimen kautta.

7. Kiritty korjausvelka ja varasto

Vuoden 2025 aikana saatiin korjausvelkaa otettua kiinni taasen suurella harppauksella, kun kunnan tietoliikenneverkon kytkimiä päivitettiin uudempiin. Korjausvelkaa verkkolaitteiden osalta on edelleen ja asiassa edetään kiinteistö kerrallaan.

Kallein investointi tulee olemaan koulukeskuksen A-rakennuksen runkokytken uusiminen. Tuon hinta on noin 3.500,00 €. Samassa yhteydessä tullaan parantamaan myös koulukeskuksen langattoman verkon toimintaa, joka on aika ajoin kuormittunut Vieras-verkon osalta.

8. Muuta

Kunta on edelleen mukana Digi- ja väestöviraston Hyöky palvelussa. Hyöky on Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien Kyberturvallisuuskeskuksen kansallinen hyökkäyspintakartoitus kyberturvallisuuden parantamiseksi. Palvelun tavoitteena on auttaa organisaatioita parantamaan kyberturvallisuuttaan tarjoamalla kohdennettua ja konkreettista havaintoihin perustuvaa tietoa heidän hyökkäyspinnastaan kyberuhkien tunnistamiseksi. Näin organisaatiot pystyvät tunnistamaan ja suojaamaan kohteitaan etukäteen, edistämään toimintakykyään ja kansalaisille tarjottavien palveluiden turvallisuutta ja toimintavarmuutta. Palvelu on maksuton.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
ICT-ongelmien ja muiden ICT-asioiden hoidon nopeampi läpimenoaika	Mahdollisten verkko-ongelmien ennaltaehkäisy	Proaktiivisella toiminnalla (esim. verkonvalvontaohjelma) saadaan kiinni mahdollisista tulevista ongelmista esim. tietoliikenneverkon asioista ja sen päällä pyörivistä palveluista
	Mahdollisten työasemaongelmien ennaltaehkäisy	Proaktiivisella työasemavalvonnalla saadaan kiinni mahdollisista ongelmista työasemaympäristöstä.
	Tekoälyn mahdollinen käyttö omassa työssä Automaatio/ohjelmistorobotit	Miten tekoälyä voisi käyttää omassa työssä Voidaanko automaatiolla ja/tai ohjelmistoroboteilla saada toimintoja yksinkertaistettua ja helpotettua
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Turvallisuusuuhkiin varautuminen ja tietoliikenneinfran kehittäminen	Panostetaan henkilöstön koulutukseen tietoturvan ja kyberturvallisuuden osalta	Ajan tasalla oleva tieto ja osaaminen erilaisilla tietoisuuksilla ja koulutuksella.
	Pyritään proaktiivisesti kehittämään olemassa olevan tietoliikenneinfra mahdollisten uhkien varalta	Turvallisempi ja vakaampi tietoliikenneinfra ja työasemaympäristö
	Verkon palveluiden kehittäminen	Palveluiden käytön helppous
	Elinkaaren päässä olevien verkko-laitteiden uusiminen	Verkon ja palveluiden turvallisuus
Verkon ja sen palveluiden käytön helppous	Kuullaan ehdotuksia ja mielipiteitä henkilöiltä, jotka verkkoa ja palveluita käyttävät	Verkon ja palveluiden käytön helppous ja joustavuus
tue		
<i>Toivakka tuntuu ja tunnetaan</i>		
Kehitetään kunnan sähköisiä palveluita yhdessä eri hallinonalojen kanssa	Digitaalisten asiointimahdollisuuksien kehittäminen	Asioiden hoidon helppous esim. Suomi.fi-sivuston kautta.

14.4.4. Elinvoimapalvelut

Toivakan kunnan viestintä- ja markkinointipalvelut sekä elinkeino- ja työllisyyspalvelut muodostivat yhdessä elinvoimapalvelut. Elinvoimapalveluita johtaa kunnanjohtaja, lisäksi elinvoimatii-
miin kuuluu kuntaympäristöjohtaja. Elinvoimapalveluiden tavoitteena on ylläpitää ja kehittää
kunnan elinvoimaisuutta asiakaslähtöisesti ja kuntastrategian tavoitteiden mukaisesti.

TOIMINTA-AJATUS: ELINKEINO JA TYÖLLISYYS

Elinvoimapalvelut parantavat Toivakan tunnettavuutta ja vetovoimaa, jotta kunta pysyy elinvoi-
maisena. Kuntaan houkutellaan uusia yrittäjiä. Yrittäjille tarjotaan tukea yrityksen käynnistämi-
seen, kehittämiseen ja sijoittumiseen Toivakan alueella. Lisäksi yrityksiä autetaan verkostoitu-
misessa ja viestinnässä. Tavoitteena on laadukas kumppanuus ja yhteistyö.

Toivakan kunnan tavoitteena on yleisesti edistää työllisyyttä ja työvoiman saantia kunnan alu-
eella. Lakisääteiset työvoimapalvelut toteutetaan Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen
kautta. Toivakan kunta toimii pienenä kuntana vahvasti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa yrit-
täjyyteen, työllistämiseen sekä alueen elinvoiman lisäämiseen liittyen.

PALVELUSUUNNITELMA: ELINKEINO JA TYÖLLISYYS

Elinkeinopalvelujen tavoitteena on pitää Toivakan kunta elinvoimaisena. Kuntaan houkutellaan
uusia yrittäjiä. Vuoden 2026 tavoitteena on saada vähintään yksi yrittäjä aloittamaan toimin-
tansa Viisarimäen yritysalueella. Uusia yrittäjiä tuetaan yrittäjäksi ryhtymisessä ja yritysten muu-
tostilanteeseen annetaan tukea.

Tavoitteena on rakentaa Toivakkaan aktiivinen yritysverkosto ja olla haluttu yhteistyökumppani.
Toivakan kunta on vuorovaikutteinen toimija verkostoissa, tapahtumissa ja hankkeissa. Toivakan
yrittäjiä tuetaan rekrytointitarpeissa, yrityksen kehittämisessä sekä muutostilanteissa.

Toivakan kunta kuuluu kahteen elinvoimaa kehittävään organisaatioon kuntaosuudella. Leader-
toimintaryhmä, Maaseutukehitys ry, toimii viiden kunnan alueella Keski-Suomessa, ja sen kautta
alueen toimijat (yritykset ja yhdistykset) voivat hakea erilaisia avustuksia ja tukea toiminnan ke-
hittämiseen. Toivakan kunta hyödyntää matkailumainonnassa ja tunnettavuustyössä Visit Jyväskylä
Region -kuntayhteistyötä.

Lakisääteisten työllisyyspalveluista Toivakan kunnan osalta vastaa Eteläisen Keski-Suomen työl-
lisuusalue. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueeseen kuuluu kahdeksan kuntaa: Joutsa, Lu-
hanka, Toivakka, Keuruu, Petäjävesi, Multia, Mänttä-Vilppula ja Jämsä. Työllisyyden pysymistä
alhaisena varmistetaan vaikuttavalla ja aktiivisella yhteistyöllä.

TOIMINTA-AJATUS: VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

Viestinnän ja markkinoinnin tehtävänä on kehittää elinvoimaa ja kunnan yhteisöllisyyttä siten,
että se luo kuntaan suotuisat olosuhteet asumiseen, elämiseen, työskentelyyn ja yrittämiseen.

Viestintä ja markkinointi tukevat kunnan elinvoimaisuutta sen veto- ja pitovoimaa vahvista-
malla. Tavoitteena on edistää väestö- ja työpaikkakehitystä, yritystoiminnan lisääntymistä ja Toi-
vakan tunnettavuutta.

Viestintä ja markkinointi korostuvat kaikessa kunnan työssä aina elinvoimapalveluista sisäiseen viestintään.

Mainostaulu VT4 Vestonmäessä on uusi printtimainonnan näkyvä hankinta vuoden 2025 aikana. Kuluneena vuonna viestintä- ja markkinointitukea on tarjottu uutena toimintona yrittäjien tarpeisiin. Kuntayhteistyötä on lähdetty kehittämään yhdessä Petäjäveden ja Uuraisten kanssa markkinointitoimien tehostamiseksi kehyskunnissa ja tavoitteena on tehokas yhteistyö vuoden 2026 aikana.

PALVELUSUUNNITELMA: VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

Kehitetään kunnan tunnettavuutta mielikuvamarkkinoinnin keinoin ja tehostetaan esimerkiksi tonttimyyntiä kampanjoiden kautta monimediallisesti yli maakuntarajojen. Kunta tukee ja osallistuu erilaisiin seutukunnan tapahtumiin, jotka vastavuoroisesti lisäävät Toivakan tunnettavuutta ja strategian mukaista mielikuvaa. Kunta palvelee uusia ja vanhoja sidosryhmiä viestinnän ja viestintäyhteistyön keinoin sekä tekemällä sidosryhmäviestintää monikanavaisesti.

Kunta painottaa vuonna 2026 aikaisempaa enemmän viestinnällistä yhteistyötä ja kumppanuutta, jossa kunnan tunnettuustyötä tehdään yhdessä kehyskuntien kanssa. Lisäksi keskitytään sisäisen viestinnän toimenpiteisiin henkilöstön tarpeisiin vastaten ja tukien myös tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen sekä työllisyysalueen henkilöstön kanssa.

Vuonna 2026 viestinnässä ja markkinoinnissa toiminta painottuu entistä enemmän tapahtumista viestimiseen ja niiden järjestämiseen. Elinvoimapalveluiden viestintäyhteistyötä yli palvelualueiden tehostetaan entisestään. Vuonna 2026 päivitettävä kuntastrategia tulee huomioida viestinnän ja markkinoinnin osa-alueella. Kunta painottaa erityisesti sitä, että markkinointitoimemme on kustannuksiltaan tehokasta, kartoitamme uusia markkinointikeinoja ja suunnittelemme tulevaa toimintaamme huomioiden strategiasta nousevat painopisteet.

Jatketaan uusien markkinointikeinojen rohkeaa kokeilua. Rakennetaan mahdollisuuksien mukaan markkinointikampanjointia etenkin tilaisuuksien ja tapahtumien ympärille, ja suhtaudutaan avoimesti uusien tilaisuuksien ja tapahtumien järjestämiseen ja toteuttamiseen erilaisten yhteistyömallien avulla.

Kehitetään yhä digitaalisten palveluiden saavutettavuutta ja käytettävyyttä. Tämä sisältää eri toimijoiden ohjeistamista ja kouluttamista.

Jatketaan erilaisten kuntakyselyiden ja tiedottamisen säännöllistä toteuttamista monikanavaisesti. Jatketaan sidosryhmätilaisuuksien järjestämistä ja ollaan avoimia uusille tilaisuuksille sekä niiden toteuttamisen tavoille. Lisäksi tarjotaan kuntalaisille yhä useampia tilaisuuksia ja paikkoja olla osallisena kuntayhteisön toiminnassa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Otamme kuntalaiset mukaan päätöksentekoon – yhdessä syntyy parasta	Järjestämme sidosryhmien kanssa yhteisiä tilaisuuksia ja tuemme heitä toiminnassa ja siitä viestimisessä, toteutamme kyselyitä sekä tiedotamme aktiivisesti kunnan toiminnasta. Kannustamme kuntalaisia osallistumaan kunnan ja sen sidosryhmien toimintaan.	Kuntalaiset löytävät helposti ja ajantasaisesti tietoa kunnan toiminnasta kunnan kotisivujen lisäksi sosiaalisen median välityksellä. Yksi kuntakysely vuoden aikana, jonka lisäksi mahdollistetaan tapahtumakohtaiset palautteenannot.
Yhteistyön ylläpitäminen kunnan ja yritysten välillä.	Yrittäjien aamukahvit ja muut kunnan ja yritysten väliset tilaisuudet	5–6 kertaa vuodessa
Yritysten kehittämisen tukeminen	Yrityspalveluseteli	2–3 seteliä vuodessa
Vuoropuhelu yrittäjien kanssa	Yritysvierailut	10–20 yritystapaamista vuodessa
Vaikuttavat työllisyyspalvelut	Sopijakuntana edistämme vaikuttavien työllisyyspalveluiden toteuttamista	Työttömyyden pitäminen alhaisena kunnassa
Yrittäjien tukipalvelut	Markkinointi- ja viestintänäkyvyyden -ja osaamisen lisääminen neuvonta- ja tukipalveluiden kautta.	Markkinointi- ja viestintänäkyvyyden lisääntyminen sekä markkinointi- ja viestintäosaamisen lisääntyminen yrittäjien keskuudessa.
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Toivakka on pieneksi kunnaksi moderni ja kehittää jatkuvasti esimerkiksi digitaalisia palveluita	Kehitämme jatkuvasti digitaalisia palvelujamme arjen sujuvoittamiseksi ja palveluiden saavutettavuuden varmistamiseksi.	Viestimme Toivakan olemassa olevista ja suunnitteilla olevista palveluista eri kanavissa ja tunnettuustyön yhteydessä.
Kehitämme Viisarimäen yritysalueetta	Uusien yrittäjien houkuttelu ja markkinointi.	Pyritään saamaan ensimmäinen yrittäjä sijoittumaan Viisarimäen yritysalueelle.

Kotoisa, helposti lähestyttävä pieni kunta. Mukava vierailla tai jopa muuttaa kuntaan.	Teemme mielikuva-, markkinointi- ja tunnettuustyötä eri kanavissa ja tapahtumissa.	Viestimme mm. markkinointikampanjoin sekä tapahtumissa Toivakan kunnan eduista: arkea sujuvoittavista palveluista, loistavasta sijainnista, edullisista tonteista, rauhasta ja luonnonläheisyydestä.
Olemme mukana tapahtumissa.	Rakennusmessut Rekrytointimessut Yrittäjäjuhlat Toivakan kesämarkkinat	Vuosittain.
Olemme tukemassa yhdistysten tapahtumia.	Tuemme yhdistysten tapahtumia viestinnän ja markkinoinnin keinoin.	Markkinoimme alueen tapahtumia tasapuolisesti oman viestintämme kautta, tarjoamme näkyvyysratkaisuja sekä viestintä- ja markkinointisuunnittelijan resurssia apuna tarpeen mukaan.

ELINVOIMAPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	579	2 000	0
Tuet ja avustukset	33 566	0	500
Muut toimintatuotot	1 300	0	0
Toimintatuotot yht.	35 445	2 000	500
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-83 725	-86 375	-105 184
Palvelujen ostot	-138 611	-293 840	-323 514
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 904	-2 500	0
Avustukset	-111 937	-200 000	-210 000
Muut toimintakulut	-37 773	-47 501	-44 361
Toimintakulut yht.	-375 950	-630 216	-683 059
Toimintakate	-340 505	-628 216	-682 559
Yhteensä	-340 505	-628 216	-682 559

14.5. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan tehtävänä on tarjota hyvinvointi-, varhaiskasvatus-, esi- ja perusopetus-, kirjasto-, kulttuuri-, vapaa-aika-, liikunta- sekä nuorisopalveluita, etsivän nuorisotyön sekä vapaan sivistystyön, osallisuuden sekä kotouttamisen palveluita kokonaisuutena edistään tehokkaasti, taloudellisesti sekä yhteistyössä kuntalaisten koulutus- ja kehittämistarpeita sekä kokonaisvaltaista henkistä ja fyysistä hyvinvointia sekä kasvun ja oppimisen kokonaisuuksia.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää vastuualueellaan toiminnassa noudatettavista perusteista ja yleisistä ohjeista, palveluidensa kehittämissuunnasta, painopistealueista ja toimintasuunnitelmasta sekä valmistelee ja tekee esityksiä sivistyspalveluiden hoitamiseen tarvittavista määrärahoista. Sivistys- ja hyvinvointilautakuntaan kuuluu seitsemän (7) jäsentä ja jokaiselle on nimetty varajäsen. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta kokoontuu pääsääntöisesti *kerran kuukaudessa kuukauden kolmantena tiistaina*. Lisäksi kesä- ja heinäkuussa tarvittaessa.

14.5.1. Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden hallinto

TOIMINTA-AJATUS

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tarjoavat kestävällä tavalla hyvän arjen palveluita hyvinvoinnin, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kirjaston ja kulttuurin, vapaa-ajan, liikunnan, nuorisotyön sekä vapaan sivistystyön palveluita lisäten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa, osallisuutta ja kuntalaisten hyvinvointia. Sivistys- ja hyvinvointipalveluilla tavoitetaan kokonaisia ikäluokkia ja ne koskettavat kaikkia kuntalaisia.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut edistävät kunnan vetovoimaisuutta ja luovat edellytyksiä sekä mahdollisuuksia elää aktiivista, luovaa ja merkityksellistä elämää; oppia, kasvaa ja kehittyä sekä voida mahdollisimman hyvin.

PALVELUSUUNNITELMA

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut toteutetaan lakien, asetusten ja normien sekä kuntastrategian mukaisesti suunnitellen, toimien, kehittäen ja johtaen.

Lautakunnan vastuualueelle kuuluvat hyvinvoinnin, osallisuuden ja kotoutumisen edistämisen, varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, iltapäiväkerhotoiminnan, kirjaston ja kulttuurin sekä vapaa-ajan palvelut (nuoriso- ja liikuntapalvelut) ja vapaan sivistystyön palvelut.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden johtoryhmän muodostavat rehtori-sivistysjohtaja, hallinto- ja taloussihteeri, hyvinvointisuunnittelija, päiväkodinjohtaja, nuoriso- ja vapaa-aikasuunnittelija sekä kirjastonhoitaja. Muita asiantuntijoita ja toimijoita kutsutaan kokouksiin tarpeen mukaan. Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden johtoryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuukaudessa elokuusta kesäkuuhun vuosikelloa noudatellen.

Koulujen rehtori hoitaa työajastaan 60 % rehtorin, 34,27 % sivistysjohtajan ja 5,73 % kirjastonjohtajan tehtäviä. Koulusihteerin työajaksi on henkilöstösuunnitelmassa varattu täysi, 100 % työaika. Koulusihteerin tulee työskentelemään sekä molempien koulujen hallintotehtävissä että kirjaston avustavissa ja sijaistehtävissä.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden hallintoon ja johtoryhmään kuuluu lisäksi hyvinvointisuunnittelija sekä talous- ja hallintosuunnittelija lautakunnan pöytäkirjan pitäjänä.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden hallintomenoja ovat mm. henkilöstö- toimisto- ja matkakustannusten lisäksi sivistys- ja hyvinvointilautakunnan kokouspalkkiot.

Hallinnolliset tehtävät hoidetaan määräaikoja noudattaen.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toiminnan tavoitteina ja painopisteinä ovat kaikenikäisten kuntalaisten mielen ja kehon hyvinvoinnin sekä osallistumismahdollisuuksien ja osallisuuden tunteen vahvistaminen.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Kuntalaisten tarpeita vastaavien, hyvinvointia vaalivien ja osallisuutta vahvistavien sivistys- ja hyvinvointipalveluiden järjestäminen ja sujuvan saatavuuden mahdollistaminen.	Liikuntaneuvonta ja -ohjaus Hankkeet	Palveluita, hyvinvointia, terveyttä ja osallisuuden kokemuksia mittaavien konkreettisten kyselyiden vakiinnuttaminen ja vuosittainen seuranta.
	Kulttuuri- ja harrastustoiminta Monisukupolvinen toiminta	
	Yhdessä toimiminen paikallisten, seudullisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.	Liikuntaneuvonta 17 tuntia per viikko
	Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden vuosikello	Vuosikello toimii tiekarttana, kirkastaa menneen ja tulevan sekä kunkin toimintavuoden tavoitteet.
		Toteutumisten arvioinnissa hyödynnetään moniammatillista osaamista ja tuloksia käsitellään tulevan kehittämisen pohjana.
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Viestinnän ja dialogin sujuvoittaminen	Digipalveluiden ja viestinnän selkeys.	Viestinnässä vahvistuu läsnäolo ja kohtaamiset, kuunteleminen ja vuorovaikutus.
	Viestintää kehitetään vuoropuhelumaiseksi kaikkien kohderyhmien kanssa eri kanavissa	Viestintä selkiytyy entisestään.
		Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan palveluiden viestinnässä hyödynnetään kuukausittaisia viestinnän vartteja

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Yhdessä ollaan enemmän

Työnjaon tarkennuksia me-hen-
gessä
Uusia palvelumuotoja ja mahdolli-
suuksia

Rohkeaa yhteistyötä sivistys- ja hy-
vinvointipalveluiden sisällä sekä yh-
teistyökumppaneiden kanssa

SIVISTYSPALVELUIDEN HALLINTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Tuet ja avustukset	1 112	0	1 000
Toimintatuotot yht.	1 112	0	1 000
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-120 098	-124 057	-149 596
Palvelujen ostot	-20 516	-12 424	-17 596
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-731	-1 200	-1 700
Muut toimintakulut	-121	-100	0
Toimintakulut yht.	-141 466	-137 781	-168 892
Toimintakate	-140 355	-137 781	-167 892
Poistot ja arvonalentumiset	-814	-814	-814
Yhteensä	-141 168	-138 595	-168 706

14.5.2. Perusopetus

Opetuspalvelut

TOIMINTA-AJATUS

Laadukas opetus- ja kasvatustyö on tärkeää jokaisena koulupäivänä. Koulussa opitaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamia elämisen taitoja, joita perusopetuksen oppiaineissa rakennetaan kunkin tiedon- ja taidonalan sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen.

Lukuvuoden 2025 – 2026 painopisteenä on 1.8.2025 voimaan tulleen uuden perusopetuslain mukaisen oppimisen ja koulunkäynnin tuen toimeenpano mahdollisimman laadukkaasti. Lukuvuoden 2026 – 2027 painopisteet ja kehittämisen kohteet valitaan kuluvan lukuvuoden arvioinnin yhteydessä, mutta perusopetuslain seuraava uudistus 1.8.2026 alkaen tuo velvoitteen edistää lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa 1.8.2026 alkaen. Lisäksi 1.8.2025 voimaan tulleen perusopetuslain uudistuksen siirtymälukuvuosi tuen päätösten sekä pidennetyn oppivelvollisuuden osalta päättyy 31.7.2026 ja uuden lain mukainen esi- ja perusopetus tulee olla kokonaan toteutettavissa uudistetun lain mukaisesti.

Opettajien tulee havaita oppilaiden oppimisen, koulunkäynnin sekä hyvinvoinnin ja opiskelu- huollon tuen tarpeet mahdollistaen oikea-aikainen, riittävän pitkäkestoinen ja toimiva ryhmä- ja oppilaskohtainen tuki. Osallisuutta ja oppimista edistävät oppimisympäristöt eivät muodostu vain tilojen fyysisistä tekijöistä, vaan tarvitaan myös henkinen ja sosiaalinen ulottuvuus, jotta vastataan oppilaan toiminnallisiin, psyykkisiin ja turvallisuuteen, oppimisen edistämisen liittyviin tarpeisiin. Riittävällä ja osaavalla, ammattitaitoisella ohjaus- ja avustajahenkilöstöllä mahdollistetaan oppimista edistävät oppimisympäristöt sekä digitaalisesti toimivin yhteyksin ja laittein myös sähköiset oppimisympäristöt.

Toivakan kunnan yhtenäisessä perusopetuksessa toimii kaksi koulua, Toivakan koulukeskus ja Kankaisten kyläkoulu. Syntyvyyden mukainen oppilasennuste on hienoisessa laskussa siten, että lukuvuonna 2031- 2032 Kankaisilla oppilaita näyttäisi olevan 20, Toivakan koulukeskuksella 171.

Perusopetuslain, Opetushallituksen koulukuljetusoppaan sekä Toivakan koulukuljetussäännön mukaan esi- ja perusopetuksen oppilaistamme noin puolet ovat oikeutettuja koulukuljetukseen.

Toivakan perusopetuksen koulujen erityisopettajina toimii kevätlukukaudella 2025- 2026 kolme ja puoli erityisluokanopettajaa, joista kaksi ja puoli ovat vakituisia ja yksi hankerahoituksella. Yksi erityisluokanopettajista toimii erityisluokan opettajana. Lisäksi määräaikaisina erityisopettajina toimii hankerahoituksella yksi ja toinen puolikkaan erityisluokanopettajan resurssilla. Toteuttaaksemme voimassaolevan perusopetuslain mitoituksia ryhmä- ja oppilaskohtaisen tuen järjestämisestä, tulemme tarvitsemaan myös lukuvuodelle 2026-2027 vakituisten erityisluokanopettajien lisäksi kuluvan lukuvuoden tapaan myös määräaikaisia erityisluokan- ja erityisopettajia.

Koulujen johtaminen hoidetaan siten, että rehtori-sivistysjohtaja toimii molempien koulujen rehtorina, vastaten muun muassa hallinnollisista asioista sekä esihenkilötehtävistä. Virka-apulaisrehtori toimii molempien koulujen apulaisrehtorina vastaten pääosin koulujen arkeen, oppimiseen, tukeen ja opiskeluhuoltoon liittyvistä asioista sekä oppilaskohtaisen tuen päätösten prosesseista.

Kouluilla on yhteinen johtoryhmä, johon kuuluvat rehtori-sivistysjohtaja, apulaisrehtori, koulu-sihtööri, aineenopettaja, luokanopettaja, erityisluokanopettaja ja NEPSY-kasvatusohjaaja.

Valtion hankeavustuksen turvin toteutetaan sekä koulukeskuksen että kyläkoulun kerhotoimintaa.

KANKAISTEN KYLÄKOULU

PALVELUSUUNNITELMA

Kankaisten kyläkoululla on keväällä 2026 oppilaita vuosiluokilla 1–6 yhteensä 37. Esioppilaat (5) ovat siirtyneet 1.11.2025 alkaen kokeiluluontoisesti viskarit-eskarit- toimintaryhmään, jota opettaa varhaiskasvatuksen opettaja.

Oppilasennusteen (10.2025) mukaan lukuvuonna 2026–2027 Kankaisilla oppilaita tulee olemaan yhteensä 35, jos viskarit-eskarit- ryhmän toiminta jatkuu ja neljä lasta käy eskarivuoden siinä ryhmässä.

Lukuvuodesta 2027–2028 eteenpäin Kankaisten koululle ennustetaan syntyvyyden mukaan oppilasmäärän laskua noin 33–35 oppilaaseen vuoteen 2029 mennessä ja kevääseen 2032 mennessä 20 oppilaaseen.

Kankaisten kyläkoululla on kolme vakituisessa virassa olevaa luokanopettajaa yhdysluokilla 1–2, 3–4 ja 5–6. Koululla työskentelee yksi vakituinen koulunkäynninohjaaja, joka toimii myös ilta-päivätoiminnan koordinaatio- ja ohjaustehtävässä. Kouluvuodesta palkataan tarpeen mukaan arvioiden.

Kankaisten kyläkoulun ryhmä- ja oppilaskohtaista tukea antavat koulun omien opettajien lisäksi kiertävä erityisopettaja sekä apulaisrehtori. Lisäksi koululla käy koulujen yhteinen käsityön opettaja kerran viikossa.

Jos Kankaisten kyläkoulun oppilaalla tuen tarve on niin suuri (esimerkiksi kehitysvammaisuus tai muu peruste), että kyläkoululla ei tuen resurssi riitä, tehdään päätös oppilaan sijoittumisesta käymään koulua koulukeskuksen erityisluokkaan.

Kankaisten kyläkoulun yhteydessä toimii myös päiväkotiryhmä.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Yhteistyöstä yhdessä tekemiseen	Vanhempainyhdistys kokoontuu säännöllisesti lukuvuoden aikana.	Yhteisöllisyyden vahvistuminen koulun ja kotien yhteistoimintana.
Oppimista edistävät oppimisympäristöt	Lukuvuoden ajan kerran kuukaudessa liikuntasalivuorot Toivakan koulukeskukseen, joiden yhteydessä myös musiikkiluokka- ja kirjastovierailut sekä koulujen 6. luokkalaisten ryhmäyttäminen	Kirkonkylän opetustilojen hyödyntäminen oppimisessa sekä ryhmäyttämisessä.
	Ohjaaja- ja avustajatyö henkilötöyvuosina.	Oppimista tukevien opetusjärjestelyiden toteutuminen
	Luokan- ja aineenopettajien antama ryhmäkohtainen tuki ja samanlaisopetustuntien lukumäärä vuosiviikkotunteina täyttää perusopetuslain velvoitteet	Ryhmäkohtaisen tuen ja samanlaisopetuksen toteutuminen laadukkaasti suhteessa oppilasmäärään
Riittävän ja oikea-aikaisen oppimisen ja koulunkäynnin tuen mahdollistaminen oppilaille	Erityisopettajan antama oppimisen ryhmä- ja oppilaskohtainen tuki vuosiviikkotunteina	Oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteutuminen perusopetuslain vaatimin edellytyksin
	Oppimisen ja koulunkäynnin oppilaskohtaisen tuen päätösten lukumäärä	
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Yrittäjyyskasvatus	5.- 6. luokkalaisten osallistuminen Yrityskylä- toimintaan vuorovuosittain.	Viides- ja kuudesluokkalaiset osallistuvat Yrityskylä-hankkeeseen vuorovuosittain
Tieto- ja viestintätaidot tulevaisuuden taitoina	Sähköiset oppimisympäristöt ja -materiaalit Riittävät digilaitteet oppilaiden yhteiskäyttöön ja toimiva verkko	Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen laaja-alaisena osaamisena vahvistuu osana oppimista sekä kestävää kasvua ja kehitystä
	AI-aapinen ja Elias-robotti digiopimisen välineinä	

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Koulujen yhtenäinen hallinto ja toimintakulttuuri	Apulaisrehtori, rehtori ja koulusihteeri hoitavat koulun hallinnolliset tehtävät määräajassa	Hallinnolliset tehtävät hoidetaan koulujen yhteisenä toimintoina.
---	--	---

Viestinnästä dialogiin	Kankaisten kyläkoulun kuukausittaiset viestintävarit.	Toimiva viestintä ja vuoropuhelu sekä sisäisesti että ulkoisesti
------------------------	---	--

Ulkoisen viestinnän tehostaminen

TOIVAKAN KOULUKESKUS

PALVELUSUUNNITELMA

Lukuvuoden 2025-2026 kevätlukukaudella koulukeskuksella on 1.-9. vuosiluokilla 14 luokkaa, joista rinnakkaisluokat on viidellä vuosiluokalla. Alkuopetuksen luokat 1-3 ovat yksisarjaisia, samoin vuosiluokka 5. Lisäksi koululla on erityisluokka, jolla oppilaita on eri vuosiluokilta yhteensä seitsemän. Oppilaita koulukeskuksella on yhteensä 261, joista alkuopetuksen luokilla 1-3 yhteensä 55, luokilla 4-6 yhteensä 73 eli alaluokilla yhteensä 128 ja yläluokilla 7-9 yhteensä 126.

Lukuvuoden 2026–2027 syyslukukaudella Toivakan koulukeskuksella on luokkia yhteensä 13, oppilasmäärä 241. Opetusryhmät pidetään pieninä, joten oppilasmäärältään isoimmille luokille ja tuen tarpeiden mukaan arvioiden muodostetaan jakotunteja ja joustavaa ryhmittelyä.

Lukuvuodesta 2027–2028 eteenpäin koulukeskukselle ennustetaan syntyvyyden mukaista oppilasmäärän hienoista vähenemistä, noin 202 oppilaaseen vuoteen 2029 mennessä ja kevääseen 2032 mennessä 171 oppilaaseen.

Toivakan koulukeskuksessa on kevätlukukaudella 2026 kahdeksan luokanopettajaa, joista viisi luokanopettajan virassa, kolme luokanopetuksen tuntiopettajaa. Määräaikaisia tuntiopettajista on yksi. Syyslukukaudella 2026-2027 luokanopettajia on yhteensä seitsemän.

Aineenopettajia kevätlukukaudella 2026 on yhdeksän, joista lehtoreita on kaksi. Aineenopetuksen tuntiopettajia on kuusi, joista kaksi on määräaikaisia. Yksi vakituista aineenopettajista on sivutoiminen. Lisäksi eri aineita opetetaan ns. vaihtotunteina. Esimerkiksi luokanopettaja on kaksoiskelpoinen ja opettaa esimerkiksi käsityön aineenopetusta.

Sekä luokan- että aineenopettajista usea opettaa myös uuden perusopetuslain mukaisesti samanaikaisopettajana antaen oppilasryhmälle ryhmämuotoista tukea.

Kaikilla oppilailla on oppimisen ja käyttäytymisen pulmissa oikeus saada riittävästi tukea myös hyvinvointialueelta saatavien opiskeluhoitojen palveluista koulupsykologilta, koulukuraattorilta ja kouluterveydenhuollosta.

Koulukeskuksella vahvaa neuropsykiatrista NEPSY-tukea antaa kasvatusohjaaja. Tuki on ennaltaehkäisevää, mutta kohdistuu etenkin niiden oppilaiden haasteiden tukemiseen, joiden tukemiseksi ja ohjaamiseksi tarvitaan erityisosaamista. NEPSY-kasvatusohjaaja koordinoi myös koulunkäynnin ohjaustyötä sekä koulunuorisotyötä ja toimii aktiivisesti useissa eri tukiverkostoissa.

Koulunkäynnin ohjaajien ja kouluavustajien lukumäärä kevätlukukaudella 2025-2026 ja syyslukukaudella 2026-2027 on 10. Näistä kahden työ jakautuu varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen kesken. Määräaikaisina kouluavustajina näistä kymmenestä toimii kaksi. Kouluavustajia palkataan moniammatillisesti arvioiden oppilaille, joiden koulunkäyntiin liittyy koulunkäynnin tai turvallisuuden haasteita. Koulunkäynnin ohjaajista vakituista on seitsemän, joista kahden vakituinen tehtävä on varhaiskasvatuksessa.

Sosiaalisen vahvistamisen SohVa- ryhmätoimintaa järjestetään NEPSY-ohjaajan ja opinto-ohjaajan toimesta osana koulutyötä. KaMu (kaikki mukaan) kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja puuttumisen toimintaa järjestetään niinikään osana koulutyötä kolmen opettajan ja NEPSY-kasvatusohjaajan toimesta.

Osa-aikaista nuorisotyötä koulussa/ koulunuorisotyötä tehdään hankerahoituksella kevään ja syksyn 2026 ajan. Lisäksi koulunuorisotyöhön osallistuu seurakunnan nuorisotyöntekijä osa-aikaisesti ja ei- katsomuksellisesti.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Yhteistyöstä yhdessä tekemiseen	Vanhempaintoimikunta kokoontuu kokouksiin neljä kertaa lukuvuoden aikana. Yhteistyötä tehdään lisäksi sähköisesti kokousten välillä.	Yhteisöllisyyden vahvistuminen kodin ja koulun yhteistyönä.
	NuorisoVakka kokoontuu neljä kertaa lukuvuoden aikana	NuorisoVakan toimintaan osallistutaan moniammatillisesti
	Opiskeluhoolto toimii kouluarjessa ja osallistuu kuukausittaiseen KOR-kokoukseen	Opiskeluhoollon ja koulutyön säännöllinen ja suunnitelmallinen ennaltaehkäisevä yhteistyö.
	Koulunuorisotyötä 15 tuntia viikossa NEPSY-kasvatusohjaus 38,25 tuntia viikossa	Oppimisen, fyysisen ja psyykkisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen, ylläpitäminen ja niiden edellytyksiä lisäävä toiminta perusopetuksessa.
	Koulujen 6. luokkalaisten ohjattu yhteistoiminta keväällä kohti 7. luokkaa	Ryhmytymisen perustan luominen
Tieto- ja viestintätekniset taidot tulo- ja viestintätekniikan taitoina	Sähköiset oppimisympäristöt ja -materiaalit Riittävät digilaitteet suhteessa oppilasmäärään ja toimiva verkko	Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen laaja-alaisena osaamisena ja opetushenkilöstön TVT-taitojen kehittyminen
	TVT-taitojen lähtö- ja osaamiskartoitus AI-aapinen ja Elias-robotti digioppi- misen välineinä 3D- tulostin	
Kouluun kiinnittyminen	Oppilaskunnan hallitus kokoontuu viikottain ja tarpeen mukaan Tukioppilaat kokoontuvat viikottain Poissaolojen seuranta Wilmassa Hyvinvointioppiamisen vuosikello toteutuu kuukausittain	Riittävä oppimisen ja koulunkäynnin tuki sekä poissaolojen seuranta vahvistaa oppilaiden oppimista, koulunkäyntiä sekä hyvinvointia ja opetushenkilöstön työssä jaksamista.

Koulu PT:n viikottaiset palvelut tarjolla oppilaille.

Oppimista edistävät opetusjärjestelyt	Ohjaaja- ja avustajatuki henkilötövuosina.	Oppimista tukevien opetusjärjestelyiden toteutuminen
Oppimisen ja koulunkäynnin tuki	Luokan- ja aineenopettajien antama ryhmäkohtainen tuki ja samankaisopetustuntien lukumäärä vuosiviikkotunteina täyttää perusopetuslain velvoitteet	Ryhmäkohtaisen tuen ja samankaisopetuksen toteutuminen laadukkaasti suhteessa oppilasmäärään
	Erityisopettajan antama oppimisen ryhmä- ja oppilaskohtainen tuki vuosiviikkotunteina	Oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteutuminen perusopetuslain vaatimin edellytyksin
	Oppimisen ja koulunkäynnin oppilaskohtaisen tuen päätösten lukumäärä	
Koulujen yhtenäinen hallinto ja toimintakulttuuri	Apulaisrehtori, rehtori ja koulusihteeri hoitavat koulun hallinnolliset tehtävät määräajassa	Hallinnolliset tehtävät hoidetaan koulujen yhteisenä toimintona.

Uuden ajan maalaisidylli

Yrittäjyyskasvatus	6. ja 9. luokkalaisten osallistuminen Yrityskylä- hankkeeseen	Työelämä- ja yrittäjyystaitojen kehittyminen
	TET-harjoittelut 7.- 9. luokat	

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Viestinnästä dialogiin	Viestinnän vartti kerran viikossa tai tarpeen mukaan	Toimiva viestintä ja vuoropuhelu sekä sisäisesti että ulkoisesti
	Ulkoisen viestinnän tehostaminen	

14.5.2.1. Perusopetuksen iltapäivätoiminta IIPARI

TOIMINTA-AJATUS

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain 628/1998 mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Perusopetuslain mukaisesti Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet. Perusteiden pohjalta laadimme lukuvuosittain paikallisen toimintasuunnitelman koulujen lukuvuosisuunnitelman yhteyteen. Toiminnan nimenä käytämme Toivakassa käsitettä lippari.

lippari- toiminnan järjestämisen yhteiskunnallisena lähtökohtana on turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen lapselle. Toiminta tukee vanhemmuutta antamalla käytännön apua perhe-, koulu- ja työelämän yhteensovittamisessa. Toiminnassa lapsi ei ole oppilaan roolissa vaan hänestä käytetään nimitystä lapsi. Toiminnan tarkoituksena ei siis ole koulupäivän jatkaminen, vaan se on lapsen ohjattua/valvottua vapaa-aikaa. lipparin ohjaajat suunnittelevat toiminnan varsinaisen sisällön ja vastaavat sen toteuttamisesta.

PALVELUSUUNNITELMA

Koululaisten iltapäiväkerhotoimintaa järjestetään uuden perusopetuslain ja muutosmääräyksen mukaan. lippari on maksullista. lippari-ryhmä toimii tiiviissä yhteistyössä yhdessä esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen toimintaryhmän kanssa.

Koululaisten lipparia järjestetään sekä koulukeskuksella että Kankaisten kyläkoululla maanantaista perjantaihin.

Molempien koulun lippari-toiminnan arkea johtaa rehtori, arkea järkestelee koulunkäynnin ohjaaja ja lisäksi iltapäivätoiminnassa työskentelee kouluilla työskenteleviä avustajia ja koulunkäynnin ohjaajia tarpeen mukaan.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Arjen yhteistyö kasvatuskumppaneina	Päivittäinen yhteistyö toteutuu huoltajien ja koulujen kanssa. Yhteistyö toteutuu lukuvuoden aikana suunnitelmallisesti varhaiskasvatuksen, kirjaston ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.	Yhteistyö on luontevaa ja kaikkien arkea monipuolistavaa ja rikastavaa. Toiminnan painopisteenä on hyvinvointitaitojen kehittyminen.

Uuden ajan maalaisidylli

Hyödynnetään monipuolisesti sisätiloja sekä rakennettuja ja luonnon leikki- ja toimintapaikkoja. Toimitaan tiloja ja luonnonympäristöä monipuolisesti hyödyntäen Keskiössä turvallisuus ja lasten viihtyminen.

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

PERUSOPETUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	369 530	403 715	417 682
Maksutuotot	20 381	6 000	10 000
Tuet ja avustukset	92 806	60 500	64 850
Muut toimintatuotot	1 360	0	0
Toimintatuotot yht.	484 076	470 215	492 532
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-2 014 928	-2 262 787	-2 368 903
Palvelujen ostot	-1 272 678	-1 365 634	-1 175 551
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-112 717	-135 180	-162 030
Muut toimintakulut	-552 331	-600 658	-621 839
Toimintakulut yht.	-3 952 654	-4 364 259	-4 328 323
Toimintakate	-3 468 578	-3 894 044	-3 835 791
Poistot ja arvonalentumiset	-39 691	-24 376	-15 462
Yhteensä	-3 508 268	-3 918 420	-3 851 253

14.5.3. Esiopetus

TOIMINTA-AJATUS

Esiopetus on tärkeä ajanjakso lapsen elämässä. Esiopetus suunnitellaan ja toteutetaan inklusion periaattein niin, että lapsilla on mahdollisuus leikkiä, innostua, kokeilla ja oppia uutta. Lapset laajentavat sosiaalisia taitojaan ja osaamistaan eri tiedon- ja taidonaloilla leikkiessään ja toimiessaan, monipuolisessa vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisten kanssa. Varhaiskasvatus, esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen kasvun ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Esiopetuksella on suuri merkitys lapsen kasvun ja oppimisen tuen tarpeiden varhaisessa havaitsemisessa, tuen antamisessa ja samalla vaikeuksien ehkäisemisessä.

Esiopetusta järjestetään Toivakan koulukeskuksessa maanantaista torstaihin.

Kankaisten kyläkoululla esiopetusta järjestetään tiistaista perjantaihin perusopetuksen lukuvuoden työ- ja lomapäivien mukaisesti. Lisäksi esiopetusta ostetaan tarvittaessa varhaiskasvatuksen yhteydessä ostopalveluna.

PALVELUSUUNNITELMA

Toivakan koulukeskuksessa toteutetaan pedagogisia yhteistyömuotoja ja monialaisia oppimiskokonaisuuksia varhaiskasvatuksen, esikoulun ja 1.–2.luokkien kesken. Eskarilaiset leikkivät joka päivä, sisällä ja ulkona, leluilla ja roolileikein. Esiopetuksen tärkein tavoite on kaveritaidot ja tunnetaidot, joita harjoitellaan leikin kautta.

Kankaisten koulun esioppilaat toimivat viskari-eskari-ryhmänä varhaiskasvatuksen opettajan opettajamana tiistaista perjantaihin.

Kankaisten koululla on viisi esioppilasta keväällä 2026 ja oppilasennusteen mukaan neljä esioppilasta lukuvuonna 2026–2027.

Kankaisten esiopetuksessa on oppilasennusteen mukaan lukuvuonna 2027- 2028 kolme lasta ja keväällä 2031 yksi lapsi.

Toivakan koulukeskuksen esiopetuksessa on keväällä 2026 18 lasta ja oppilasennusteen mukaan syksyllä 2026 19 lasta.

Toivakan koulukeskuksen esiopetuksessa on lukuvuonna 2027-2028 14 lasta. Keväällä 2031 oppilasennusteen mukaan esiopetuksessa olisi 16 lasta.

Toivakan koulukeskuksessa on keväällä 2026 yksi esiopetuksen opettaja sekä kaksi ohjaajaa, jonka työajasta 60 % on lastenhoitajan työtä esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa. Lisäksi esiopetusryhmässä työskentelee yksi henkilökohtainen kouluavustaja (40 % esiopetuksessa, 60 % varhaiskasvatuksessa).

Lukuvuonna 2026-2027 Toivakan koulukeskuksen esiopetuksessa työskentelee yksi esiopettaja ja kaksi ohjaajaa, joiden työajasta 60 % on lastenhoitajan työtä esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Yhteistyöstä yhdessä tekemiseen, leikki on lapsen työtä	Koulujen vanhempaintoimikunta ja – yhdistys kokoontuvat säännöllisesti lukuvuoden aikana, vähintään neljä kertaa lukuvuodessa	Yhteisöllisyyden vahvistuminen koulun ja kotien yhteistoimintana.
Yhtenäinen opinpolku, kaveritaitojen ja tunnetaitojen kehittyminen	Varhaiskasvatus, perusopetus ja esiopetus tekevät suunnitelmallista yhteistyötä lukuvuoden suunnittelusta, toteuttamisesta ja toiminnan arviointiin.	Toimiva ja oppimista edistävä yhteistyö nivelvaiheissa viskarista esikariin ja esikariin epulle yhtenäisellä opinpolulla sekä huoltajien ja kasvatusta ja opetushenkilöstön kesken sekä opiskeluhoitoon ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.
	Lapsen opinpolkun tsekkaus pisteet, vuosikellomainen toteutus. Tilaa ja aikaa leikkimiseen.	Lapset saavat aikaa ja mahdollisuuksia leikkiä ja oppia sitä kautta keskeisiä elämäntaitoja.
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
<i>Toivakka tuntuu ja tunnetaan</i>		
Viestinnästä dialogiin	Monipuolistetaan viestintäkanavia ja eri viestintätapoja viikottaisilla tiedotteilla. Mahdollistetaan osallisuus ja lisääntään kuuntelemisen paikkoja.	Esikouluelämän tavoitteista ja arjesta vuoropuhelu vahvistuu.

ESIOPETUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	62 048	29 168	21 939
Tuet ja avustukset	91	0	0
Toimintatuotot yht.	62 139	29 168	21 939
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-128 643	-163 323	-139 810
Palvelujen ostot	-71 252	-81 609	-84 954
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 261	-9 250	-10 100
Muut toimintakulut	-77 136	-80 980	-79 620
Toimintakulut yht.	-283 292	-335 162	-314 484
Toimintakate	-221 154	-305 994	-292 545
Poistot ja arvonalentumiset	-4 019	-4 435	-4 295
Yhteensä	-225 172	-310 429	-296 840

14.5.4. Vapaa sivistystyö

TOIMINTA-AJATUS

Puulan seutuopisto järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Kansalaisopistossa järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Kansalaisopistossa korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

PALVELUSUUNNITELMA

Puulan seutuopisto on ajan hengen mukainen ja tulevaisuuden merkityksellinen ja ketterä toimija. Opisto on näkyvä ja innovatiivinen tiedon, taidon, taiteen ja kulttuurin oppimisympäristö. Se on vetovoimaisesta ja korkeasta laadustaan tunnettu toimija, joka reagoi kurssilaisten ja yhteiskunnan tarpeisiin asiakaslähtöisesti yhteistyössä kunnan ja paikallisten toimijoiden kanssa. Puulan seutuopisto on elinikäisen oppimisen tukija vauvasta vaariin.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Monipuolinen ja laadukas kurssitarjonta	Kurssitoivekyselyt ja asiakaspalautekyselyt ja/tai -haastattelut Tilastot	Saada uusia osallistujia sekä vahvistaa kursseihin sitoutumista
Yhteistyö kunnan kanssa vahvemaksi	Lasten ja nuorten liikuntaharrastusneisuuden yhteistyö	Vahvistaa ja edistää nuorten liikunnan elämäntavan kehittymistä
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Kaikenikäisten hyvinvoinnin edistäminen	Kurssien tarjoaminen vauvasta vaariin, erityisesti nuoret ja ikääntyvät huomioiden	Osallistujien ikäjakauman laajuus
Terveiden, mielenterveyden ja jaksamisen edistäminen	Kurssitarjonnassa liikuntaa, terveyttä ja mielenterveyttä edistäviä luentoja ja ryhmiä. Tilastot kurssien toteutumisesta	Vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia
Kurssien määrän lisääminen	Suunnitellaan Toivakkaan 70 kurssia, markkinoinnin ja tiedottamisen tehostaminen	Kurssien määrä ja toteutumisprosentti suhteessa suunniteltuihin kursseihin
<i>Toivakka tuntuu ja tunnetaan</i>		
Opetustunnit toteutetaan opiston toimintakuntien vahvistaman tilauksen mukaisesti	Toivakassa toteutetaan 2000 tuntia	Toteutuneiden opetustuntien määrä lisääntyisi
Taiteen perusopetuksen suosio säilyy hyvänä. Taidekoulun toiminnan kehittäminen Toivakassa.	Oppilasmäärä Opintosuoritteiden lukumäärä Musiikkikoulun konsertit ja taidekoulun näyttelyjen määrä. Virtuaalisten konserttien ja näyttelyt	Oppilasmäärä lisääntyy ja suoritteita kertyy

VAPAA SIVISTYSTYÖ (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot yht.	0	0	0
Toimintakulut			
Palvelujen ostot	-75 613	-60 000	-60 000
Muut toimintakulut	-30 528	-35 527	-32 066
Toimintakulut yht.	-106 141	-95 527	-92 066
Toimintakate	-106 141	-95 527	-92 066
Yhteensä	-106 141	-95 527	-92 066

14.5.5. Kulttuuri- ja kirjastopalvelut

14.5.5.1. Kirjasto

TOIMINTA-AJATUS

Kirjastolain mukaan kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Toivakan kirjasto toimii osana Keski-kirjastot –kirjastoverkkoa ja kehittää toimintojaan yhdessä muiden keskisuomalaisten kirjastojen kanssa. Seutuyhteistyö mahdollistaa asiakkaille kaikkien seudun yleisten kirjastojen maksuttoman käytön.

Kattavien palveluaikojen sekä omatoimikirjaston ansiosta kirjaston aukioloajat ovat laajat.

PALVELUSUUNNITELMA

Kirjastopalvelut sijaitsevat kunnan hyvinvointipalveluiden ytimessä vahvistaen kuntalaisten osallisuutta, palveluiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Kirjasto tarjoaa matalan kynnyksen palveluita monikanavaisesti ja tukee kuntalaisten hyvinvointia.

Kirjaston kokoelmatyössä pyritään ottamaan huomioon eri kielivähemmistöt, erilaiset oppijat ja lukemisesteiset. Kokoelmatyötä toteutetaan yhteistyössä Keski-kirjastojen kanssa. Toivakan kirjasto on mukana Keski-kirjastojen hankintarenkaassa, jossa on yhteiskilpailutettu kotimainen kirjastokirjallisuus. Kirjasto hankkii e-aineistoja yhdessä muiden Keski-kirjastojen kanssa ja on mukana valtakunnallisessa E-kirjastossa.

Kirjaston kotipalvelua tarjotaan edelleen kotipalveluasiakkaan oman tukihenkilön avulla niille toivakkalaisille, jotka eivät korkean iän, sairauden tai vamman vuoksi itse voi asioida kirjastossa.

Liikuntavälineiden lainausta aloitetaan yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden kanssa.

Lukuliikahdus Toivakan kirjastoon- monilukutaitosuunnitelmaa toteutetaan varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen kanssa.

Kirjasto vastaa omalta osaltaan kuntalaisten digiosaamisen tarpeisiin tarjoamalla tiloja, laitteita ja erilaisia opastuksia yhteistyöverkosta hyödyntäen.

Kirjaston henkilökuntaan kuuluvat kirjastonhoitaja sekä hallinnollisia tehtäviä hoitava rehtorisivistysjohtaja, kirjastonjohtaja (5,73 %). Lisäksi koulusihteeri tulee työskentelemään sekä molempien koulujen hallintotehtävissä että kirjaston avustavissa ja sijaistehtävissä vuoden 2026 alusta alkaen, mikäli 100 % työaika toteutuu.

Kirjasto kehittää osaamistaan tulevaisuuteen suuntaavasti ja ottaa käyttöön uusia teknologioita sekä palvelu- ja toimintamalleja yhteistyössä Keski-kirjastojen kanssa. Kirjaston vanhentunut lainausjärjestelmä sekä kameravalvonta tullaan myös uusimaan.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Kirjastopalveluiden kehittäminen kuntalaisia osallistaen	Tarvittaessa toteutettava asiakas- ja palvelukysely Jatkuva palaute arjessa	Osallisuuden vahvistuminen
	Sähköinen tilavarausjärjestelmä käyttöön	Tilavarausten tekeminen muuttuu omatoimiseksi
Lukutaidon ja -harrastuneisuuden edistäminen	Lukuliikahdus Toivakan kirjastoon toteutuminen eri vuosiluokille	Kirjaston ja koulujen yhteistyö toteutuu suunnitelman mukaan
	Lukuharrastuneisuus lisääntyy lainausmäärien perusteella	Lukuharrastuneisuus lisääntyy hyvinvointia vahvistaen
	Aikuisten lukupiiri toteutuu kerran kuukaudessa	
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Kirjastosta tekoäly- ja ICT-osaamista	Digitortotoiminta, muut digi-opastustapahtumat yhteistyöverkostojen avulla	Digitaalisten palveluiden käytön lisääntyminen.
	Toivakkalaisten E-kirjaston käyttöaste	Kirjastopalveluiden saavutettavuus
Neuroesteetön kirjasto	Kirjaston NEPSY-nurkkauksen käytön määrä	Matalan kynnyksen kirjastopalvelut
Esinelainauksen kehittäminen	Hankinnat yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden kanssa (liikuntavälineet) määrärahojen puitteissa	Liikuntavälinelainaus luo uudenlaista hyvinvointia
Etätyöskentely kirjastotiloissa	Rauhallinen etätyöskentelytila pe-linurkkaukseen	Kirjastotilojen sopivuus etätyöskentelyyn ja opiskeluun aiempaa laajemmin
<i>Toivakka tuntuu ja tunnetaan</i>		
Kirjastopalveluiden tunnettavuuden lisääntyminen	Monikanavainen viestintä Kunnan tapahtumiin osallistuminen	Kirjastosta kuntalaisten olohuone

14.5.5.2. Kulttuuripalvelut

TOIMINTA-AJATUS

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on tuottaa kuntalaisille vauvasta vaariin hyvinvointia, virkistystä ja elämyksiä sekä osallistaa kuntalaisia, yhdistyksiä ja yhteisöjä mukaan kulttuurin tuottamiseen.

PALVELUSUUNNITELMA

Kulttuuripalveluista vastaa nuoriso- ja vapaa-aikasuunnittelija kumppaninaan yhteisöllisesti kaikki kunnan muut palvelut ja työntekijät sekä kuntalaiset. Kulttuuripalveluita ovat esimerkiksi erilaiset tapahtumat ja esitykset sekä nuorisotilatoiminnan kulttuurinen nuorisotyö.

Kulttuuripalveluiden toimintaa ohjaa valtuustokaudella 2025–2029 KulttuuriVakka-kulttuurisuunnitelma, jonka toimenpiteet suunnitellaan vuosikohtaisesti.

KulttuuriVakka sisältää kulttuurilupauksen, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelmat sekä koko kunnan vauvasta vaariin kulttuurisuunnitelman.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Kulttuuria kunnan hyvinvointipalveluna	Toivakan vauvasta vaariin KulttuuriVakka -kulttuurisuunnitelman päivitys ja toteutuminen Kuntalaiskyselyt tarpeen mukaan Kolme kuntalaisiltaa vuoden aikana Lasten kulttuurikeskus Kulttuuriaitta- tapahtumien toteutuminen	Kulttuuripalvelut ovat laadukkaita, mielekkäitä ja saatavutettavia kaikenikäisten kuntalaisten, yhteisöjen ja kulttuuritoimijoiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistuessa.

Uuden ajan maalaisidylli

Digikulttuurin lisääntymisen

Harrastamisen Toivakan malli- hankkeessa pilotoidaan digiharrastamista

Digikulttuuri rikastaa paikallista kulttuurielämää.

Harrastusmahdollisuuksien lisääntymisen.

Perinteitä kunnioittaen, nykykulttuuriin osallistuen

Järjestetään kolme perineistä juhlaa ja tapahtumaa hyvinvointisuunnitelman mukaan.

Paikalliset perinteet säilyvät elävinä ja ylläpidetään yhteisöllisyyttä ja perinteitä

Nuorten kulttuuriset teemaillat

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Toivakkalainen kulttuuri vahvistuu ja näkyy alueellisesti

Kartoitetaan ja perustetaan paikallisten kulttuuritoimijoiden verkosto.

Yhteistyö ja viestintä kulttuuritoimijoiden kesken vahvistuu.

Uusi yhteisöllinen kulttuuritapahtuma (Toivakan Taiteiden Yö tai Toivakan Kulttuuriviikko)

Toivakkalaiset kulttuuritoimijat näkyvät ja heidät tunnetaan paikallisesti ja alueellisesti.

KULTTUURI- JA KIRJASTOPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	365	0	0
Tuet ja avustukset	1 327	0	100
Muut toimintatuotot	560	0	0
Toimintatuotot yht.	2 252	0	100
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-68 275	-74 081	-63 550
Palvelujen ostot	-22 529	-29 448	-32 759
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 261	-23 550	-26 500
Muut toimintakulut	-55 689	-65 175	-60 199
Toimintakulut yht.	-168 754	-192 254	-183 008
Toimintakate	-166 502	-192 254	-182 908
Rahoitustuotot ja -kulut	217	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-3 584	-3 584	-4 480
Yhteensä	-169 869	-195 838	-187 388

14.5.6. Vapaa-ajan palvelut

TOIMINTA-AJATUS

Vapaa-aikapalvelut tuottaa, kehittää, sekä osallistaa kuntalaisia suunnittelemaan ja tuottamaan, monipuolisia, hyvinvointia tukevia vapaa-aikapalveluja ja –tapahtumia kaikenikäisille toivakklaisille.

PALVELUSUUNNITELMA

Vapaa-ajanpalveluita tuotetaan ja kehitetään yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Vapaa-aikapalvelut koordinoi toimintojen ja tapahtumien toteuttamisen tilatarpeita ja varauksia. Sähköinen varausjärjestelmä mahdollistaa tilojen sujuvan varaamisen ja käytön. Harrastamisen Suomen malli- hankkeen kautta toteutetaan ja kehitetään perusopetusikäisten lasten ja nuorten harrastustoimintaa ja harrastamisinnokkuutta. Vuoden 2026 aikana kehitetään järjestöyhteistyön rakenteita sekä kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia vapaaehtoistyöhön erilaisten tapahtumien ja toimintojen yhteydessä.

Nuoris- ja vapaa-aikasuunnittelijan palkkamenot jakautuvat vapaa-ajalle 40 % ja nuorisotyölle 60 %.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Mahdollistetaan mielekästä ja monipuolista vapaa-aikaa kaikenikäisille kuntalaisille, mahdollisuuksia osallistua ja kokea yhteisöllisyyttä	Monipuolinen harrastustarjonta eri ikäryhmille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Asukkaat kokevat, että kunnassa on mahdollisuudet monipuoliseen ja mielekkääseen vapaa-ajantoimintaan.
	Liikunta-aktiivisuutta seurataan.	
	Kuntalaiskysely kerran vuodessa.	Yhteistyöstä syntyy monipuolista vapaa-ajan toimintaa, tapahtumia sekä yhteisöllisyyden ja merkityksellisyyden sekä osallisuuden kokemuksia.
	Osallisuuskysely.	
	Vapaaehtoistyön toimintamalli.	
Harrastamisen Toivakan malli. Kerhotoiminnan kohdentaminen myös yläkouluikäisten toiveiden mukaisesti.	Harrastamisen Toivakan malli.	Perusopetusikäisillä lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus maksuttomaan harrastamiseen hankesuunnitelman mukaan.
	Kerhotoiminnan kohdentaminen myös yläkouluikäisten toiveiden mukaisesti.	
	Harrastamisen tilojen käyttöä pyritään selvittämään ja seuraamaan.	Tilojen käyttöä pyritään lisäämään
Sähköisen varausjärjestelmän käyttöönotto		
	Sähköisen varausjärjestelmän käyttöönotto	Omatoiminen tilavarausjärjestelmä alkaa toimia

Uuden ajan maalaisidylli

Hyvinvointia lainattavista liikuntavälineistä	Kirjastolle hankitaan lainattavia matalan kynnyksen liikuntavälineitä ja lainausmääriä seurataan.	Liikunnallisen elämäntavan tukeminen
---	---	--------------------------------------

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Vapaa-ajanpalvelut tunnetaan ja koetaan vetovoimaisiksi	Aktiivinen viestintä eri viestintäkanavissa viikoittaisten viestintävarttien mahdollistamana.	Toivakan vapaa-ajan mahdollisuudet tunnetaan paikallisesti ja alueellisesti.
	Järjestöjen toiminnasta ja järjestöyhteistyöstä kootaan tietoa mm. päätöksenteon tueksi.	Yhteistyökumppanit huomataan ja huomioidaan kunnan päätöksenteossa.

14.5.6.1. Liikuntapalvelut

TOIMINTA-AJATUS

Liikuntapalveluiden tehtävänä on edistää liikunnallista elämäntapaa ja harrastamista sekä edistää liikuntapalvelujen saavutettavuutta.

PALVELUSUUNNITELMA

Liikuntapalvelut tarjoaa edellytykset kuntalaisten aktiiviselle elämäntavalle ja liikkumiselle. Liikuntapalvelut osallistuu liikkumiseen kannustavien tapahtumien ja kampanjoiden järjestämiseen sekä liikuntapaikkojen kehittämiseen yhteistyössä kuntaympäristöpalveluiden kanssa.

Liikuntapalveluiden tavoitteena on purkaa liikkumiseen liittyviä osallistumisen esteitä. Liikkumisen saavutettavuutta tuetaan tarjoamalla monipuolisesti liikuntapaikkoja ja -tiloja kuntalaisten käyttöön, mahdollistamalla ryhmäliikuntaa yhteistyökumppanien kanssa yhteistyössä sekä tekemällä aktiivista yhteistyötä alueen liikuntatoimijoiden kanssa.

Tilojen ja alueiden hoidosta vastaa kuntaympäristöpalvelut.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Liikuntapalveluiden tuottaminen yhteistyössä.	Ohjatun liikkumisen mahdollistaminen eri kohderyhmille yhteistyössä liikuntatoimijoiden kanssa.	Ohjattu liikunta ja kohdennetut ryhmät kannustavat eri-ikäisiä kuntalaisia liikkuvaan elämäntapaan.
	Liikuntapaikkoja koskeva kysely osana kuntalaiskyselyä.	Kuntalaisten tarpeiden ja toiveiden kuuleminen sekä niiden mukaisten liikuntamahdollisuuksien järjestäminen.
	Liikuntapaikkojen käyttäjämääräseuranta.	Liikkumiseen tukea tarvitsevien kuntalaisten liikunnallinen elämäntapa vahvistuu sekä tuetaan vähän liikkuvien kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia.
	Liikuntaneuvontapalvelu ja sen käyttäjämäärän seuranta.	

Uuden ajan maalaisidylli

Houkuttelevat ja saavutettavat liikuntaympäristöt	Liikkumisympäristöjen kehittäminen liikkuvan elämäntavan mahdollistamiseksi.	Liikuntapaikkojen kehittäminen liikkuvan elämäntavan mahdollistamiseksi liikuntapaikkasuunnitelman ja tarpeiden mukaan.
	Sähköinen tilavarausjärjestelmä	Liikuntapaikat ja –tilat tunnetaan ja ne ovat aktiivisessa, myös omatoimisessa käytössä sujuvan sähköisen varaamisen mahdollistamana.
	Kirjaston liikuntavälinelainausta	Liikuntavälineiden saatavuus kannustaa liikkumaan ja kokeilemaan uusia lajeja.

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Liikuntamahdollisuudet veto- ja pitovoimatekijänä.	Viestinnässä esille liikkumismahdollisuuksia ja liikuntaa edistäviä toimijoita ja –tapahtumia.	Toivakka tunnetaan liikkuvaisena kuntana kuntayhteisön sisällä sekä ulkopuolella.
	Luontopolut tutuiksi –kampanja osana Onnelliset kehyskunnat-viestintää.	Luonto ja luonnossa liikkuminen tuottavat hyvinvointia ja tunnetaan maakunnallisesti.
	Liikuntapaikkojen ja -palveluiden kävijäseurannan kehittäminen.	Päätöksentekoa ja suunnittelua ohjaavat tieto ja tilastot liikkumisesta.

VAPAA-AJAN PALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	10 126	8 000	10 000
Tuet ja avustukset	12 013	330	0
Muut toimintatuotot	4 177	0	0
Toimintatuotot yht.	26 315	8 330	10 000
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-27 376	-24 961	-21 314
Palvelujen ostot	-15 420	-8 420	-6 484
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 145	-3 850	-5 350
Avustukset	-558	0	-15 000
Muut toimintakulut	-146 101	-132 390	-136 066
Toimintakulut yht.	-192 600	-169 621	-184 214
Toimintakate	-166 285	-161 291	-174 214
Rahoitustuotot ja -kulut	-31	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 841	-6 446	-6 207
Yhteensä	-169 157	-167 737	-180 421

14.5.7. Varhaiskasvatus

TOIMINTA-AJATUS

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista pedagogista lasten kasvatusta, opetusta sekä hoitamista, jota arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti. Toimintaa ohjaavat varhaiskasvatustaki sekä varhaiskasvatuksen perusteet.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä huoltajien kanssa inklusiivisin toimintavoin. Panostamme hyvään hoidonaloitukseen ja kasvatuskumppanuuteen tarjoamalla perheelle tutustumiskäyntejä tulevaan ryhmään lapsensa kanssa ennen hoidon aloitusta sekä omahoitajan kotikäyntiä.

Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen.

PALVELUSUUNNITELMA

Varhaiskasvatus on maksutonta kaikille alle kouluikäisille toivakkalaisille lapsille.

Toivakkalaisilla perheillä on mahdollisuus hakea lapselleen varhaiskasvatuspaikkaa myös yli kuntarajojen. Paikka myönnetään harkinnanvaraisesti seudullisen palvelualueen mukaisen maksusitoumussopimuksen mukaan. Yksityisille palveluntuottajille (perhepäivähoito ja päiväkodit) on käytössä palveluseteli. Toivakan kunta myy omia vapaita paikkojaan harkinnan mukaan naapurikunnille ja saa niistä myyntituottoja seudullisen maksusitoumussopimuksen mukaisesti.

Vuoden 2026 alussa Toivakan varhaiskasvatuksessa on noin 100 lasta, joista palvelusetelillä yksityisillä palveluntarjoajilla kuusi lasta ja seudullisesti maksusitoumuksella neljä lasta. Toivakan kunta myy varhaiskasvatuspaikkojaan 2026 keväällä viidelle lapselle, joista kaksi on myös esiopetuksessa ja syksyllä 2026 arviolta kolmelle lapselle, joista kaksi esiopetusikäistä.

Mikäli perhe haluaa hoitaa lapsensa kotona, perhe voi hakea kodinhoidon kuntalisää, Muksuraha, jokaisesta alle kaksivuotiaasta kotihoidossa olevasta lapsesta, kun perheen kaikki muutkin alle kouluikäiset lapset hoidetaan kotona.

Lisäksi toivakkalaiselle yksityiselle perhepäivähoitajalle maksetaan omista alle kouluikäisistä lapsista muksurahan suuruinen avustus, mikäli hoidossa on vähintään yksi perheen ulkopuolinen hoitolapsi.

Toivakan varhaiskasvatuksessa korostuu liikkuva elämäntapa. Olemme mukana Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmassa, jonka kautta haluamme vahvistaa arkiliikuntaa ja kannustaa perheitä liikkumaan yhdessä. Varhaiskasvatukseen on perustettu liikuntatyöryhmä. Varhaiskasvatuksessa päivitetään liikkumiseen aktiivisia ja kannustavia välineitä sisälle ja ulos.

Toivakan varhaiskasvatuksessa vahvistetaan henkilöstön työhyvinvointia tilajärjestelyin niin, että ne tarjoavat sopivat ja tarkoituksenmukaiset työskentelytilat toiminnan suunnittelulle ja taukoihin. Lisäksi päivitetään digitaalisia työvälineitä.

Vuoden 2026 alusta Toivakan varhaiskasvatuksessa siirrytään asiakasjärjestelmä Efficasta Edlevoon, johon liitetään uutena toiminnallisena osana vanhempien APP. Vanhemmat ilmoittavat

jatkossa lastensa hoitoajat ja loma-ajanhoidontarpeet sekä saavat palvelupäätökset tuon uuden sovelluksen kautta.

Kasvavaan lapsimäärään ja mitoituksen mukaisiin toiminta ja työskentelytiloja tarpeeseen vastaamaan on kirkonkylälle varattu investointimääräraha Vakkari- kiinteistön käyttömuutosremonttiin. Uuden ryhmän henkilöstötarve on huomioitu henkilöstösuunnitelmassa syksylle 2026. Toivakan kunnan varhaiskasvatuksessa työskentelee vuonna 2026 keväällä yhteensä viisi vakituista varhaiskasvatuksen opettajaa, yksi vakituinen varhaiskasvatuksen sosionomi sekä varhaiskasvatuksen erityisopettaja, joka toimii kiertävänä erityisopettajana sekä apulaisjohtajana. Molempia päiväkoteja johtaa päiväkodin johtaja, jonka työtehtäviin kuuluvat myös varhaiskasvatusjohtajan työt.

Kevään 2026 varhaiskasvatuksen henkilöstössä lastenhoitajia työskentelee yhteensä 15 ja syksyllä 16.

Henkilökohtaisia avustajia varhaiskasvatukseen on varattu henkilöstösuunnitelmaan keväälle 2026 kolme, joista kaksi maksaa lapsen kotikunta. Syksylle 2026 on varattu kahden avustajan palkka.

Vuoropäiväkotit Touhuvakassa toimii neljä lapsiryhmää, joissa on 54 + 12 varhaiskasvatuspaikkaa. Varhaiskasvatuspaikat täytetään lasten iän, tuen tarpeiden ja resurssien mukaisesti.

Touhuvakassa työskentelee keväällä 2026 neljä varhaiskasvatuksen opettajaa ja 10 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa. Syksylle 2026 varataan viisi opettajaa ja 11 lastenhoitajaa.

Esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta tarjotaan kirkonkylän koulukeskuksella, jossa työskentelee kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa. Vuoden 2026 henkilöstösuunnitelmaan on varattu rahat lisäksi yhdelle ryhmäavustajalle.

Päiväkotit Ruuhiryhmässä on 30 varhaiskasvatuspaikkaa, joihin sisältyy esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus ja viskari- eskari- ryhmä. Ruuhiryhmässä työskentelee yksi varhaiskasvatuksen opettaja ja yksi sosionomi sekä kolme lastenhoitajaa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä toimiva Toivakka</i>		
Sivistys- ja hyvinvointi sekä kun- ta ympäristöpalvelut tekevät yhteis- työtä lapsiperheiden hyväksi.	Liikkumisen vuosikelloa seurataan ja hankitaan liikuntaa lisääviä väli- neitä. Liikkuva varhaiskasvatus- verkosto ja yhtenäisen opinpolun toimijoi- den, huoltajien kanssa ja seudulli- sesti tehtävä yhteistyö	Liikunnallisen elämäntavan herät- tely, mahdollistaminen ja toteutta- minen
	Edlevo ja vanhempien APP otetaan käyttöön	Edlevo- sovelluksen käyttöönotto
	KulttuuriVakka- suunnitelman mu- kainen kulttuuritoiminta.	Kulttuurielämysten järjestäminen
	Päivätoimintavierailut Ylisukupolvinen yhteistyö	Hyvinvoinnin vahvistaminen ylisuku- polvisesti

Uuden ajan maalaisidylli

Toivakan varhaiskasvatuksen tilat ja oppisymppäristöt aktivoivat lasta liik- kumaan, leikkimään, tutkimaan ja oppimaan sekä mahdollistavat rau- hoittumisen ja levon.	Varhaiskasvatuksen tilojen kehitty- minen, muunneltavuus ja tarpeen mukaan lisääminen, lapsimäärän ja laskennallisen lapsimäärän seuranta	Ryhmäkoot vastaavat tilojen mitoi- tuksia ja toimivat varhaiskasvatusti- lat ryhmäkokoja. Lapsia osallistetaan toimintaympä- ristöjen kehittämisessä
---	--	--

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Toivakka tarjoaa todellisia vaihtoehtoja lapsiperheille, huomioiden lapsen edun ja tuen toteutumisen.

Muksurahaa markkinoidaan ja toteutumista seurataan

Perheille on tarjolla monipuolista varhaiskasvatusta

Maksutonta varhaiskasvatusta seurataan

Varhaiskasvatusikäisten lasten lukumäärä lisääntyy ja asukasluku on kasvussa.

Yksityiselle perhepäivähoitajalle omasta lapsesta maksettava lisää markkinoidaan ja seurataan

Monipuolinen viestintä toteutuu viestintäsuunnitelman ja viikottaisen viestintävaranttien mahdollistamana

Varhaiskasvatuksen tiedotus ja näkyvyys luovat positiivisen kuvan Toivakan kunnasta houkutellen lapsiperheitä muuttamaan Toivakkaan laadukkaiden varhaiskasvatuspalveluiden käyttäjiksi.

VARHAISKASVATUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	64 988	72 000	76 000
Maksutuotot	42 227	0	0
Tuet ja avustukset	33 764	0	11 000
Toimintatuotot yht.	140 979	72 000	87 000
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-971 837	-1 010 491	-1 097 554
Palvelujen ostot	-346 701	-315 080	-300 117
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-28 408	-35 770	-38 670
Avustukset	-57 079	-202 000	-172 000
Muut toimintakulut	-164 037	-168 478	-204 280
Toimintakulut yht.	-1 568 063	-1 731 819	-1 812 621
Toimintakate	-1 427 085	-1 659 819	-1 725 621
Rahoitustuotot ja -kulut	54	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-18 596	-15 661	-14 267
Yhteensä	-1 445 626	-1 675 480	-1 739 888

14.5.8. Nuorisopalvelut

TOIMINTA-AJATUS

Nuorisopalveluiden tehtävänä on tukea nuorten kasvua ja omaehtoista toimintaa, edistää nuorten hyvinvointia, osaamista ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vahvistaa nuorten itsenäistymistä.

Nuorisotyön toimintamuotoja ovat nuorisotilatoiminta, nuorisovaltuusto, koulunuorisotyö sekä erilaiset tapahtumat yhdessä Toivakan ja lähialueiden muiden nuorisotoimijoiden kanssa.

PALVELUSUUNNITELMA

Nuorisopalvelut suunnittelee ja toteuttaa nuorten toimintaa yhteistyössä perusopetuksen sekä muiden toimijoiden kanssa.

Nuorisotyön tiimissä työskentelevät nuoriso- ja vapaa-aikasuunnittelija, nuorisotyöntekijä, nuorisotilan valvoja (osa-aikainen), etsivä nuorisotyöntekijä (alueella Joutsa-Toivakka-Luhanka) sekä hyvinvointisuunnittelija (nuorisovaltuuston koordinointi).

Nuoriso- ja vapaa-aikasuunnittelija koordinoi nuorisopalvelujen kokonaisuutta, organisoi tapahtumia, retkiä ja kampanjoita, tekee yhteistyötä koulun kanssa sekä toimii nuorisolain mukaisen monialaisen yhteistyön työryhmä Nuorisovakan koolle kutsujana. Nuoriso- ja vapaa-aikasuunnittelijan palkkamenot jakautuvat vapaa-ajalle 40 % ja nuorisotyölle 60 %.

Nuorisotyöntekijän työaika on suunniteltu jakautuvan koulunuorisotyöhön 60 % ja nuorisotilatyöhön 40 %, mutta työaika jakautuu joustavasti tarpeen mukaan. Koulunuorisotyön kehittämiseen on saatu aluehallintoviraston avustusta vuodelle 2026. Työ pyritään vakiinnuttamaan hankkeen päättymisen jälkeen. Nuorisotila on nuorten yhteisöllinen kohtaamispaikka, joka on auki kahtena iltana viikossa. Nuorisotilatyön rinnalla toteutetaan jalkautuvaa nuorisotyötä. Nuorisotilan valvoja työskentelee nuorisotilalla nuorisotyöntekijän työparina nuorisotilan aukioloaikoina.

Etsivää nuorisotyötä toteutetaan alueellisena yhteistyönä Toivakan, Joutsan ja Luhangan alueilla. Etsivän nuorisotyön tavoitteena on tavoittaa, tukea ja ohjata palveluiden piiriin työn ja koulutuksen ulkopuolella olevia nuoria.

Hyvinvointisuunnittelija toimii nuorisovaltuuston koordinaattorina. Nuorisovaltuusto (NUVA) edistää nuorten osallistumis-, vaikuttamis- ja toimintamahdollisuuksia Toivakassa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Nuoret osaksi yhteisöjä yhteistyöllä	Nuorisotilatoimintaa järjestetään 2-3 päivänä viikossa. Vaikuttavuutta seurataan kävijämäärien perusteella	Nuoret kasvavat ja kiinnittyvät osaksi erilaisia yhteisöjä. Nuorten sosiaaliset taidot kehittyvät. Koke-mus turvallisuudesta ja nuoriso-työn saavutettavuudesta vahvis-tuu.
	Jalkautuvan nuorisotyön toteu-tumista ja vaikutusta seurataan laadullisin ja määrällisin mitta-rein.	
	Koulunuorisotyötä tehdään 15 tuntia viikossa	Koulunuorisotyö tukee nuorten yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hy-vinvointia osana koulun arkea va-kiintuneena toimintona.
	Nuorisovaltuusto (NUVA) ko-koontuu neljä kertaa vuodessa.	Kehitetään nuorten osallisuutta ja keskusteluyhteyttä päätöksenteki-jöiden kanssa
	Etsivä nuorisotyö alueellisena yhteistyönä joka toinen viikko Toivakassa yhden päivän.	Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret saadaan tuen ja pal-veluiden piiriin.
	Monialainen Nuorisovakka-työ-ryhmä ja muu yhteistyö toteutuu suunnitelmallisesti.	Nuorisovakka-verkosto edistää yh-dessä tiedonkulkua, nuorten hy-vinvointia, palveluiden kehitty-mistä ja
	Nuorten osallisuuskysely tarvit-taessa	kokoaa tietoja nuorten kasvu- ja elinolosuhteista päätöksenteon tu-eksi.
	Tapahtumat ja muu toiminta to-teutetaan suunnitelmallisesti yh-teistyössä muiden palveluiden kanssa.	Toiminnan ja tapahtumien järjes-täminen yhteistyössä eri toimijoi-den kesken. Yhteistyö vahvistuu ja uusia toimintamalleja syntyy.

Uuden ajan maalaisidylli

Toivakkalaisen näköiset nuorisopalvelut	Vuosittainen nuorisokysely	Nuorisopalvelut vastaavat nuorten tarpeita. Entistä useampi nuori kokee nuorisotilan itselleen merkitykselliseksi paikaksi.
	Järjestetään retkiä ja tapahtumia nuorten toiveisiin ja tarpeisiin perustuen.	Toteutetaan alueellisena yhteistyönä.
	Järjestetään ylisukupolvisia toimintoja ja tapahtumia tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.	Syntyy kohtaamisia ja myönteistä kanssakäymistä eri sukupolvien välille.

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Nuorisotyön suunnitelmallinen kehittäminen ja alueellisen yhteistyön vahvistaminen	Nuorisotyön perussuunnitelma (NUPS) vuosille 2026–2030 sekä vuosittain päivitettävä toimintasuunnitelma.	Nuorisotyötä toteutetaan järjestelmällisesti, ajanmukaisesti ja monipuolisesti.
	Nuorisotyön raportointijärjestelmän käyttöönotto (NuoDo)	Tieto toteutuneesta nuorisotyöstä on päättäjien saatavilla ja osatarkunnallisia tilastoja
	Nuorisotyöstä osallistutaan verkostoihin ja toteutetaan nuorten toimintaa alueellisessa yhteistyössä	Toivakkalainen nuorisotyö tunnetaan maakunnallisesti ja alueellinen yhteistyö vahvistuu

NUORISOPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Tuet ja avustukset	37	0	0
Toimintatuotot yht.	37	0	0
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-42 529	-36 426	-49 031
Palvelujen ostot	-2 776	-23 752	-14 166
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 635	-1 600	-2 400
Avustukset	-10 000	-12 500	-12 500
Muut toimintakulut	-31 155	-32 751	0
Toimintakulut yht.	-88 096	-107 029	-78 097
Toimintakate	-88 059	-107 029	-78 097
Yhteensä	-88 059	-107 029	-78 097

14.5.9. Hyvinvointipalvelut

TOIMINTA-AJATUS

Hyvinvointipalveluilla vastataan ja huolehditaan monipuolisin tavoin kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä ja yhteistyöstä, osallisuudesta ja kotoutumisen edistämisestä kunnan eri sektoreiden, muiden paikallisten toimijoiden sekä alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Hyvinvointisuunnittelija tekee monipuolista yhteistyötä kunnan eri palvelualueiden, hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa.

PALVELUSUUNNITELMA

Hyvinvointipalveluilla edistetään kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta järjestämällä esimerkiksi erilaisia osallistumismahdollisuuksia, kampanjoita ja hyvinvointitapahtumia sekä vahvistamalla yhteisöllisyyttä. Hyvinvoinnin edistämiseen osallistuvat kaikki kunnan palvelualueet

Kunnan eri palveluista muodostettu hyvinvointityöryhmä taustavalmistelee hyvinvointisuunnittelijan johdolla päätöksentekoon tulevia asioita hyvinvoinnin näkökulmasta, esimerkiksi hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ja hyvinvoinnin vuosiraportit. Lisäksi hyvinvointityöryhmä osallistuu erilaisten ennaltaehkäisevien sekä hyvinvointia lisäävien toimintamallien ja palveluiden kehittämiseen ja tarvittaessa toteuttamiseen.

Vanhus- ja vammaisneuvosto vaikuttamistoimielimenä edistää ikääntyneiden osallisuutta sekä vaikuttamis- ja toimintamahdollisuuksia.

Kotoutumispalveluilla edistetään kuntaan muuttaneiden maahanmuuttajien kotoutumista ja osallisuutta. Osa kotoutumispalveluista hankitaan kuntaan ostopalveluna.

Hyvinvointipalveluja kehitetään ja toteutetaan myös vahvassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Hyvinvointitiedolla on keskeinen rooli palvelujen kehittämisessä. Hyvinvointitietoa seurataan, kerätään ja välitetään säännöllisesti kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen pohjaksi.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Arjen turvallisuutta rakennetaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa.	Kaatumisen ehkäisy: jaetaan 100 kappaletta liukuesteitä ikääntyneille. Rakennetaan yhteinen tietopohja (hyvinvointialue ja kunta).	Arjen turvallisuutta kehitetään jaettuun tietoon pohjautuen huomioiden kriittisiä tekijöitä, joihin tartutaan yhteistyössä
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä huomioidaan kuntalaisten erilaiset tarpeet ja haastavassa asemassa olevat ryhmät.	Liikuntaneuvonta: toteutuneiden ryhmien ja asiakasmäärien seuranta. Hankkeet Liikuntavälinelainausta: lainausmäärien seuranta.	Kuntalaiset on aktivoitu liikkumaan omien voimavarojen ja toimintakyvyn mukaisesti
Hyvinvointityötä tehdään suunnitelmallisesti, tavoitteita asettaen ja tavoitteiden saavuttamista mitaten erilaisissa verkostoissa.	Hyvinvointisuunnitelman jalkauttaminen jatkuvana prosessina. Osallisuuskysely kerran vuodessa erillisenä tai osana muuta kyselyä. Terve kunta -verkoston toimintaan osallistuminen. Paikallinen, alueellinen ja valtakunnallinen yhteistyö. Hyvien käytänteiden jakaminen.	Hyvinvointityöllä on mittarit, joilla seurataan hyvinvointitavoitteiden edistymistä.
Vahvistetaan alueellista yhteistyötä ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi.	Perustetaan Vakkaperheseen Seniorivakka.	Ikääntyneiden hyvän arjen edistäminen pohjautuu yhteiselle tietopohjalle ja jaetulle näkemykselle.

Uuden ajan maalaisidylli

Turvaamme osallistumismahdollisuudet erityisesti niille, joille välimatkat tai oman toimintakyvyn haasteet asettavat rajoitteita.	Senioripäivään kuljetus kriteereihin perustuen, kuljetettavien määrän seuranta.	Kunnan hyvinvointipalvelut ovat kaikkien saavutettavissa.
Kotoutumisen palveluiden kehittäminen, suunnittelu ja seuranta.	Kotoutumispalvelut tarjotaan tarvelähtöisesti. Järjestelmätyökalujen hallintaa vahvistetaan.	Onnistunut kotoutumispalvelujen polku erilaisista lähtökohdista Toivakkaan muuttaneille maahanmuuttajille.

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Toivakka on näkyvästi aktiivinen kunta sidosryhmäyhteistyössä eri yhteistyön tasoilla.	Aktiivinen yhteistyö Keski-Suomen hyvinvointialueen, paikallisten, maakunnallisten ja valtakunnallisten verkostojen kanssa.	Verkostot toimivat ja luovat vaikuttavaa yhteistyötä, esim. tuki, jaetut hyvät käytänteet ja verkostohankkeet.
Toivakassa hyödynnetään ja tuotetaan vahvasti hyvinvointitietoa.	Eri väestöryhmien kyselyt, vuorovuosina eri kuntalaisryhmille. Alueelliset ja valtakunnalliset tiedonkeruut tuottavat vuosittaista tietoa.	Hyvinvointitietoa kerätään ja viestitään kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle tiedolla johtamisen työkaluksi.

HYVINVOINTIPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Muut toimintatuotot	20 457	11 600	12 500
Toimintatuotot yht.	20 457	11 600	12 500
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	0	-359	-369
Palvelujen ostot	-174	-25 165	-37 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-488	-1 800	-3 700
Toimintakulut yht.	-662	-27 324	-41 869
Toimintakate	19 794	-15 724	-29 369
Yhteensä	19 794	-15 724	-29 369

14.6. Kuntaympäristölautakunta

KUNTAYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Kuntaympäristölautakunnan tehtävänä on järjestää Toivakan kunnan lupa- ja viranomaispalvelut, vesihuoltopalvelut, kunnan omaisuuden hallinta ja ylläpito sekä kunnan tila- ja tukipalvelut.

Lautakunta huolehtii kunnan maa- ja metsäomaisuuden hoidosta, liikenneväylistä ja yleisistä alueista sekä liikuntapaikkarakentamisesta ja niiden ylläpidosta, sivistys- ja hyvinvointilautakunnan kanssa yhteistyössä laaditun palvelusuunnitelman mukaisesti.

Lautakunta ohjaa kunnan maankäyttöä, tonttien luovutusta ja kaavoitusta (yleis- ja asemakaavoituksen valmistelu).

Lautakunnan alainen lupa- ja ympäristöjaosto toimii Toivakan kunnan rakennusvalvontaviranomaisena ja ympäristönsuojeluviranomaisena.

Kuntastrategian pohjautuen, huolehditaan siitä, että Toivakka on viihtyisä, vireä ja turvallinen yhteisö, jossa on hyvä asua ja harrastaa. Mahdollistetaan monipuolinen asuminen kehittämällä kylien asuinalueita sekä ulkoilualueita. Edistetään toiminnan rakentumista kestäväälle pohjalle luonto- ja ilmastotiedon johtamisen keinoin.

Kuntaympäristöpalvelut osaltaan haluavat oman palvelualueensa palveluita ylläpitämällä edistää lasten- ja nuorten osallisuutta sekä liikunnallisia elämäntapoja.

PALVELUSUUNNITELMA

Kuntaympäristölautakunnan järjestämät palvelualueet Toivakassa ovat:

- **Jätehuoltopalvelut**, jotka järjestetään kuntalaisille seutuyhteistyön muodossa. Toivakan kunnan jätehuollosta vastaava viranomainen on **Jyväskylän seudun jätelautakunta**, jonka jäsenenä on myös toivakkalainen kunnan valitsema edustaja. Toivakan kunta on myös osakkaana Mustankorkea Oy:ssä. Kunnan vastuulla kuntaympäristölautakunnan alaisen lupa- ja ympäristöjaoston osalta ovat ainoastaan jätehuoltomääräysten valvontatehtävät.
- **Liikenneväylät ja yleiset alueet (yhdyskuntatekniikka)**
Liikenneväylien ja yleisten alueiden palvelut käsittävät kunnan vastuulle kuuluvien asemakaavateiden ja muiden yleisten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon järjestämisen. Katuvalaistus on osa tätä palvelualueetta. Palveluun sisältyy myös lakautetun Kuivakolun kaatopaikan jälkihoidosta huolehtiminen. Palvelut järjestetään oman organisaation ja yksityisten palveluntuottajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä.
- **Liikuntapaikat (alueiden rakennuttaminen ja ylläpito)**
Kuntaympäristölautakunnan vastuulla ovat kunnan yleisten liikuntapaikkojen rakennuttaminen ja ylläpito. Liikuntapaikaksi luetaan myös Saarisen uimaranta, jota ylläpidetään niin kutsuttuna EU-määräysten mukaisena kunnan virallisena uimarantana. Liikuntapalveluiden palvelutason määrittely tapahtuu yhteistyössä sivistys- ja

hyvinvointilautakunnan kanssa. Rakentamisessa hyödynnetään aina mahdollisuuksien mukaan liikuntapaikkarakentamisen eri valtionavustusmuotoja. Liikuntapaikkojen ja eri reittien ylläpidossa tehdään yhteistyötä yksityisten ja yhdistystoimijoiden kanssa.

Leikki- ja liikuntapaikkoja pyritään kehittämään niin, että ne kannustavat lapsia liikkumiseen myös alle kouluikäiset lapset huomioiden (lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma).

- **Lupa- ja viranomaispalvelut**, jotka käsittävät rakennusvalvonnan sekä ympäristönsuojelun lupa-, viranomais- ja valvontatehtävät. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisena ja ympäristönsuojeluviranomaisena toimii kuntaympäristölautakunnan alainen **lupa- ja ympäristöjaosto**. Rakennusvalvonnan viranomaispalvelua ostetaan edelleen Joutsan kunnalta ja Toivakkaan perustettiin ympäristötarkastajan virka, jonka työpanosta myydään Joutsan kunnalle. Yhteistyösopimuksissa sovitaan tarkemmin henkilöresurssien oikeasuhtaisesta jakautumisesta.

- **Maa- ja metsätilat**

Maa- ja metsätilat pitävät sisällään kunnan omistamien peltojen sekä metsätilojen hallinnan ja hoidon. Maa- ja metsätiloihin kirjataan puukauppojen lisäksi mahdollisten maanvuokrien, maa-ainesten myynnin sekä tonttien myyntitulot. Metsien hoidon isännöintipalvelut kilpailutetaan uudelle sopimuskaudelle, joka alkaa vuodesta 2026.

- **Vesihuoltopalvelut** kattavat Toivakan kunnan vesihuollon toiminta-alueilla tapahtuvan raakaveden tuotannon, veden jakelun, jätevesien johtamisen ja jäteveden puhdistamon hallinnon, suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon palvelut. Raakavettä otetaan kolmesta pohjaveden ottamosta ja jätevesi käsitellään Toivakan jätevedenpuhdistamolla. Toivakan kunnan vesihuoltolaitos on osa kunnan omaa toimintaa (kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö).

- **Tilapalvelut**

Kunnan tilapalveluiden tavoitteena on tuottaa ja ylläpitää kunnan toiminnan ja palvelutuotannon kannalta tarpeelliset terveelliset, turvalliset ja taloudelliset toimitilat. Tilapalveluihin sisältyvät Keski-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen vuokratut tilat. Vuoden 2026 aikana valmistaudutaan Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluverkkoa koskevan päätöksen mukaisten tilojen vuokrauksiin tulevaisuudessa ja vuonna 2026 hyödynnetään aiemman sopimuksen sisältämää optiovuotta.

Tilapalveluiden tukipalveluina järjestetään ruoka- ja siivouspalvelut sekä kiinteistöhoitoon palvelut omalla henkilöstöllä. Ruokapalveluina tuotetaan sivistys- ja hyvinvointilautakunnan palveluille (koulut ja päiväkodit) kaikki päivittäiset ateriat. Kouluilla kaikki lapset ja nuoret saavat aterian lisäksi maksuttoman välipalan ja lisäksi välipalaa voi täydentää ostettavalla välipalalla. Keski-Suomen hyvinvointialueelle siirtyvien tilojen osalta siivouspalvelut ovat ulkoistettuja.

Kunnan omistamien rakennusten pitkän tähtäimen suunnitelmana hyödynnetään laadittua Toivakan kunnan kiinteistöohjelmaa 2035.

Toivakan kunta liittyy julkisen alan energiatehokkuussopimukseen (JETS) vuoden 2026 alusta lukien. Sopimus tarjoaa kunnille mahdollisuuden hakea valtion tukia ja avustuksia energiatehokkuus-investointeihin sekä hyödyntää korotettuja tukitasoja energiakatselmuksiin ja muihin hankkeisiin.

➤ Ympäristöterveys

Jyväskylän seudun ympäristöterveys järjestää kuntien tekemään yhteistyösopimukseen perustuen ympäristöterveyden palvelut Toivakassa.

Ympäristöterveyden tehtävänä on yksilöön, väestöön, eläimiin ja elinympäristöön kohdistuva terveyden edistäminen sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisy.

Toiminnalla on tärkeä kansanterveydellinen merkitys. Voidaan puhua yhdestä yhteisestä terveydestä (One Health). Tämä tarkoittaa sitä, että ihmisten, eläinten ja ympäristön terveydet ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa. Kun vaikutetaan johonkin osa-alueeseen, tällä on vaikutuksia kaikkiin muihin.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat:

Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Toivakka, Uurainen ja Äänekoski.

Ympäristöterveydenhuollon lakien noudattaminen varmistetaan toiminnanharjoittajia ja kuntalaisia neuvomalla, ohjaamalla ja kouluttamalla, tekemällä tarkastuksia, ottamalla näytteitä, antamalla lausuntoja ja varautumalla erityistilanteisiin.

Eri sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö on oleellinen osa elinympäristöstä aiheutuvien terveyshaittojen ennaltaehkäisyssä ja poistamisessa.

LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

- **Kuntaympäristölautakuntaan** kuuluu seitsemän jäsentä
 - **Lupa- ja ympäristöjaostoon** kuuluu viisi jäsentä
- Lisäksi jokaiselle on nimetty varajäsen kuluvan valtuustokauden loppuun asti

Esittelijänä toimielimissä toimii kuntaympäristöjohtaja, rakennustarkastaja tai ympäristötarkastaja hallintosäännön toimivallan mukaisesti.

Kuntaympäristölautakunnasta sekä lupa- ja ympäristöjaostosta, kunnan rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisesta sekä näiden toimivallan siirtämisestä viranhaltijoille määrätään kunnan hallintosäännössä.

HENKILÖSTÖ

Toivakan kunnan henkilöstösuunnitelma sisältää kuntaympäristöpalveluiden kaikki työtehtävät ja niiden kuvaukset. Kuntaympäristölautakunnan alaisissa palveluissa työskentelee vuonna 2026

noin 20 työntekijää. Virka – ja työsuhteiset toimenkuvat jakaantuvat hallintoon, lupa- ja viranomaispalveluihin, ruokahuolto- ja siivouspalveluihin, kiinteistöjen, yleisten alueiden ja liikunta- paikkojen hoitoon ja vesihuoltolaitoksen ylläpitoon.

Määräaikaisia työtehtäviä ovat esimerkiksi nuorten kesätyöt sekä mahdolliset muut väliaikaiset sijaisuudet.

Kuntaympäristöpalveluissa ja etenkin sen alaisen lupa- ja ympäristöjaoston alaisissa viranomais- tehtävissä tapahtuu jatkuvasti muutoksia lainsäädännössä, mikä edellyttää henkilöstön jatkuvaa kouluttamista muutoksiin.

Toimialueen lainsäädännön muutoksia seurataan aktiivisesti ja huomioidaan toiminnassa ja hal- lintosäädännössä.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Kasvamme vetovoimaisten kehys- kuntien joukkoon hyödyntämällä keskuskaupungin läheisyyden.	Jyväskylän seudun MAL-yhteistyö- hön osallistuminen	Seudullisiin selvityksiin osallistumi- nen (v. 2026 ikääntyneen väestön asumistarpeiden ennakointi ja niitä vastaavan asumisen kehittäminen)
Tuemme aktiivisesti nykyisiä ja uu- sia yrittäjiä luomalla kannustavaa yritysilmapiiriä.	Käymme aktiivista vuoropuhelua eri yritystoimijoiden kanssa ja au- tamme löytämään kanavia, joilla helpotettaisiin yrityksen sijoittu- mista Toivakkaan	Viisarimäen yrityspuistossa aloittaa ensimmäinen yrityksen toimitilan tai muun työpaikkarakentamisen hanke.
Keskusta-alueen viihtyisyyden ja turvallisuuden lisääminen	Toivakantien suunnittelun käynnis- tyminen yhteistyössä lupa- ja val- vontaviranomaisen kanssa	Suunnittelussa huomioitu turvalli- suustoimenpiteet ja maiseman para- neminen
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Panostamme monipuoliseen asumi- seen.	Markkinointia tehdään erilaiset tonttimahdollisuudet huomioiden	Omakotitonttien myynnin kasvatta- minen Ikääntyneiden asumistarpeiden en- nakointi ja varautuminen, asuminen ja asuinympäristöjen ikäystävällisyy- den huomioiminen
<i>Toivakka tuntuu ja tunnetaan</i>		
Houkuttelemme aktiivisesti uusia asukkaita ja paluumuuttajia Toivak- kaan sekä teemme heidän olonsa tervetulleiksi.	Mahdollistetaan loma-asuntojen käyttötarkoitusten muuttaminen va- kituiseksi asunnoksi aina, kun se on lainsäädännön ja rakentamismää- räysten mukaisesti mahdollista.	Käyttötarkoituksen muutoksia loma- asunnoista tai loma-asuntojen ra- kennuspaikoista vakituiseksi pyri- tään lisäämään nykyisestä.

KUNTAYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	1 719 437	1 895 717	1 847 048
Maksutuotot	26 224	24 500	29 500
Tuet ja avustukset	27 686	2 000	7 100
Muut toimintatuotot	1 292 606	1 530 318	1 462 571
Toimintatuotot yht.	3 065 953	3 452 535	3 346 219
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-967 408	-1 049 080	-1 063 053
Palvelujen ostot	-1 059 207	-1 115 366	-1 089 479
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-601 138	-685 611	-668 790
Avustukset	-34 416	-35 000	-60 000
Muut toimintakulut	-142 348	-181 977	-155 540
Toimintakulut yht.	-2 804 518	-3 067 034	-3 036 862
Toimintakate	261 435	385 501	309 357
Rahoitustuotot ja -kulut	-59	40 000	0
Poistot ja arvonalentumiset	-688 628	-667 267	-718 157
Yhteensä	-427 251	-241 766	-408 800

14.6.1. Lupa- ja ympäristöjaosto

LUPA- JA YMPÄRISTÖJAOSTO

TOIMINTA-AJATUS

Kuntaympäristölautakunnan alaisena jaostona toimii lupa- ja ympäristöjaosto.

Lupa- ja ympäristöjaosto toimii kunnan rakennusvalvontaviranomaisena ja ympäristönsuojeluviranomaisena. Kustannuspaikat jakaantuvat hallinnon ja toimielimen toiminnan lisäksi rakennusvalvontaan ja ympäristönsuojeluun.

Lupa- ja viranomaispalvelut on tarkoitus järjestää kuntayhteistyömuotoisesti edelleen.

Rakennusvalvonnan rakennustarkastajan yhteistyösopimusta jatketaan Joutsan kunnan kanssa. Joutsan kunta järjestää palvelun ja Toivakan kunta ostaa sopimukseen perustuen viranhoidon Toivakkaan.

Toivakan kunta perusti ympäristötarkastajan viran ja rekrytoi tähän tehtävään uuden viranhaltijan 1.4.2025 alkaen. Toivakan kunta ja Joutsan kunta laativat ympäristötarkastajan viranhoidosta yhteistyösopimuksen, jonka mukaan Toivakka toimii palvelun järjestävänä tahona ja Joutsan kunta ostaa palvelun yhteistyösopimuksen mukaisesti. Sopimuksen alkuvaiheessa ympäristötarkastajan työpanos jakaantuu Toivakka 40 % ja Joutsan 60 %, mitä tarkastellaan tarpeen vaatiessa.

LUPA- JA YMPÄRISTÖJAOSTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	0	16 000	27 700
Maksutuotot	26 224	24 500	29 500
Tuet ja avustukset	45	0	0
Toimintatuotot yht.	26 270	40 500	57 200
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-32 790	-72 288	-99 866
Palvelujen ostot	-50 001	-56 009	-57 483
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31	-1 700	-350
Muut toimintakulut	-5 878	-21 138	-29 762
Toimintakulut yht.	-88 700	-151 135	-187 461
Toimintakate	-62 431	-110 635	-130 261
Poistot ja arvonalentumiset	-814	-814	-814
Yhteensä	-63 244	-111 449	-131 075

14.6.1.1. Rakennusvalvonta

TOIMINTA-AJATUS

Rakentamislaki 100 § Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät:

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa kaavoituksen noudattamista sekä osaltaan huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä alueidenkäyttölaissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään rakentamistoiminnasta. Lisäksi kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa tässä laissa tarkoitettua rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään. Rakennusvalvontaviranomaisen on huolehdittava rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä sekä osaltaan valvottava rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa siten kuin siitä säädetään. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on myös huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta.

PALVELUSUUNNITELMA

Tuottaa laadukkaita, luotettavia ja oikein mitoitettuja viranomaispalveluja sekä edistää kuntastrategian mukaisia tavoitteita.

Lainsäädännön muutokset näyttäytyvät käytännössä vuoden 2025 alusta alkaen ja vaihteittain useamman vuoden ajan. Rakennusvalvonnan tehtävät pyritään järjestämään kuten rakentamislain pykälässä 100 veloitetaan. Noudattaen lainsäädännön tuomia velvoitteita ja omaksumaan palveluntuotantoon uudet toimintatavat sekä järjestelmät. Tähän vaaditaan henkilöstöltä perehtymistä ja kouluttautumista.

Toivakan kunnalla on sopimus Jyväskylän kaupungin hallinnoimaan Trimblen LocusCloud sekä sähköisen asiointipalvelun -seutukäyttöön. Sopimushintaan kuuluu järjestelmälisenssin lisäksi resurssit järjestelmien kehittämiseen sekä ylläpitoon. Tämä seutukäyttö takaa tällä hetkellä järjestelmien ajantasaisuuden huomioiden lainsäädännön vaatimat muutokset.

Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä tuli voimaan 1.1.2025, josta lähtien kaikilla kunnilla tulee olla kyky vastaanottaa rakennusten tietomalleja. Kolmen vuoden siirtymäaika huomioiden kuntien tulee pystyä välittämään uudet rakennuslupatiedot kunnan järjestelmästä rakennetun ympäristön tietojärjestelmään vuoden 2027 loppuun mennessä.

Lainsäädännön muutokset vaativat myös rakennusjärjestyksen ja kunnan hallintosäännön sekä delegointipäätöksen päivityksen. Rakennusjärjestyksen uudistaminen toteutetaan Kuntaliiton valmisteleman oppaan pohjalta. Tavoitteena on, että rakennusjärjestykset tulevat olemaan enemmän yhtenäisiä, mutta paikalliset olosuhteet huomioivia.

Uudistettu rakennusjärjestys ja sen kanssa rinnakkain valmisteltavat rakennusvalvonnan lupa- ja valvontamaksut otetaan käyttöön vuoden 2026 aikana. Rakennustarkastajan viranhoito ostetaan edelleen Joutsan kunnalta edellisvuoden tapaan.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Kehitämme kunnan palveluita teke- mällä tiivistä yhteistyötä kolmannen sektorin ja muiden sidosryhmien kanssa lainsäädännön muutokset huomioiden	Rakentamis- ja alueidenkäyttölain uudistusten huomioiminen ja en- nakko-ohjaus palveluissa.	Oikein kohdistetut ja riittävät re- surssit ja osaaminen (koulutus), lu- paprosessien sujuvuuden takaa- miseksi. Nopea reagointi asiakasyh- teydenottoihin
	Uudistetun rakennusjärjestyksen hy- väksyminen kunnanvaltuustossa ja voimaantulon myötä käyttöönotto.	Uusi rakennusjärjestys voimaan vuoden 2026 aikana.
	Rakennetun ympäristön tietojärjes- telmän (Ryhti) käyttöönotto vaiheit- tain heti, kun siihen on valmiudet.	Jyväskylän hallinnoimassa Lo- cusCloudissa ja digitalisaatiossa seu- tukäyttäjänä Jyväskylävetoisesti. Osallistuminen koulutuksiin
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Pidämme huolen siitä, että Toivakka on viihtyisä, vireä ja turvallinen yh- teisö, jossa on hyvä asua ja harras- taa.	Toimiva, terveellinen ja turvallinen elinympäristö kaikille kuntalaisille.	Sujuvat rakentamisen lupapalvelut asiakkaille, lupakäsittely toteutuu vähintään kerran kuukaudessa, huo- lehditaan lainsäädännöllä asetettu- jen määräaikojen noudattamisesta.
<i>Toivakka tuntuu ja tunnetaan</i>		
Vahvistamme sisäistä ja ulkoista viestintäämme nostamalla rohkeasti esiin onnistumisiamme ja vahvuuk- siamme	Rakennusvalvontauudistuksessa tu- lee olla mukana ja viestiä siitä kun- talaisille ja muille sidosryhmille.	Henkilöstön riittävä osaaminen ja palvelutaso sekä mahdollisimman yhtenäiset tulkinnot asiakkaille, kou- lutuksiin osallistuminen. Monikanavaisen viestinnän toteut- taminen

14.6.1.2.Ympäristönsuojelu

TOIMINTA-AJATUS

Kunnalle kuuluvista ympäristönsuojelulain mukaisista lupa- ja valvontatehtävistä sekä ilmoitusmenettelyistä huolehtii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, joka käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa ympäristönsuojelulain mukaisessa päätöksenteossa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä on lisäksi säädetty jätelaissa, vesihuolto-laissa, vesilaissa, maastoliikennelaissa ja vesiliikennelaissa. Nämä tehtävät ovat pääsääntöisesti lupa- ja valvontaviranomaistehtäviä.

PALVELUSUUNNITELMA

Ympäristönsuojelun tehtävänä on valvoa ja edistää ympäristön- ja luonnonsuojelua lakien ja niiden perusteella annettujen säädösten mukaisesti. Ympäristönsuojelumääräykset ja valvontasuunnitelma huomioivat paikallisen elinympäristön. Asiakkaiden ennakko-ohjaus ja neuvonta, valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten toteutuminen. Ympäristönsuojelua ja -valvontaa toteutetaan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti (suunnitelma-kausi 2026-2029). Taksojen päivitys ja yhdistäminen.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Ympäristövaikutuksia sisältävissä hankkeissa kuullaan vaikutusalueen asukkaita tai muita osallisia.	Lupahakemuksiin liittyvät suunnitelmat pidetään yleisesti nähtävillä osallisten kuulemiseksi.	Mielipiteet, muistutukset ja lausunnot huomioidaan lupaharkinnassa ennen päätöksentekoa.
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Pidämme huolen siitä, että Toivakka on viihtyisä, vireä ja turvallinen yhteisö, jossa on hyvä asua ja harrastaa.	Elinympäristön ja luonnon monimuotoisuudella edistetään kunta-laisten hyvinvointia.	Kestävän elinympäristön edistäminen ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen kestäväällä käytöllä ja hoidolla sekä suojelulla. Haitallisten vieraslajien aktiivinen torjunta
	Ympäristön- ja luonnonsuojelun edistäminen, valistaminen ja kasvatusta	Valvontaohjelman mukaisten katselmusten toteutuminen suunnitellusti. Vahva yhteistyö eri sidosryhmien kanssa.
	Toimiva, terveellinen ja turvallinen elinympäristö kaikille kuntalaisille.	Lainsäädännön tuomat velvoitteet täytetään asetetuissa määräajoissa. Oikea-aikainen tiedottaminen toteutuu. Jätehuollon toimivuuden valvominen.
<i>Toivakka tuntuu ja tunnetaan</i>		
Verkostoidutaan seudun muiden kuntien eri viranhaltijoiden kanssa	Osallistumme seudullisiin yhteistyötapaamisiin aktiivisesti	Asiantuntemuksen vahvistaminen verkostoitumalla ja yhteistyöllä.

14.6.1.3. Lupa- ja ympäristöjaosto

TOIMINTA-AJATUS

Lupa- ja ympäristöjaosto toimii kunnan rakennusvalvontaviranomaisena, ympäristönsuojeluviranomaisena, kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukaisena valvontaviranomaisena ja maa-aineslaissa tarkoitettuna lupa- ja valvontaviranomaisena.

PALVELUSUUNNITELMA

Noudatetaan hyvän hallinnon perusteiden mukaista toimintaa päätöksenteossa. Valmistelussa huomioidaan laeista ja yleisistä menettelyohjeista tulevat ohjeistukset. Asiointi ja asian käsittely pyritään järjestämään siten, että asiakas saa asianmukaisen palvelun ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. Huomioidaan lainsäädännön vaatimukset kuulemisvelvoitteissa, päätösten tiedoksiannossa ja muutoksenhakuajoissa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Pidämme huolen siitä, että Toivakka on viihtyisä, vireä ja turvallinen yhteisö, jossa on hyvä asua ja harrastaa.	Päätösten ja kokouksen valmistelut riittävän ajoissa ja perusteellisesti, oikea-aikainen ja kattava tiedottaminen	Toiminta hallintosäännön mukaisesti Esityslistapalaverikäytäntöjen kehittäminen
	Tiedostetaan, mitä rakentamislaki edellyttää tehtäväksi ennen lain voimaantuloa	Riittävä koulutus luottamushenkilöille, mikä vaatii myös sitoutumista ja perehtymistä.

14.6.2. Kuntaympäristöpalvelujen hallinto

HALLINTO JA SUUNNITTELU

TOIMINTA-AJATUS

Kuntaympäristölautakunnan sekä sen alaisen lupa- ja ympäristöjaoston hallinnon avoimuus, päätösten ennakoitavuus, puolueettomuus, yhdenvertaisuus sekä päätösten lainsäädännön ja määräysten mukaisuus ovat tärkeitä arvojamme.

Lautakunta-, viranhaltija- ja työntekijätasoilla asioiden valmistelu ja päätöksenteko tapahtuu hallintosäännössä määrättyjen toimivaltuuksien sekä hyväksytyn talousarvion sekä hankintasääntöjemme puitteissa.

Kuntaympäristöpalveluiden toimintaa, taloutta ja organisaation kehittämistä tehdään aktiivisesti yhteistyössä henkilöstön kanssa. Lisäksi huolehdimme yhteyksistä ja yhteistyöstä muiden hallinnonalojen ja eri sidosryhmiemme ja yhteistyötahojemme kanssa.

Kuntaympäristölautakunnan hallintoon sisältyvät lautakunnan kaikkien eri palvelualojen toimisto- ja hallintotehtävät. Lisäksi hallintoon sisältyy tehtäviä hankintojen suunnittelussa, kunnan maankäytössä, kaavoitusta, vesihuollon ja sen ylläpidonpidon organisointia, rakennushankkeiden (uudis- ja korjausrakentaminen) yleissuunnittelua, rakennuttamisen tehtäviä ja valvontaa.

PALVELUSUUNNITELMA

Kuntaympäristöpalveluissa keskiössä on asiakaspalvelun sujuvuus niin ulkoisten kuin sisäisten asiakkaiden suuntaan sekä poikkihallinnollisen toimintaympäristön kehittäminen. Tarkemmat talousarvion 2026 tavoitteet toimenpiteineen on esitetty palvelukohtaisissa suunnitelmissa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Otamme kuntalaiset mukaan päätöksentekoon – yhdessä syntyy parasta	Päätökset julkaistaan Dynasty-asianhallintajärjestelmän kautta verkkosivuille nähtäville Asiakas- ja palautekyselyjä toteutetaan matalalla kynnyksellä.	Oikea-aikainen ja avoin tiedottaminen reaaliaikaisesti Toteutetaan vähintään yksi palautekysely vuosittain jostakin palvelualueen tehtäväalueesta
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Hallinnon avoimuus, puolueettomuus ja yhdenvertaisuus ovat tärkeitä arvojamme jokapäiväisessä työssämme	Vahvistamme viestintää ja kuntalaisien osallistamista valmistelussa oleviin asioihin aina mahdollisuuksien mukaan	Toimimme arvojemme mukaisesti ja pidämme yllä arvojemme mukaista työtapaa
<i>Toivakka tuntuu ja tunnetaan</i>		

Hankintoja kilpailutetaan ja osallistumme keskitettyihin hankintakilpailutuksiin aina kun se on toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevää.

Hankintojen oikea-aikaisuus ja avoimuus

Hyödynnetään Sarastian tai Hansel -hankintapalveluiden tekemät kilpailutukset mahdollisuuksien mukaan.

KUNTAYMPÄRISTÖPALVELUJEN HALLINTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Tuet ja avustukset	272	0	800
Muut toimintatuotot	1 070	0	0
Toimintatuotot yht.	1 342	0	800
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-99 497	-103 556	-93 459
Palvelujen ostot	-11 282	-9 203	-9 871
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-956	-1 000	-650
Muut toimintakulut	-3 219	-10 732	-12 282
Toimintakulut yht.	-114 953	-124 491	-116 262
Toimintakate	-113 611	-124 491	-115 462
Poistot ja arvonalentumiset	-834	-834	-834
Yhteensä	-114 445	-125 325	-116 296

14.6.3. Yhdyskuntasuunnittelu

YHDYSKUNTASUUNNITTELU

TOIMINTA-AJATUS

Alueidenkäyttölaki edellyttää, että *”Asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää. Maankäytön ohjaustarvetta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti asuntotuotannon tarve ja elinkeinoelämän toimivan kilpailun edistäminen.”* Lisäksi *”Kunnan tulee seurata asemakaavojen ajanmukaisuutta ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin vanhentuneiden asemakaavojen uudistamiseksi.”*

”Kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla.” Ulkopuolista konsulttia tarvitaan muun muassa suunnittelutehtävissä ja erilaisten selvitysten laadinnassa (esimerkiksi luonto-, melu- ja maisemaselvitykset sekä tiesuunnitelmat).

Kaavoitukseen liittyvät toimet edellyttävät aiempaa parempaa luonnon, ympäristön, maiseman, kuntalaisten, eri viranomaisten ja ympäristövaikutusten huomioonottamista.

Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä velvoittaa toimittamaan uudet kaavat valtakunnalliseen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään tietomallimuotoisina

Osallistumme maakuntakaavatasoiseen suunnitteluun sekä MAL-seutuyhteistyöhön.

PALVELUSUUNNITELMA

Toivakan kunnan kaavoitus etenee vuonna 2026 siten, että talousarviota laadittaessa kesken on Toivakan läntisen rantaosayleiskaavan osa-alue 2. Edellä mainitun kaavan hyväksyminen ajoituneen vuodenvaihteen tienoille ja kaavan toteuttaminen on mahdollista vasta sen saatua lainvoiman.

Alueidenkäyttölaki sisältää valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, kaavoitusjärjestelmää sekä merialuesuunnittelua koskevat säännökset. Tavoitteena on muun muassa vähentää maakuntakaavan yksityiskohtaisuutta sekä sisällyttää lakiin maanomistajan aloiteoikeus yleis- ja asemakaavalle ja mahdollisuus kumppanuuskaavoitukseen. Toivakan kunta seuraa lainsäädännön uudistusta aktiivisesti.

Kaavoituskatsaus laaditaan alkuvuodesta 2026 ja tässä tarkennetaan kunnan kaavoituksen sen hetkistä tilannetta. Koko kunnan rantaosayleiskaavojen muutos- ja päivitystarve arvioidaan sen jälkeen, kun rantaosayleiskaavojen muutokset kaikkien osa-alueitten osalta on kertaalleen päivitetty ja hyväksytty.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu tapahtuu vuorovaikutteisesti osallisia kuullen.	Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus edellyttää nykyisin laaja-alaista osaamista ja asiantuntijuutta, kaavoituksen osallisten, asukkaiden ja maanomistajien ja eri viranomaisten kuulemista. Kaavoitus ja maankäyttöä koske- vissa suunnitelmissa nämä usein ris- tiriitaisetkin tavoitteet pyritään yh- teensovittamaan keskenään aina ta- pauskohtaisesti.	Toivakan läntisen rantaosayleiskaa- van, osa-alue 2, hyväksyminen ja kaavan voimaantulo 2026. Toivakan kylänraitin (Toivakantien) kehittämissuunnitelman laatiminen yhteistyössä lupa- ja valvontaviras- ton kanssa.
Toimimme aktiivisesti yhteistyössä maakunnan suunnittelun ja- maa- kuntakaavoituksen kanssa.	Osallistumme maakuntatasoiseen maankäytön suunnitteluun sekä MAL-verkoston mukaiseen kehittä- mistyöhön aina kun siihen on mah- dollisuuksia.	Toimimme toivakkalaisten edunval- vojana ja puolestapuhujana maa- kunnan strategisessa suunnittelussa sekä yhteensovittamme omaa kun- taympäristömme kehittämistyötä maakunnalliseen suunnitteluun.
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Pidämme huolen siitä, että Toivakka on viihtyisä, vireä ja turvallinen yh- teisö, jossa on hyvä asua ja harras- taa.	Seututien (Toivakantien) liikenne- turvallisuuskohteiden parantami- sesta laaditaan suunnitelma	Liikenneturvallisuuden kehittämi- sestä laaditaan suunnitelma, jossa huomioidaan myös maisemallisuus
Leppäveden Isonkylän rannan vene- satama-aluetta kehitetään edelleen.	Sataman kehittämissuunnitelman ja rakentamissuunnitelmien laatimi- nen	Yleissuunnitelma alueen kehittä- miseksi on laadittu. Alueen toteutta- minen investointiohjelman mukaan tulevina vuosina.
Edistämme Toivakan saavutetta- vuutta ja joukkoliikenneyhteyksiä.	MAL -yhteistyön vahvistaminen ja hyödyntäminen	Joukkoliikenneyhteydet toimivat ja taso säilyy eikä heikkene
<i>Toivakka tuntuu ja tunnetaan</i>		
Viestimme aktiivisesti jo suunnitte- lunvaiheessa olevista eri suunnittelu- hankkeistamme.	Ennakkomarkkinoinnit ja muu ylei- nen viestintä toimii kiinnostuksen herättäjänä. Kaavoituskatsaus laaditaan vuosit- tain ja tästä viestitään aktiivisesti.	Maankäytön suunnittelu ja suunni- telmallinen kaavoitus pitää yllä kun- nan kehittämistä ja voi poikia aina uusia oivalluksia ja kehittämis- ideoita. Kaavoitusta ohjelmoidaan kaavoituskatsauksessa vuosittain tarkemmin.

YHDYSKUNTASUUNNITTELU (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot yht.	0	0	0
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	0	-38 319	-6 152
Palvelujen ostot	0	-3 000	0
Toimintakulut yht.	0	-41 319	-6 152
Toimintakate	0	-41 319	-6 152
Poistot ja arvonalentumiset	-3 782	-3 782	-3 782
Yhteensä	-3 782	-45 101	-9 934

14.6.4. Jätehuolto

JÄTEHUOLTO

TOIMINTA-AJATUS

Jätehuolto järjestetään Jyväskylän seudulla yhteisesti Jyväskylässä, Laukaassa, Muuramessa ja Toivakassa.

Jätehuollon käytännön palvelutehtävistä vastaa kuntien omistama jäteyhtiö Mustankorkea Oy. Yhtiö vastaa jätehuollon käytännön järjestämisestä eli se tarjoaa kuntalaisille jätehuoltopalvelut huolehtimalla jätteiden keräyksestä, kuljetuksesta, vastaanotosta, käsittelystä ja hyödyntämisestä sekä jäteneuvonnasta.

Jätehuoltoon liittyvät viranomaistehtävät ovat Jyväskylän seudun jätelautakunnan vastuulla. Lautakunta päättää muun muassa jätehuoltomääräyksistä ja jätetaksasta sekä seuraa kiinteistöjen jätehuoltovelvoitteiden asianmukaisuutta. Jätelautakunta on Jyväskylän kaupungin sekä Laukaan, Muuramen ja Toivakan kuntien yhteinen toimielin.

Jätehuollon valvontatehtävistä vastaavat kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto (aiemmin Keski-Suomen ELY-keskus).

PALVELUSUUNNITELMA

Jätelautakunnan jätehuollon palvelutaso vuodesta 2026 alkaen on talousarvion laadintavaiheessa valmistelussa. Jätelautakunnan tavoite on, että luonnos olisi valmis 31.12.2025 mennessä ja tämän jälkeen siitä pyydetään lausunnot kunnista. Jätelautakunnan käsittelyssä uusi palvelutaso on arviolta alkuvuodesta 2026. Palvelutasossa määritellään jätehuollon järjestäminen yhtenäisesti koko toiminta-alueelle ja asetetaan tavoitteet palveluiden kehittämiseksi.

Jätehuoltomääräykset tarkistetaan ja päivitetään saostus- ja umpisäiliölietehuollon osalta vuonna 2026. Lietehuollon kehittäminen on lähivuosien iso kokonaisuus.

Jätepoliittiseen ohjelmaan on kirjattu Jyväskylän seudulle neljä keskeistä tavoitetta:

Kohti jätteenä Jyvässeutua 2030: Vähemmän jätettä, enemmän kierrätystä – laajalla yhteistyöllä. Jäte muuttuu raaka-aineeksi, materiaaliksi ja energiaksi.

Jätepoliittisen ohjelma sisältää suoraan kunnille asetettuja tavoitteita jätteen synnyn vähentämisen tavoitteissa seuraavasti:

Toimenpide	Seuranta/ mittari	Vastuu	Toteutus
Kunnissa edistetään lainaus- ja kierrätystoimintaa vuokraamalla tiloja tai tarjoamalla lainattavia tavaroita	Varattavat tilat, lainattavat tavarat kunnissa	kunnat	2025–2029
Kuntien hankinnoissa otetaan huomioon jätteen synnyn vähentäminen	Ympäristökriteerejä sisältävien hankintojen määrä	kunnat	2021–2025
Kuntien toimipisteissä seurataan ruokahävikkiä ja vähennetään sitä	Ruokahävikin määrä, ylijäämäruokaa myyvien toimipisteiden lukumäärä	kunnat	2021–2025
Perusopetukseen lisätään jäteneuvontaa	Järjestettyjen neuvontakertojen määrä, osallistuneiden oppilaiden määrä	Mustankorkea Oy, jätehuoltoviranomainen, kunnat	2021–2025
Järjestetään kampanjoita ja kilpailuja jätteen määrän vähentämiseksi	Kampanjoiden ja kilpailujen määrä	Mustankorkea Oy, jätehuoltoviranomainen, kunnat	2021–2025

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Kehitämme kunnan palveluita teke- mällä tiivistä yhteistyötä jätehuolto- viranomaisen kanssa	Kunnan eri toimipisteissä ja kiinteis- töillä jäte lajitellaan ja kierrätetään esimerkillisesti.	Jätteen synnyn vähentäminen ja kierrätysasteen nostaminen.
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Pidämme huolen siitä, että Toivakka on viihtyisä, vireä ja turvallinen yh- teisö, jossa on hyvä asua ja harras- taa.	Asukaslähtöiset jätehuoltopalvelut. Ympäristönsuojelu varmistaa jäte- huoltomääräysten noudattamista.	Kuntalaisten tarpeita vastaavat ja riittävät jätehuoltopalvelut yhden- vertaisesti Puutarhajätteiden keräys toteute- taan keväisin ja syksyisin Vaarallisen jätteen kiertävä keräys. Terveelliset ja toimivat jätteiden ke- räys- ja kierrätysratkaisut kiinteis- töillä ja hyötykeräyspisteissä. Asianmukainen kompostointi niissä talouksissa, joissa ei ole biojätteen erilliskeräystä. Tiivis yhteistyö Jyväskylän seudun jätelautakunnan ja Mustankorkea Oy:n kanssa.

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Vahvistamme sisäistä ja ulkoista viestintäämme nostamalla rohkeasti esiin onnistumisiamme ja vahvuuk-
siamme. Tukeudumme seudun jätehuoltovi-
ranomaisen aktiiviseen viestintään Viestintämateriaalin jakaminen kun-
talaisille monikanavaisesti.

JÄTEHUOLTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot yht.	0	0	0
Toimintakulut			
Palvelujen ostot	-930	-2 800	-1 500
Toimintakulut yht.	-930	-2 800	-1 500
Toimintakate	-930	-2 800	-1 500
Yhteensä	-930	-2 800	-1 500

14.6.5. Yhdyskuntatekniset palvelut (liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet)

YHDYSKUNTATEKNISET PALVELUT

TOIMINTA-AJATUS

Liikenneväylien ja yleisten alueiden palvelut (yhdyskuntatekniikka) käsittävät kunnan vastuulle kuuluvien asemakaavateiden ja muiden yleisten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon järjestämisen. Katuvalaistus on niin ikään osa tätä palvelualueetta.

Palveluun sisältyy myös lakkautetun Kuivakolun kaatopaikan jälkihoidosta huolehtiminen. Velvoitetarkkailua tekee KVVY Tutkimus Oy. Velvoitetarkkailun toteuttaminen on huomioitu euro-määräisissä luvuissa.

Palvelut järjestetään oman organisaation ja yksityisten palveluntuottajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Kaavateiden hoitotyöt toteuttaa kunnan kilpailuttama yksityinen urakoitsija puitesopimuskausittain.

Kaavateitä, kunnan omistamia liikenneväyliä, puistoja, yleisiä ulkoilualueita ja ulkoliikuntapaikkoja rakennetaan ja ylläpidetään hyväksyttyjen tasovaatimusten pohjalta. Kaavateiden perusrannuksia ja päällystämisiä toteutetaan aluekokonaisuuksina. Tievalaistuslinjoja ylläpidetään kirkonkylän alueella ja haja-asutusalueilla. Valaistuksen ohjauksessa hyödynnetään automaatio- ja anturitekniikkaa ja järjestelmää voidaan hallita myös etänä.

PALVELUSUUNNITELMA

Keskeisimmät toimenpiteet vuoden 2026 osalta ovat edelleen tiestön ja siihen kuuluvan valaistuksen kunnossapitoon liittyviä ylläpito- ja peruskorjauksia (energiatehokkuus, katujen kunto ja hulevesien hallinta) sekä puistojen ja yleisten alueiden yleisviihtyvyyden ylläpito.

Kaavateiden auraus, hiekoitus ja polanteenpoisto hoidetaan edelleen yksityisen elinkeinonharjoittajan toimesta. Uusi talvihoidon puitesopimus tulee kilpailuttaa talvikaudesta 2026-2027 lukien.

Selvitetään aktiivisesti eri hankerahoitusten hyödyntämistä väylien kehittämiseksi.

Toivakantien kehittämissuunnittelu yhdessä ELY-keskuksen kanssa käynnistetty loppuvuodesta 2025. Suunnittelu jatkuu vuoden 2026 alusta alkaen Lupa- ja valvontavirasto/Keski-Suomen elinvoimakeskuksen kanssa. Suunnittelussa pyritään yhteensovittamaan liikenneturvallisuuden vaikuttavat näkökulmat sekä maisemaa parantavat toimenpiteet. Suunnittelun kustannukset jaetaan kunnan ja elinvoimakeskuksen kesken.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Otamme kuntalaiset mukaan päätöksentekoon – yhdessä syntyy parasta	Asiakas- ja palautekyselyjen laatiminen kaavateiden palvelutasosta.	Säännöllisesti käytössä oleva asiakastytyväisyyskysely kaavateiden talvikunnossapidosta aloitetaan Tavoite: Uusitaan aina vuosittain.
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Pidämme huolen siitä, että Toivakka on viihtyisä, vireä ja turvallinen yhteisö, jossa on hyvä asua ja harrastaa.	Infrahankkeiden suunnittelun ja toteutuksen eteneminen aikataulussa.	Katujen saneeraustöiden yhteensovittaminen vesihuoltotöiden kanssa tarkoituksenmukaisimmalla ja taloudellisimmalla mahdollisella tavalla.
	Liikenneturvallisuuden parantamisen suunnittelu.	Liikenneturvallisuustyöryhmän tapaamisiin osallistuminen ja turvallisuustoimenpiteiden sekä hankkeiden edistäminen myös Lupa- ja valvontaviraston suuntaan. Kunnan palvelualueiden poikkihallinnollisuus huomioitu.

LIIKENNEVÄYLÄT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot yht.	0	0	0
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-17	0	0
Palvelujen ostot	-43 622	-41 000	-38 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 017	-17 500	-19 300
Avustukset	-34 216	-35 000	-60 000
Toimintakulut yht.	-98 872	-93 500	-118 000
Toimintakate	-98 872	-93 500	-118 000
Poistot ja arvonalentumiset	-85 432	-59 892	-63 757
Yhteensä	-184 304	-153 392	-181 757

PUISTOT JA YLEISET ALUEET (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	0	1 500	1 000
Muut toimintatuotot	1 290	0	0
Toimintatuotot yht.	1 290	1 500	1 000
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-188	-7 984	-8 612
Palvelujen ostot	-7 515	-16 750	-4 750
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 367	-3 100	-4 350
Muut toimintakulut	-2	0	0
Toimintakulut yht.	-15 072	-27 834	-17 712
Toimintakate	-13 782	-26 334	-16 712
Poistot ja arvonalentumiset	-3 267	-378	-21 403
Yhteensä	-17 048	-26 712	-38 115

14.6.6. Liikuntapaikat

LIIKUNTAPAIKAT

TOIMINTA-AJATUS

Kuntaympäristöpalvelut pitävät kunnossa liikuntapaikkoja sivistys- ja hyvinvointipalveluiden määrittelemän palvelutason mukaisesti. Investoinnit valmistellaan lautakuntien tiiviinä yhteistyönä, mutta kuntaympäristölautakunta vastaa näiden hankkeiden rakennussuunnitelmien laadimisesta ja urakoiden hankinnoista.

PALVELUSUUNNITELMA

Tavoitteena on, että liikuntapaikkojen hoito tapahtuu hyväksytyn liikuntapaikkasuunnitelman mukaisesti. Suunnitelma käsittää myös kaikki kunnan ylläpitämät retkeilyn- ja virkistysten kohteet. Lisäksi suunnitelmassa on kuvattu ne ylläpitotoiminnot, jotka ovat ulkoistettuja tai muuten kunnan tukemia.

LIIKUNTAPAIKAT

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Rakennamme hyvinvointia arjessa panostamalla kaikenikäisiin toivakalaisiin	Liikuntapaikkasuunnitelman mukaiset toimenpiteet	Hoitoluokkien mukaisesti turvallisuus ja käyttäjäryhmät huomioiden
Lasten ja nuorten huomioiminen heidän toiminnoilleen varatuissa rakennuksissa ja ulkoilupaikoissa	Liikuntapaikkasuunnitelma ja lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet huomioitu	Hoitoluokkien mukaisesti turvallisuus ja käyttäjäryhmät huomioiden

LIIKUNTAPAIKAT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Muut toimintatuotot	132 914	122 667	122 279
Toimintatuotot yht.	132 914	122 667	122 279
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-31 225	-17 035	-38 366
Palvelujen ostot	-29 874	-35 450	-22 350
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 486	-39 700	-35 700
Avustukset	-200	0	0
Muut toimintakulut	-16 931	0	-1 000
Toimintakulut yht.	-100 716	-92 185	-97 416
Toimintakate	32 198	30 482	24 863
Poistot ja arvonalentumiset	-32 198	-30 482	-24 863
Yhteensä	0	0	0

14.6.7. Toimitilapalvelut (kiinteistöt, siivous-, kiinteistön- ja ruokahuoltopalvelut)

TOIMITILAPALVELUT

TOIMINTA-AJATUS

Tilapalveluiden toiminta käsittää kunnan suoraan omistamien asuinrakennusten, osakehuoneistojen, liike- ja teollisuusrakennusten, sivistys- ja hyvinvointipalveluiden sekä hallintopalveluiden käytössä olevien rakennusten suunnittelun, rakentamisen ja näiden elinkaaren aikaisen ylläpidon tehtävät.

Tilapalvelut tuottavat tukipalveluja ruokahuollon, siivouspalveluiden ja kiinteistönhoidon osalta kunnan omaan palvelutuotantoon.

PALVELUSUUNNITELMA

Kunnan tilapalveluiden tavoitteena on tuottaa ja ylläpitää kunnan toiminnan ja oman palvelutuotannon kannalta tarpeelliset terveelliset, turvalliset ja taloudelliset toimitilat.

Kunnan tilojen ylläpitoa kehitetään sähköistä huoltokirjaympäristöä edelleen kehittämällä ja laa-
timalla kaikille tärkeimmille rakennuksille niiden ennakoidun elinkaaren mukaiset PTS-suunni-
telmat, jotka perustetaan rakennusten tutkittuihin kuntotietoihin. Suunnittelulla ennakoidaan
tulevat korjaus- ja investointitarpeet kohteittain.

Kiinteistöohjelma ohjaa jatkossa kunnan pitkän tähtäimen tilasuunnittelua. Toivakan kunnan
kiinteistöohjelma 2035-asiakirjaa voidaan hyödyntää kiinteistöjen elinkaaren mukaisten ylläpi-
totoimien ja oikeansuhtaisten valintojen tekemiseen uudisrakentamisen, peruskorjausten ja
vuokratilojen välillä palvelutuotannossa. Tulevaisuuden päätöksenteon tueksi tarvitaan tulevai-
suuteen suuntautuvia suunnitelmia, jotka elävät ajassa, toimintaympäristön muutosten ja po-
liittisen päätöksenteon mukaisesti.

Kiinteistöinvestoinneista merkittävin osa kohdistuu edelleen koulukeskukseen lähitulevaisuu-
dessa. Lisäksi uudishankkeena käynnistettiin Toivakan uuden kuntosalin hankesuunnittelu.

Tilojen vuokraaminen hyvinvointialueelle jatkuu

Keski-Suomen hyvinvointialueelle on vuokrattu terveysasema, paloasema, päivätoimintakeskus
sekä yksittäisiä tiloja Toivakkatalosta sekä koulukeskuksesta. Vuokrasopimukset laadittiin lain-
säädäntöön (nk. vuokra-asetukseen) perustuen määräaikaisina 3+1 vuoden pituisina sopimuk-
sina. Hyvinvointialue ilmoitti vuokraneuvotteluissa 2024, että se ei tule käyttämään optiovuosia
ja toimintoja tullaan keskittämään. Myöhemmin kuitenkin ilmoitettiin optiovuoden käytöstä
vuonna 2026. Vuokrasopimukset ja niiden jatko neuvotellaan talousarviovuoden 2026 aikana.

Sisäilmatyöryhmä

Kunnassa toimivaa sisäilmatyöryhmän toimintaa jatketaan entiseen tapaan. Sisäilmatyöryhmä-
työskentely on vakiinnuttanut asemansa Suomessa julkisten rakennusten sisäilmasta johtuvien
tai epäiltyjen haittojen tai koettujen oireiden ja oire-epäilyjen käsittelyssä ja tapauskohtaisten
ratkaisujen hakemisessa aina kulloiseenkin tilanteeseen. Sisäilmatyöryhmätyöskentelyllä

tavoitellaan monitahoisten ongelmien nopeaa ja laaja-alaiseen asiantuntijuuteen perustuvaa käsittelyä. Työryhmä kokoontuu aina tarvittaessa.

TUKIPALVELUT

Tilapalveluiden tukipalveluita ovat:

- ruokapalvelut
- siivouspalvelut ja
- kiinteistönhoito

Tukipalvelut tuotetaan pääosin omalla henkilöstöllä. Lisäksi työssä tarvitaan usein asiantuntijapalveluiden ostoa esimerkiksi taloteknisten järjestelmien ylläpidon osalta.

Ruokapalveluina tuotetaan sivistys- ja hyvinvointilautakunnan palveluille (koulut ja päiväkodit) kaikki päivittäiset ateriat. Kouluilla kaikki lapset ja nuoret saavat aterian lisäksi maksuttoman välipalan ja lisäksi välipalaa voi täydentää ostettavalla välipalalla.

Ruokapalvelujen suurin sisäinen asiakas on perusopetus. Ruokapalvelut toteutetaan pääsääntöisesti yhden valmistuskeittiön ja kolmen jakelukeittiön mallilla, mikä takaa jatkuvan toiminta- valmiuden. Koulukeskuksen valmistuskeittiö huolehtii kirkonkylän koulukeskuksen sekä päiväkotien ja Kankaisten koulu/päiväkodin aterioiden valmistuksesta. Koulujen ollessa suljettuna päivähoidon ruokatuotanto siirretään päiväkotitouhuvakan keittiöön.

Ruokapalvelut tuottavat lakisääteisen ruokapalvelun lisäksi myös maksullista välipalan myyntiä kirkonkylän koulukeskuksessa. Palvelu on ollut erittäin suosittua.

Elintarvikehankinnoissa hyödynnetään yhteishankintasopimuksia.

Siivouspalveluiden tehtävänä on huolehtia koulu- ja julkisten tilojen siisteydestä ja turvallisuudesta sekä pintojen kestävydestä. Viime aikoina tärkeimpänä tehtävänä on huolehtia tilojen hygieniasta ja sitä kautta turvata terveelliset tilat niiden käyttäjille. Siivoustyö toteutetaan tilojen käyttäjien tarpeet ja toiveet huomioiden. Siivouspalvelua tuotetaan vain kunnan oman palvelutuotannon tarpeisiin.

Keski-Suomen hyvinvointialueelle siirtyvien tilojen osalta siivouspalvelut ovat ulkoistettuja.

Kiinteistönhoidon tehtävänä on ylläpitää, korjata ja huoltaa kunnan omistamia rakennuksia. Palveluihin kuuluvat muun muassa piha-alueiden, liikunta- ja ulkoalueiden hoito, sisätilojen kunnosta huolehtiminen ja taloteknisten järjestelmien seuranta/ylläpito soveltuvilta osin.

Kiinteistönhoito tekee eri toimipisteissä käyttäjien irtaimistoon liittyviä muuttoja ja muita avustavia töitä, jotka eivät varsinaisesti sisältyisikään itse rakennuksen ylläpitoon.

Kunnan kiinteistöjen ja kunnallisteknisten rakennusten/pumppaamoiden piha- ja tiealueiden auraus hoidetaan kiinteistönhoidon toimesta.

Kiinteistö- ja vesihuollon yhteistä 24/7 vikapäivystystä (varallaolo) jatketaan edelleen siten, että työntekijän varallaolovuoro tulisi noin 5 viikon välein viikko kerrallaan.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Rakennamme hyvinvointia arjessa panostamalla kaikenikäisiin toivakalaisiin sekä kunnan henkilöstöön.	Uudis- ja korjausrakentamisen suunnittelu investointisuunnitelmien mukaisesti, kiinteistönpidon kehittäminen ja korjausinvestointien elinkaarisuunnittelu PTS-suunnitelmin	Kiinteistönpidossa hyödynnetään sähköistä huoltokirjaympäristöä sekä PTS-suunnitelmia tärkeimmille rakennuksillemme.
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Tarjoamme kunnan tiloja toivakalaisille järjestöille ja yhdistyksille käyttöön mahdollisuuksiemme mukaan. Kohtelemme eri yhteisöjä ja järjestöjä yhdenvertaisin periaattein tilojen osalta.	Kiinteistöohjelmassa selvitetään myös eri järjestöjen ja yhteisöjen tilatarpeita ja eri toimintamalleja sekä tilojen yhteiskäyttöä pyritään lisäämään.	Kiinteistöohjelma 2035 hyödyntämisen tarkoituksenmukaisesti.
Toivakka tuntuu ja tunnetaan		
Uudistamme kiinteistöjohtamista ja otamme käyttöön uusia toimintatapoja ja tekniikkaa kiinteistönpidossa ja tilojen hallinnassa.	Kehitämme kiinteistöjemme huoltokirjatoimintoja edelleen	Rakennusten PTS-suunnitelmia tarkistetaan ja investointeja ohjelmoidaan tuleville vuosille kunnan investointikyvyn mukaisesti

TOIMITILAPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	1 223	43 100	2 000
Muut toimintatuotot	1 053 417	1 204 754	1 217 407
Toimintatuotot yht.	1 054 641	1 247 854	1 219 407
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-196	-742	0
Palvelujen ostot	-525 804	-586 815	-577 526
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-238 830	-270 891	-256 740
Muut toimintakulut	-22 912	-18 740	-8 100
Toimintakulut yht.	-787 741	-877 188	-842 366
Toimintakate	266 899	370 666	377 041
Rahoitustuotot ja -kulut	0	40 000	0
Poistot ja arvonalentumiset	-267 842	-295 934	-327 433
Yhteensä	-942	114 732	49 608

SIIVOUS- JA RUOKAPALVELUT SEKÄ KIINTEISTÖNHOITO

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Rakennamme hyvinvointia arjessa panostamalla kaikenikäisiin toivakalaisiin sekä kunnan henkilöstöön.	Reagoimme nopeasti palvelutarpeeseen ja sen mahdollisiin muutoksiin	Henkilöstö on tavoitettavissa työpäivän aikana ja 0,5 h sisällä läsnä akuuteissa palvelutarpeissa.
Lasten ja nuorten huomioiminen heidän toiminnoilleen varatuissa rakennuksissa	Terveelliset ja turvalliset tilat	Oikea-aikainen ja oikein mitoitettu siivous ja kiinteistönhoito

Uuden ajan maalaisidylli

Voit luottaa siihen, että toimipisteissä on vastassa ”tutut” työntekijät.	Pidetään työnantajana työntekijöistä hyvää huolta	Työhönsä sitoutuvat ja työssään viihtyvät ammattitaitoiset työntekijät, koulutusta tarpeen mukaan
---	---	---

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Toimintamme on helposti lähestyttävää	Kehitämme viestintäämme, myös sosiaalisessa mediassa	Vähintään kerran kuukaudessa uutinen tai päivitys, panostetaan hyvien asioiden julkaisuun ja työnkuvan tunnettavuuteen.
---------------------------------------	--	---

Sisäisen ja ulkoisen viestinnän vahvistaminen	Kiinteistöjen huoltokirjan huoltokutsujen laajentaminen keittiöön ja siivoukseen	Käyttöönnotosta, ajantasaisuudesta ja päivittämisestä huolehtiminen tarpeiden mukaan
---	--	--

MUUT TOIMITILAPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	502 721	569 438	571 758
Tuet ja avustukset	23 532	0	3 000
Toimintatuotot yht.	526 253	569 438	574 758
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-439 088	-435 139	-467 873
Palvelujen ostot	-39 181	-40 331	-39 511
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 426	-18 970	-18 750
Muut toimintakulut	-52 524	-92 397	-64 385
Toimintakulut yht.	-544 219	-586 837	-590 519
Toimintakate	-17 966	-17 399	-15 761
Yhteensä	-17 966	-17 399	-15 761

SISÄINEN PALVELUTOIMINTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	523 039	415 895	370 400
Tuet ja avustukset	3 431	2 000	3 300
Muut toimintatuotot	56 602	89 397	59 385
Toimintatuotot yht.	583 072	507 292	433 085
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-212 603	-224 031	-189 958
Palvelujen ostot	-42 979	-41 316	-45 574
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-148 029	-160 350	-142 600
Muut toimintakulut	-25 977	-28 970	-30 011
Toimintakulut yht.	-429 588	-454 667	-408 143
Toimintakate	153 485	52 625	24 942
Rahoitustuotot ja -kulut	-66	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-32 501	-32 305	-32 162
Yhteensä	120 918	20 320	-7 220

14.6.8. Maa- ja metsätilat

MAA- JA METSÄTILAT

TOIMINTA-AJATUS

Toivakan kunnalla on omistuksessaan metsä- ja taajamametsäkiinteistöjä noin 550 - 600 ha ja noin 23 ha peltoa. Kunnan omistamat pellot ovat vuokralla aina kerrallaan viideksi vuodeksi tehtävän sopimusjakson ajan. Vuosien 2026–2030 vuokrasopimukset tehdään loppuvuodesta 2025. Kunnan metsätilojen isännöinnin yhteistyökumppani kilpailutetaan vuodenvaihteessa 2025–2026, seuraavalle kaudelle 2026–2030. Yhteistyökumppani huolehtii metsänhoitotöiden sekä leimikoiden jaksottamisesta, suunnittelusta ja teettämisestä vuosittain.

Kunnan omistama Hautajärven soranottoalue on vuokrattu yksityiselle elinkeinonharjoittajalle voimassa olevan maa-ainesten ottoluvan keston ajaksi (14.7.2030 saakka).

PALVELUSUUNNITELMA

Kunnan metsäomaisuuden hoito perustuu ajantasaiseen metsäsuunnitelmaan. Puun myynti toteutetaan suunnitelmallisesti kestävällä tavalla. Metsäomaisuutta hoidetaan niin, että taimikoiden ja nuoren metsän hoitotyöt tehdään ajallaan.

Talousarvioon 2026 arvioidaan tuloja puun- ja soranmyynnistä noin 170 000 €.

Omakotitonttien myyntitavoitteeksi asetetaan 1-3 tonttikauppaa vuonna 2026.

Vuonna 2026 asemakaava-alueella on kaavoitettuja myynnissä olevia vapaita omakotitalotontteja yhteensä 23 kappaletta, rivitalotontteja neljä (4) kappaletta ja yksi keskustan asuin-liikera-kennustontti, jossa suurin sallittu kerrosluku on viisi (5).

Tonttimarkkinointia jatketaan edelleen kunnan markkinointibudjetin puitteissa, osallistutaan rakennusmessuille ja järjestetään myyntitempauksia tai kampanjoita.

Yleiskaava- ja rantaosayleiskaava-alueilla rakennuspaikkoja yhteensä noin 15 kappaletta.

Yleiskaava-alueiden rakennuspaikat voidaan luovuttaa myös määräaloina siten, että kysyntä ja tarjonta kohtaisivat parhaalla mahdollisella tavalla.

Viisarimäen yritystonttialueella on myytävänä yhteensä viisi (5) monipuoliseen työpaikkarakentamiseen sopivaa tonttia. Luovutettavan rakennuspaikan koko voidaan myös räätälöidä hankekohtaista tarvetta vastaavaksi asemakaavan ohjeellisen tonttijaon johdosta. Yritystonttimarkkinointia tehdään aktiivisesti läpi vuoden. Yhden tontin tasausurakka toteutetaan kunnan toimesta vuonna 2026.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Metsäomaisuuden aktiivisella hoidolla varmistetaan omaisuuden tuotto nyt ja myös tulevaisuudessa. Metsäomaisuutta hoidetaan kestäväällä tavalla siten, että vuotuiset hakkuut tai hoitotoimenpiteet ovat suunnitelmallisia ja hyvin valmisteltuja.	Kunnan metsiä hoidetaan ajantasaiseen metsäsuunnitelmaan perustuen. Kunnan metsien isännöitsijän kanssa käydään vuoropuhelua metsiemme tilasta ja kestävästä hakkuumääristä sekä metsähoitotoista vuosittein. Leimikoiden puunmyynti kilpailutetaan.	Vuotuiset taimikoiden ja nuoren metsän hoitotyöt tehdään ajallaan. 2026 vuodelle suunnitellaan leimikko, josta saadaan kestävästi noin 80 000 euron puunmyyntitulot.
Rakennamme hyvinvointia arjessa panostamalla kaikenikäisiin toivakalaisiin sekä heidän virkistytymismahdollisuuksiinsa kunnan taajamametsien ja retkeilyreittien alueilla.	Taajamametsien käsittelyssä huomioidaan asukkaiden mielipiteet ennen päätöksentekoa puistometsien hakkuista.	Taajamametsien käsittely ja vuotuiset hoitotyöt esitetään taajamametsiä koskevassa suunnitelmassa, jota ylläpidetään jatkuvasti.
Metsäkiinteistöjen myynti tapahtuu avoimella tarjous- tai kilpailuttamismenettelyllä.	Toimitaan talousarviossa tai muussa kunnan päätöksenteossa asetettujen tavoitteiden mukaisesti metsäkiinteistöistä luovuttaessa.	Kunnan metsän myyntiin saadaan useita tarjouksia.
Tuemme aktiivisesti nykyisiä ja uusia yrittäjiä luomalla kannustavaa yritysilmapiiriä.	Metsienhoitotyöt teetetään kokonaan yksityisillä yrityksillä isännöitsijäkumppanimme kautta.	Kaavateiden vierustojen, tiealueella sijaitsevan, riskipuuston poisto hankitaan yksityisiltä yrityksiltä kokonaispalveluna.
<i>Uuden ajan maalaisidylli</i>		
Kiinnitämme huomiota lähiympäristömme metsiin ja niiden virkistyskäyttömahdollisuuksiin.	Emme vaaranna muilla toimenpiteillä metsiemme virkistyskäytön jatkuvuutta yleisen virkistyskäytön kannalta tärkeillä alueilla.	Pidämme keskeiset virkistysreitit hyvässä kunnossa.
<i>Toivakka tuntuu ja tunnetaan</i>		
Pyrimme siihen, että kunnan metsien hoitoon luotetaan, sillä on yleinen hyväksyttävyys, toimimme avoimesti lainsäädännön ja alan yleisten standardien mukaisesti	Tiedotamme kuntalaisille kunnan metsien tilasta ja niiden kehitysnäkymistä	Uuden metsäsuunnitelman päivittämisen ja kunnan metsien isännöinnin puitesopimuksen kilpailuttaminen 1.1.2026 alkavalle sopimuskaudelle.

MAA-JA METSÄTILAT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	62 354	91 000	105 000
Muut toimintatuotot	47 312	113 500	63 500
Toimintatuotot yht.	109 666	204 500	168 500
Toimintakulut			
Palvelujen ostot	-29 857	-24 750	-24 700
Muut toimintakulut	-1 936	0	0
Toimintakulut yht.	-31 793	-24 750	-24 700
Toimintakate	77 873	179 750	143 800
Poistot ja arvonalentumiset	-53 966	-46 095	-41 854
Yhteensä	23 907	133 655	101 946

14.6.9. Vesi- ja viemärihuoltolaitos

VESIHUOLTOLAITOS

TOIMINTA-AJATUS

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on keskitetty talousveden hankinta ja jakelu sekä jätevesien viemäröinti laitokselle määritetyillä toiminta-alueilla. Vesihuoltolaitoksen eri toiminta-alueita kunnassa on seitsemän (7) kappaletta. Vesihuollon toiminta-alueiden viimeisin päivitys on hyväksytty kunnanvaltuustossa vuonna 2020.

Vesihuoltolaitoksen tehtäviin kuuluvat kunnan omistaman vesi- ja viemäriverkoston ja sen laitteistojen kunnossapito, rakentaminen ja saneeraus. Kunnalla on tällä hetkellä runkovesi- ja viemäriverkostoa n. 221 km. Kunnan vesi- ja viemärihuollon asiakkaina on noin 750 käyttöpaikkaa ja ennakoitu liikevaihto vuonna 2026 talousarvioesityksen mukaisesti ilmenee vesihuoltolaitoksen tekstiosuuden jälkeen olevasta taulukosta.

Vesihuoltolaitoksen lähitulevaisuuden suunnitelmana on tasapainottaa talous vesihuoltolain edellyttämälle tasolle. Talouden tasapainottaminen voi tarkoittaa taksarakenteen muutoksia ja yleisiä hintojen korotuksia. Vesihuollon maksut ja taksat perustuvat voimassa olevaan vesihuoltolakiin (18§ ja 19§) ja siinä on otettu huomioon vesi- ja viemärilaitosyhdistyksen sekä kuntaliiton ohjeet ja suositukset. Maksurakenteen ja hinnoittelun lähtökohtana on laitoksen kustannusten kattaminen aiheuttamisperiaatteen mukaisesti ja siten, että maksut kattavat laitoksen toiminnasta aiheutuneet kaikki kulut, kuten pääomarahoituksen ja käyttökulut. Vesihuoltolaitoksen pitäisi siis kattaa kaikki kulut mitä sen toiminta aiheuttaa asiakkaalta perittävillä perus- ja käyttömaksuilla.

Haaste on todella suuri, koska samanaikaisesti verkostot ja niihin liittyvät laitteistot yms. vanhenevat ja vaativat yhä enemmän korjauksia, päivityksiä ja uusimisia. Lisäksi uusia huoltokuluja syntyy esimerkiksi haja-asutusalueilla olevien pumppaamoiden vuosittaisista huolloista. Pumppaamoiden pesu on tavoitteena tehdä vuosittain kolmessa osassa eli jokainen pienpumppaamo puhdistetaan aina kolmen vuoden välein. Tällä toimenpiteellä estetään pumppujen ja muiden laitteistojen vikaantuminen ja sitä kautta suoria korjauskuluja pyritään minimoimaan.

Toivakan kunnan vesihuoltolaitokseen kuuluu vuonna 2026 edelleen kolme (3) vedenottamo, jätevedenpuhdistamo ja vesi- ja jätevesipumppaamoja (n. 440 kpl linja- ja pienpumppaamo). Jätevedenpuhdistamolle on myönnetty ympäristölupa vuonna 2012 ja se on voimassa toistaiseksi. Vesihuoltolaitos on eriytetty omaksi kirjanpidolliseksi taseyksiköksi 1.1.2016 alkaen.

Vesihuoltolaitoksella on töissä täysiaikaisesti kaksi (2) henkilöä.

Investointiohjelmassa on eriteltyinä vesihuoltolaitoksen investointitarpeet vuodelle 2026 sekä vuosille 2027-2028.

PALVELUSUUNNITELMA

Puhdas juomavesi on elintärkeä osa kuntalaisten hyvinvointia. Raakavesilähteiden suojeluun sekä verkostojen ja laitosten kuntoon tulee kiinnittää aiempaa enemmän huomiota, jotta vältetään epidemiat ja turvataan puhtaan veden hyvä laatu. Myös jätevesien puhdistustekniikoita tulee kehittää jatkuvasti.

Vesihuoltolaitoksen taloutta tervehdytetään vuotuisten hinnankorotusten sekä uusien liittymä-asiakkaiden hankinnan myötä siten, että toiminta saadaan voitolliseksi.

Vesihuoltolaitos toteuttaa kunnanvaltuuston aiempaa päätöstä, jolla perusmaksujen ja käyttö-maksujen välinen suhde saataisiin 50 % - 50 %.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ELÄMISEN ELEMENTIT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Tavoitetaso
<i>Yhdessä yhteisöllisesti</i>		
Vesihuollon jatkuvuuden ja häiriötömyyden turvaaminen sekä omaisuudenhallinnan kehittäminen	Laaditaan selvitys vesihuoltoverkoston nykytilasta ja varaudumme mahdollisiin eri häiriötilanteisiin. Jatkamme verkostotiedon dokumentoinnin sekä omaisuudenhallinnan kehittämistyötä. Talousveden riskienhallintasuunnitelman laadinta	Vesihuollon varautumissuunnitelman sekä toiminnan ja henkilöstön jatkuva kehittäminen on tavoitteena. Osallistutaan yhteisiin harjoituksiin ja alueelliseen vesihuoltolaitosten väliseen varautumisen yhteistyöhön. Suunnitelman laadinta käynnistyy vuoden 2026 aikana.
Vesihuoltolain 10§:n mukaan kiinteistö on liitettävä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella järjestettyyn vesihuoltoon, ellei tähän ole laissa määrättyä poikkeamisedellytystä. Tavoitteenamme on lisätä liittymien määrää suunnitelmallisesti toiminta-alueittain.	Selvitämme vesihuoltolaitokseen liittymättömät kiinteistöt toiminta-alue kerrallaan, käsittelemme mahdolliset liittymisestä tehdyt vapauttamishakemukset sekä varaudumme rakentamaan uusia liittymiä uusille asiakkaille	Uusia asiakkaita liitetään vesihuoltoverkostoon sitä mukaa kuin edellytyksiä liittymisestä vapauttamiselle ei lain mukaan ole. Liittymisvelvoite aikataulutetaan laitoksen liittymien rakentamisaikataulujen kanssa.
Laadimme vesihuollolle pitkän tähtäimen investointiohjelman, joka perustuu verkoston tutkittuun kuntoon sekä mahdollisiin tai jo tiedossa oleviin riskeihin.	Toivakan VesiKymppi-ohjelma verkoston saneeraustoimenpiteiden ohjelmoimisen tukena.	Rullaava VesiKymppi-ohjelma 10-vuoden ajanjaksolle, jota päivitetään vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä. Verkoston saneeraussuunnittelua ja hankkeiden kilpailutusta tehdään siten, että urakointi voidaan toteuttaa ”sulan maan aikana”

VESIHUOLTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot			
Myyntituotot	630 100	758 784	769 190
Tuet ja avustukset	405	0	0
Toimintatuotot yht.	630 505	758 784	769 190
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-151 803	-149 985	-158 768
Palvelujen ostot	-223 052	-200 942	-208 014
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-148 997	-172 400	-190 350
Muut toimintakulut	-12 969	-10 000	-10 000
Toimintakulut yht.	-536 822	-533 327	-567 132
Toimintakate	93 684	225 457	202 058
Rahoitustuotot ja -kulut	7	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-207 994	-196 751	-201 255
Yhteensä	-114 303	28 706	803

15. INVESTOINTISUUNNITELMA 2026 – 2028

	2026/ €	2027/ €	2028/ €	Poistoaika vuosina	Poistovaikutus €/vuosi
VESIHUOLTO					
Malviharjun paineviemärin siirto ja kaivon muutostyöt	60 000			30	2 000
Vesihuoltoverkoston saneerausinvestoinnit - viettoviemärin saneeraus Kakaravaarassa	180 000	150 000	150 000	30	6 000
Verkoston mahdolliset laajennukset toiminta-alueella	20 000	20 000	20 000	30	670
Virtausmittarikaivojen lisääminen		20 000			
Saostuskemikaalisäiliön uudistaminen/suunnittelu 2026	20 000			5	4 000
Vesihuoltoauto + kalusteet	40 000			3	13 333
Vesihuollon valvomokontti sosiaalituloilla	15 000			2	7 500
LIIKENNEVÄYLÄT					
Taajama- alueen tieinfran paikkakorjaukset, kuivatuksen parantaminen	100 000	100 000	100 000	15	6 700
Palosentie kevyen liikenteen väylä ja katusaneeraus (liikenneturvallisuus), vesihuolto lisätty mukaan	150 000			15	10 700
Toivakantien turvallisuuden parantaminen ja maisemasuunnittelu	55 000	100 000		15	10 333
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT					
Uusi kuntosalirakennus, rakennussuunnittelu ja rakentaminen	160 000			20	20 750
Koulukeskuksen B-rakennuksen hankesuunnittelu	40 000	1 000 000			
Touhuvakka -ilmalämpöpumput -tilamuutokset	30 000			10	3 000
Kirjaston pääty -muutos nuorisotilaksi	20 000			10	2 000
KIINTEISTÖT					
Kiinteistövalvomon päivitys pilvi- valvomoksi	38 000			5	7 600
Vakkarin muutos kokonaan päiväkodiksi	200 000			10	20 000
LIIKUNTAPAIKAT					
Urheilukentän perusparantaminen		20 000		15	1 333

Pumptrack-radan hankesuunnitelu ja toteuttaminen	120 000			15	8 000
Uimalan rakennukset ja rakenteet	30 000			10	3 000
PUISTOT, SATAMAT					
Leppäveden Isonkylänrannan sataman perusparannushanke ja kehittäminen		60 000		15	4 400
Leikkipuistorakentaminen, peruskorjaukset / välineiden uudistaminen	12 500	70 000			
HALLINTOPALVELUT					
Analogisen arkiston digitointi (jatkuu vuodelta 2025)	100 000			15	6 666
Facta väestötietojärjestelmä	8 000			5	1 600
Brutto	1 398 500	1 540 000	270 000		

16. TULOSLASKELMAOSA

KUNNAN TULOSLASKELMA (ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 195 115	1 424 083	1 430 821	1 500 000	1 650 000
Maksutuotot	88 832	30 500	39 500	39 500	39 500
Tuet ja avustukset	216 160	65 430	84 930	80 000	80 000
Muut toimintatuotot	488 064	365 900	299 800	300 000	300 000
Toimintatuotot yht.	1 988 172	1 885 913	1 855 051	1 919 500	2 069 500
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-4 780 019	0	-5 408 603	-5 525 117	-5 635 620
Palvelujen ostot	-2 142 364	0	-2 370 393	-2 400 000	-240 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-784 685	0	-932 850	-930 000	-930 000
Avustukset	-294 859	-504 500	-530 500	-510 500	-520 500
Muut toimintakulut	-325 000	-230 320	-222 610	-220 000	-220 000
Toimintakulut yht.	-8 326 927	-9 298 930	-9 464 956	-9 585 617	-9 706 120
Toimintakate	-6 338 756	-7 413 017	-7 609 905	-7 666 117	-7 636 620
 Verotulot	5 484 776	5 832 000	5 892 000	6 071 000	6 240 000
Valtionosuudet	2 361 176	2 621 169	2 731 397	2 831 397	2 931 397
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	123 094	1 000	0	1 000	1 000
Muut rahoitustuotot	80 063	62 300	25 300	25 300	25 300
Korkokulut	-287 856	-195 000	-190 000	-190 000	-190 000
Muut rahoituskulut	-878	-11 800	-6 800	-7 000	-7 000
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-85 576	-143 500	-171 500	-170 700	-170 700
Vuosikate	1 421 620	896 652	841 992	1 065 580	1 364 077
 Poistot ja arvonalentumiset	-785 507	-757 034	-817 832	-820 000	-820 000
Satunnaiset erät					
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	636 114	139 618	24 160	245 580	544 077
 Poistoeron muutos	21 444	0	21 444	21 444	21 444
Tilikauden yli-/alijäämä	657 558	161 062	45 604	267 024	565 521

Suunnitelmavuosien verotulot ja valtionosuudet perustuvat Valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton ennustelaskelmiin. Henkilöstökuluja on nostettu 2 % suunnitelmavuosille 2027 ja 2028.

KUNNAN TULOSLASKELMA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	2 455 373	2 660 876	2 614 919	2 684 098	2 834 098
Maksutuotot	88 832	30 500	39 500	39 500	39 500
Tuet ja avustukset	216 160	65 430	84 930	80 000	80 000
Muut toimintatuotot	1 470 259	1 541 918	1 475 071	1 475 271	1 475 271
Toimintatuotot yht.	4 230 624	4 298 724	4 214 420	4 278 869	4 428 869
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-4 780 019	-5 192 564	-5 408 603	-5 525 117	-5 635 620
Palvelujen ostot	-3 394 485	-3 691 128	-3 547 951	-3 577 558	-3 577 558
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-792 820	-917 211	-939 390	-936 540	-936 540
Avustukset	-294 859	-504 500	-530 500	-510 500	-520 500
Muut toimintakulut	-1 307 195	-1 406 338	-1 397 881	-1 395 271	-1 395 271
Toimintakulut yht.	-10 569 380	-11 711 741	-11 824 325	-11 944 986	-12 065 489
Toimintakate	-6 338 756	-7 413 017	-7 609 905	-7 666 117	-7 636 620
 Verotulot	 5 484 776	 5 832 000	 5 892 000	 6 071 000	 6 240 000
Valtionosuudet	2 361 176	2 621 169	2 731 397	2 831 397	2 931 397
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	123 094	1 000	0	1 000	1 000
Muut rahoitustuotot	80 063	62 300	25 300	25 300	25 300
Korkokulut	-287 856	-195 000	-190 000	-190 000	-190 000
Muut rahoituskulut	-878	-11 800	-6 800	-7 000	-7 000
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-85 576	-143 500	-171 500	-170 700	-170 700
Vuosikate	1 421 620	896 652	841 992	1 065 580	1 364 077
 Poistot ja arvonalentumiset	 -785 507	 -757 034	 -817 832	 -820 000	 -820 000
Satunnaiset erät					
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	636 114	139 618	24 160	245 580	544 077
 Poistoeron muutos	 21 444	 0	 21 444	 21 444	 21 444
Tilikauden yli-/alijäämä	657 558	161 062	45 604	267 024	565 521

17. KÄYTTÖSUUNNITELMAT

HALLINTOPALVELUT - KÄYTTÖSUUNNITELMA

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Tuloarviot ja määrärahat			
Ulkoiset			
Ulkoiset toimintatuotot	185 915	2 000	880
Ulkoiset toimintakulut	-1 171 645	-1 329 374	-1 405 217
Ulkoisen toimintakate	-985 730	-1 327 374	-1 404 337
Sisäiset			
Sisäiset toimintatuotot	228 152	247 676	242 250
Sisäiset toimintakulut	-22 381	-82 462	-96 761
Toimintakate yht.	-779 959	-1 162 160	-1 258 848
Suunnitelmapoistot	-26 522	-33 637	-53 336
Tehtävän kokonaiskustannukset	-806 596	-1 195 797	-1 312 184

SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA - KÄYTTÖSUUNNITELMA

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Tuloarviot ja määrärahat			
Ulkoiset			
Ulkoiset toimintatuotot	737 366	591 313	625 071
Ulkoiset toimintakulut	-4 885 814	-5 556 521	-5 618 705
Ulkoisen toimintakate	-4 148 449	-4 965 208	-4 993 634
Sisäiset			
Sisäiset toimintakulut	-1 615 914	-1 609 255	-1 584 869
Toimintakate yht.	-5 764 362	-6 574 463	-6 578 503
Suunnitelmapoistot	-69 544	-55 316	-45 525
Tehtävän kokonaiskustannukset	-5 833 665	-6 629 779	-6 624 028

KUNTAYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA - KÄYTTÖSUUNNITELMA

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Tuloarviot ja määrärahat			
Ulkoiset			
Ulkoiset toimintatuotot	1 051 653	1 287 400	1 229 100
Ulkoiset toimintakulut	-2 201 274	-2 346 880	-2 359 123
Ulkoinen toimintakate	-1 149 622	-1 059 480	-1 130 023
Sisäiset			
Sisäiset toimintatuotot	2 014 301	2 165 135	2 117 119
Sisäiset toimintakulut	-603 244	-720 154	-677 739
Toimintakate yht.	261 435	385 501	309 357
Suunnitelmapoistot	-688 628	-667 267	-718 157
Tehtävän kokonaiskustannukset	-427 251	-241 766	-408 800

18. RAHOITUSOSA

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 421 620	896 652	841 992	1 065 580	1 364 077
Tulorahoituksen korjauserät	-633 802	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta yhteensä	787 819	896 652	841 992	1 065 580	1 364 077
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-902 998	-965 000	-1 398 500	-1 540 000	-270 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	23 000	0	0	0	0
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	35 000	0	0	0	0
Investointien rahavirta yhteensä	-844 998	-965 000	-1 398 500	-1 540 000	-270 000
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	-57 179	-68 348	-556 508	-474 420	1 094 077
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten vähennys	176 991	0	0	0	0
Antolainauksen muutokset yhteensä	176 991	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	800 000	800 000	600 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 392 119	792 120	-792 120	-872 120	-932 120
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 300 000	0	0	0	0
Lainakannan muutokset yhteensä	-2 692 119	1 592 120	0	0	0
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	-20 006	0	0	0	0
Saamisten muutos	387 467	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	-31 132	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	336 329	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-2 178 799	1 592 120	7 880	-272 120	-932 120
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 235 979	1 523 772	-548 628	-745 540	-932 120

Valtuusto vahvistaa investointeja varten lainanottovaltuudet 800 000 € vuodelle 2026. Varsinaisen lainanottovaltuuden lisäksi valtuusto myöntää valtuuden enintään 4 milj. €:n tilapäisrahoituksen ottamiseen kuntatodistuksien muodossa. Sitä on valtuus käyttää täysimääräisesti vain, jos kuntatodistusten korot ovat miinuskorkoisia.

19. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

	TA 2026	TS 2027	TS 2028
HALLINTOPALVELUT			
Kunnanjohtaja	1	1	1
Talous- ja hallintosuunnittelija	1	1	1
ICT-suunnittelija	1	1	1
Työllisyys- ja elinkeinosuunnittelija	1	1	1
Henkilöstösihteeri	0,4	0,4	0,4
Viestintä- ja markkinointisuunnittelija	1	1	1
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT			
Rehtori-sivistysjohtaja	0,95	0,95	0,95
Koulusihteeri	0,9	0,9	0,9
Virka-apulaisrehtori	1	1	1
Hyvinvointisuunnittelija	1	1	1
Aineenopettaja	11	11	11
Luokanopettaja	11/10	10	10
Erityisopettaja	1	1	1
Erityisluokanopettaja	3,5/4	4	4
Esiopetuksen opettaja	1	1	1
Koulunkäynninohjaaja/-avustaja	10	10	10
NEPSY-kasvatusohjaaja	1	1	1
Päiväkodin johtaja	1	1	1
Varhaiskasvatuksen opettaja	5/6	6	6
Varhaiskasvatuksen sosionomi	1	1	2
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	1	1
Lastenhoitaja	15/16	14	13
Varhaiskasvatuksen avustaja	3/2	2	2
Kirjastonjohtaja	0,05	0,05	0,05
Kirjastonhoitaja	1	1	1
Koulusihteeri	0,1	0,1	0,1
Nuoriso- ja vapaa-aikasuunnittelija	1	1	1
Nuoriso-ohjaaja- koulunuorisotyöntekijä	1	1	1
Nuorisotilan valvoja	0,25	0,25	0,25
Etsivä nuorisotyöntekijä **)(Joutsan kunnalta)	0,1	0,1	0,1
KUNTAYMPÄRISTÖPALVELUT			
Kuntaympäristöjohtaja	1	1	1
Rakennustarkastaja (ostopalveluna Joutsasta)	0	0	0
Ympäristötarkastaja	1	1	1
Palvelusuunnittelija	1	1	1
Kiinteistönhoitajat	3,6	3,6	3,6
Liikuntapaikkojen hoitaja	0,4	0,4	0,4
Vesihuoltolaitoksen hoitaja	2	2	2
Ruoka- ja siivouspäällikkö	1	1	1
Ravitsemistyöntekijä	4	4	4
Laitoshuoltaja (siivooja)	6	6	6

20. VUOSIKELLO

